THE GOSPELS

ACCORDING TO

St. MATTHEW, St. MARK, St. LUKE,

AND

St. JOHN,

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN.

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

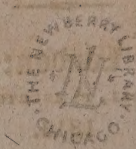
BY

The British and Foreign Bible Society.

London:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

THE NEWBERRY LIBRARY
CHICAGO

MATTHÆUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Kristusib Sivorlingit.

Aglait Jesusib Kristusib sivorlinginnik,
tamna Davidib erngninga, tamna A-
brahab erngninga.
2. Abrahab erngneriva Isaak. Isaab erng-
neriva Jako. Jakob erngneriva Juda kat-
tangutingillo.
3. Judab erngneriva Farez, Zaralo Tama-
remit. Farezib erngneriva Hezero. Hezerub
erngneriva Ramme.
4. Ramib erngneriva Aminada. Amina-
dab erngneriva Nahase. Nahasub erngne-
riva Salmo.
5. Salmub erngneriva Boase Rahabemit.

Boasib erngneriva Obede, Rudemit. Obedib erngneriva Jesse.

6. Jessib erngneriva Attañek Davide. Attanniub Davidib erngneriva Salomo, Uriab nulliarilauktanginit.

7. Salomub erngneriva Roboa. Roboab erngneriva Abia. Abiab erngneriva Assa.

8. Assab erngneriva Josapha. Josaphab erngneriva Jora. Jorab erngneriva Osia.

9. Osiab erngneriva Jota. Jotab erngneriva Achase. Achasib erngneriva Ezechia.

10. Ezechiab erngneriva Manasse. Manassib erngneriva Amone. Amonib erngneriva Josia.

11. Josiab erngneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aulaurutsautillutik.

12. Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab erngneriva Sealtiel. Sealtielib erngneriva Zorobabel.

13. Zorobabelib erngneriva Abiude. Abiudib erngneriva Eliachi. Eliachib erngneriva Assor.

14. Assorib erngneriva Zadok. Zadob erngneriva Achi. Achib erngneriva Eliud.

15. Eliub erngneriva Eliasere. Eliaserib

erngneriva Matha. Mathab erngneriva Jako.

16. Jakob erngneriva Josefe, Mariab uiksanga. Tapsoma Mariab erngneriva Jesuse Kristusemik attelik.

17. Erngnerĕt tamaita Abrahamit Davidomut tikkidlugit arkangemit sittamarput. Davidemillo Babilonemut aularutsautinatik. Erngnerĕt arkangemit sittimarivut. Babilonemit utteramik Kristusemut, erngnerĕt arkangemit sittamarivut.

18. Kristuse erngniangolermet imaipok. Arngna Maria, Josefemut angersimalerame, sulle kattitinagik: Mallungnarsivok, Singailerdlune Añernermut ojunginermut.

19. Josefe uiksanga idluartogame, kangusuktitsomangila (Iñungnut) okarane issumalerpok kam̃agijungnĕrlugo.

20. Taimagle issumalermet, Ahak, Nalekam Engelinget sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: Josefe, Davidim Erngninga! sivõranæk, Maria nulliekset illingnut pilugo; singainga Anernermit ajunginermit pingmet.

21. Erngnermik erngniomãrpok, tamna Jesusemik atseraromavet, iñutitañe piulijomãrmagit ajorningiñit.

22. Tamedsa tamat taimailerpok, Nalekam
okausingit nellautaijokut nellautsekovlugit,
imak okartok:
23. Ahak! uigasuk singaijomãrpok, erng-
nermik erngniomãrlune, Imanuelemik atse-
raromãrpæt, attinget tukkinga imaipok Gudim
illagivãtigut.
24. Josefe siñingminit tuppakame, taimai-
livok, Nalekam Engelinget okautimaga, nul-
lieksane aivlugo;
25. Aktungilale, erngniliaminik erngner-
kãrtinago; atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITELEMIK II.

Angutit illissimajut Kristuse tuksiarvigivæt.

Jesuse erngniangõngmet Bethleheme Judæ-
ametome, Herodese attañiotillugo, ahak,
illisimajut unanget (nellojut nuñanginit) Je-
rusalemut pivut, okarlutik.
2. Erngniãngokamertok Judikut attan-
ningit naneka? Uvlorianga uñane tækkogap-
tigo tuksiarvigisartorpavut.

3. Attangub Herodesib tamaña tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut iñungnetut tamaita kattikoleramigit; kiglissiniarpeit Kristusim innulerviksanganik.

5. Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæametome. Taimak aglaksimangmet nellautaijunut.

6. Igvit Bethleheme Judæab nuñangane, mingnerungilatit assieñit iglugasengnit Judæametuñit; illingnit piomãrmet Nalegak, iñutitamnut Israelib kinguvãnginut attañiokovlugo.

7. Illissimajut Herodesim ingmikut kaikoveit angegutsivlune: apperiniarlugit uvloritsamik kanga tækkotitomik.

8. Bethlehemut aikoveit okarlune: Ailleritse nutarãrsuk apperkotigejartorlugo neñigupsiuk okautigissinga uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

9. Attañek tussaramitsuk, aularput. Ahak, uvloriak uñane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsum iñinget kollãnut pigame nokarpok.

10. Uvloriak tækkolermigamitsuk kuviasuvaksoadlarput.

11. Iglomut itterlutik, nutarãrsuglo arngnãlo Maria naipipakit: pãmangavlutik nutarãrsuk tuksiarvigivæt: iklervittiglo mattueramikit, pillipæt kẽnaujeksamik aupaluktamik, tippegiksaumiglo.

12. Siñektomagamik Gudim okaumagit Herodesemut utterkonagit, apkotemik assiagut nuñamingnut angerarput.

13. Aularmetta, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: makkitit, nütararsuglo arngnãlo pikik, nunnamullo Egiptenmut kemalerit, tavanelaulutit uvamnut okautsaulerkãrtinæk, nutarãrsuk Herodesib tokkuniaromangmago.

14. Makkipok tagva, nutarãrsuglo arngnãlo unuame ingminut pivæk, nuñamut Egiptenmut kemãvok.

15. Tavanelerlune Herodese tokkotsearivlugo. Nalekam okausingit nellautsekovlugit, nellautaijokut imak okartok: Erngnera kaikolauktara Egiptenmit.

16. Herodese kausimalerame illissimajunnut tappagijaugame, kanningajadlalerpok,

nutarãrsuit tamaita Bethlehemetut erkanetullo okkiuggit marrungnik nukkaklillo tokkotsartokoveit, illissimajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervianik.)

17. Nellautaijub Jeremiasim okausingit nellautsimalerput, imak okartok:

18. Kakkenne nippersoak tussartaujok, ogguadlarnerlo, keavaksoadlarnerlo, kaggudlarnerlo; Rahelib kittorngañe keagiveit, mañigortitaujomañanello nuugutaungmetta.

19. Herodese tokkungmet, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo nuñame Egiptenme,

20. Okarlune: makkitit, nutarãrsuglo arngnãlo illingnut pikik, Israelib nunnanganut uttilerit; tokkungmetta nutarãrsungmik tokkotsijomalauktut.

21. Makkipok tagva nutarãrsuglo arngnãlo neksardlugik, Israelib nuñanganut pivlune.

22. Tussaumagamiugle, Archilause attanniolertok Judæame, angume Herodeseolauktum attañioninga kingormgutileramiuk, taikungapinek sivõralerpok. Siñektomatillugo Gudib perkungmago, Galilæam erkãnut aularpok.

23. Iglugasengnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamaña nuñagilerpa. Nellautaijut okausingit nellautsekovlugit, imak okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITELEMIK III.

Johannesib Babtiterijub ajokertuininganik.

Taipsomane Johannese Babtiterijok ajokertuijartortok iñukangitome Judæame.

2. Okarlune: kakkialeritse, (issumataritse) Killaub nalegauninga palligutingmet.

3. Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga, okarame: Ajokertuijub nippinga iñukangitome, Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkungiñik, tapsekalarmelo amivinermik, piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

5. Jerusalemiut añivigivæt, Judæamiullo, Jordanim erkanetut illunatik:

6. Babtitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

7. Farisæerillo Saduzæerillo uñuktut babtisivinganut tikkimatsuk tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiãngojartose illipse! kia kemakovãse ningautsimit piomãrtomit?

8. Atle kiglilingmik sãgiarluse, ablapsamik issumakaritse.

9. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse ujarkeñit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

10. Ullimaut napartub miñernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok, kippijauniartok ikkomamut egilugo.

11. Uvanga iñermut Babtipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnæk; tapsoma Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut ikkomamullo.

12. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematullivingme nettinga sañeromãrpa, kakojeksariktullo kematullivingminut kattitsomãrpeit;

piungitulle õtsomãrpeit ikkom̃amut kamitsuitomut.

13. Taipsomane Jesuse Gallilæamit Jordanemut Johañesemut pivok, Babtitaujomavlune tapsomunga.

14. Johañesible iñerterpa, okarlune: Babtitaujariakaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma.

15. Jesusible kiova, okautivlugo: Maña taimailerlanga; idluarnernik tamainik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16. Jesuse Babtitaugame, tuavidlune timuarpok, ahak, killak kollãne angmalerpok. Gudim Añerninga Johannesib tækkova tingmiatut taubetut, akkartok, (Jesusib) kãnganut pivok.

17. Ahak, nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Tagva Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib nerringininganik, õktorluktauninganiglo.

Jesuse Annernerum aitipa iñukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2. Uvlunik marrungnik ungniakattartut nerringiname, kalerpok kingorngagut.

3. Oktortub Satanasib tikkipa, okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojarorlerkovlugit.

4. Kiova okarlune: Aglait imaiput: kakkojatuinak iñum iñotigingila; Gudible okausingit tamaita kañinganit annijut (innotigiveit.)

5. Satanasim aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaituñut, ãtilalo kattimaviub nuvugusinganut.

6. Okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, akkarit, aglaksimangmet: pivlutit Engeline perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutit sapputilutillo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkeñut.

7. Jesusim okautiva: Taimaktauk aglaksimagivok: Gude Naleket õktorniarnago.

8. Ama Satanasim aitipa kakkaksoarmut kingiktorsoarmut, Sillarsum attannioningit tamaita ãnanauningillo tapsomunga kem̃ergojautipeit.

9. Okautivlugo: makkoa tamaita illingnut tuñijomavakka, pãmangavigijomagumga tuksiarvigilunga.

10. Jesusib tava okautiva: Satanase uvamnit aularit, aglaksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

11. Satanasib tava kem̃ekpa; ahak, Engelit tikkipæt kivgartorlugo.

12. Johañese pititaujok (parngnan̆ersimavingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut pivok.

13. Iglugaseksuit Nazaretemik attiggit kemmekpeit, Kapernaumut im̃arbiub siñanetomut pivok, Zabuloniblo Naftaliblo erkængne, tagvañelerdlune.

14. Taimak pivlugo nellautaijum Jesaiasim okausingit nellausimavut, imak okartok:

15. Zabuloniblo Naftaliblo nunagik, im̃arbingmut sãngmijuk, Jordanim akkiane, Galilæablo nellojulik.

16. Iñuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachãnetunnut kaumajok nuisimavok.

17. Taimanget Jesuse ajokertuilerlune (okautsiñik tussarnertuñik) imak okarlune: kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) Killaub nalegauninga kaglilerpok.

18. Jesuse Galilæam imarbinget sinane pissukame, angutik nukkarẽk tækkovak, Simon, Petrusemik attibsalik, nukkangalo Andrease; nullutsettik kivitipakit imanut mingeriarniarteogamik.

19. Tapkungnunga okarpok: malliktinga, ñungnik aulasariartitsongovaptik.

20. Tuavilutik nullutsettik kemekpeit malliglugolo.

21. Tagvanget sivorliolerame, assiæk nukkarẽk tækkogivæk, Jakobuse, Zebedæusim erngninga, nukkãlo Johañese, atãtatik illagællugo, umiakotometut, nullutsettik killaijardlugit; kaikogivak.

22. Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmekpakit malliglugolo.

23. Jesusib Galilæab nuñanga tamãt aulava, illiñiarvinginelo ajokertorlugit, Nalegau-

nermiglo okautsinnik tussarnertuñik okautilerpeit, sunatuinarnik kañimasiggit iñungnetut innulilugit.

24. Tussaumavættauk Siriamiut illunatik. Ajulertullo suñatuinarnik ãniagit, Satanaseggillo, illissimailingajullo, tumaujullo tapsomunga ãtipêit, tamaita iñuliveit.

24. Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksuiñillo tellimaujortunit, Jerusalemillo, Judæamillo, Jordanim akkianillo.

KAPITELEMIK V.

Pilloridlartunnik.

Innugiartorsuit tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingilerame illiñiartingita tikkipæt.

2. Okalerlune imak ajokertorpeit:

3. Pilloridlarput aglujut añernerme; Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

4. Pilloridlarput kiksartut: mannigortaujomãrmetta.

5. Pilloridlarput keñuẽtut: Nuña pigileramitsuk.

6. Pilloridlarput kãktut imeruktullo Gudim idluarijanganut: Illummertaujomãrmetta.

7. Pilloridlarput nãpkiniktut: nãpkigijaujomãrmetta.

8. Pilloridlarput ivsornaituñik omættiggit: Gude tækkojomãramitsuk.

9. Pilloridlarput ullapirsaijut: Gudib kittorngangiñik taijaujomãrmetta.

10. Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo: Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

11. Pilloridlarpose iñuit suadlarppasse uvanga pivlunga unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglulutik.

12. Alliatitse, mañigoritsele, akkiksasse angidlaromãrmet killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigiveit.

13. Nuñab tarriogivãse. Tarriok pitsartujokarẽrpet, sumut ama pitsartutitauneijarpa? Attoreksaujungnẽrpok, egiteksauvlune iñugnut tullereksauvok.

14. Sillarsoarmiut kaumanerivãse. Iglu-

gaseit kakkab kãnganetut tækkuksausuertuksaungilet.

15. Nennergoak ikkinginivæt, kattaujam attãnut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, Iglometut tamaita kaumartipeit tagva.

16. Taimaktauk nennergoasse kaumarille iñungnut, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit Atãtasse killangmetok nakorekovlugo.

17. Pejaijartorasugingilapsinga perkojenñik, nellautaijullonẽt aglanginik. Pejartungillakka, namaksilugit piñiarpakka.

18. Ahamerik okautivapse: Killaglo nuñalo nungukãrtiñagik, perkojet aglangit mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

19. Maña perkojet ukkoa illanganik mingnermik nalengitok, iñuit taimak ajokertorlugit, tamna mingnermik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane. Nalektorle taimaglo ajokertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane.

20. Okautivapsele: Idluarnerungikupse aglangnik illissimajuñit Farisæeriñillo, Killaub nalegauninganut piñiatsengilase.

21. Tussalauktose sivorlise okautsaung-

metta: Iñuarniarnæk; iñuartorle erkartorvingmut pijeksauvok.

22. Uvangale okautivapse: Kattanguminut ningartok, erkartorvingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unãluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23. Tamaña pivlugo tunergotit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguit, kattanguvit passivatit;

24. Tuñergotit altab sãnganekãlarle, kattangutillo saimarsarijartorlugo; tuñergotit tava tunijartorlugo piuk.

25. Illingnut akkerartortok saimaniaruk, aiparilutit sulle apkome; akkerartortingnut uñertojaukoñæk kiglissiñiartomut, kiglissinniartublo pitiniaratit kivgaminut, tapsoma parngnanẽrsimavingmut egilutit.

26. Ahammerik okautivagit. Tagvanget añititauniængilatit, kẽnaujet naggatiksanget akkillerkãrtiñagit.

27. Tussalauktose sivorlisse okautsaungmetta: Arnarniarnæk anguniarnæglonẽt.

28. Uvangale okautivapse: Arnamik tæk-

konãrtub arngnarniaromavlugo, tapsoma arngnarniarẽriva omamine.

29. Tallerpiub ĩsivit asserorniarpattit, peruk egilugolo, ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit tamat perkonnago ãniatitsivingmut.

30. Tallerpilonẽt aggakpit asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut avativit illanget asserorpet, timit tamat perkoñago ãniatitsivingmut.

31. Taimaktauk okarsimagivok: Nulliaminik avitsijub, tuñinajarpa aglangnik avitsitiminik.

32. Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

33. Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angãlungniarnek, Gudemulle angãleruvit malligeksarivettit okausitit.

34. Uvangale okautivapse: Angãlungniatsengilase, (Gudim attinga taivlugo) killangmiglonet, Gudim iksivautaringmago;

35. Nuñamiglonet ittigangita ikovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attañersum iglugaseksoaringmagit.

36. Niakorniktauk angălungniarnæk, nujak attauserlonĕt kakkorsinginangne kernersinginangnelonĕt.

37. Okausisse imailarlit ahaila ahaila, aukak, aukak: Tappiket idluitomit pivut.

38. Tussalauktose okausekartomik: ĭse ĭsemik, kigut kigumik (akkiksakalarpok).

39. Uvangale okautivapse, idluitulliarvigikpasse akkiviginiarasigik; ullutsekut tallerpikut erksărtauguvit, igloatauk manilermigiuk.

40. Añorarniglo aksărtauguvit, ulliksuittauk pigiliuk.

41. Meilemik attautsemik aipaujomaguvit marrungnik aipariuk.

42. Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43. Tussalauktose okausekartomik: Iñukattit nægligiuk, omigijit omigiuk.

44. Uvangale okautivapse: omigijisse nægligissigik; illipsingnut okausiluktut saimartissigik; Illipsingnik omisuktut ajungivigiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmijisselo tuksiarutissigik.

45. Kittorngarilerkovluse Atătapse killangmetub. Tapsoma sekkeñine nuekova ajortuñullo ajungituñullo, sillalukojigivok idluartuñullo idluangituñullo.

46. Illipsingnik nægliktut kisseta nægligigupsigik, kanoĕtomik akkiksakaromărkise tagga? Zoelnerillo taimailiunginivet?

47. Kattangutisse kisseta illæñărnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoelnerillo taimailiunginivet?

48. Tamaña pivlugo namaksileritse, sorlo Atătasse killangmetok namatsainarpok.

KAPITELEMIK VI.

Tunnijehsennik tuksiarnermiglo.

Ipaksiniarsigik tuñijeksasse, tuñiniarasigik inungnut nakorijaujomalluse; taimaipet akkiksakangilase Atătapsingnit killangmetomit.

2. Taimak pivlugo tuñijiguvit tuñijekseñik, nipsautsiarkoñæk sivunerne takkormortotut

illiniarvingne iglullo akorngane, nakorijaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

3. Tuñijekseñik tuñijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit tallerpit aggakpit tuñergutãnik.

4. Tuñijeksettit sagvartaukoñagit, Atatavit sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpâtit sagvartome.

5. Tuksiarlutit tækkormortutun ĩniarnæk, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illiñiarvingnelo, iglullo sãngine, tautugaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

6. Igville tuksiaromaguvit iñiksarnut itterina, upkuangalo parngnanẽrlugo, Atãtet sagvangitome tuksiarvigiuk: Atãtavillo sagvangitomik tautuktum, akkilleromãrpâtit sagvartome.

7. Tuksiarupse okausisse amisuliniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunik.

8. Tamanna pivlugo taipotitunæk-ituksaungilase: Atãtapse attoriakartasse kausimava tuksiarvigekãrtinago.

9. Taimak pivlugo imak tuksiaritse: Atãtavut killangme! akkit nakorijaule,

10. Nalegaunĭt kaigiarle, perkojettit malliktaulit nuñame sorlo killangme;

11. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

12. Ajornivut issumagijungnĕrkit, sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnĕrpavut;

13. Oktorlungnartomut pitinata; piulittigulle ajortuñit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo, pigigangne issokangitomut. Amen!

14. Innuit tamarninginit issumagijungnĕrupsigik, Atãtapsetauk killangmetum issumagijungnĕromãrpãse tamarnipsingnit.

15. Iñuille tamarningiñit issumagijungnĕrniængikupsigik, Atatepsetauk issumagijungnĕrniænginivãse tamarnipsingnit.

16. Neringitaraigupse añuniarase tækkormortotut, kĕnatik tautorlertipeit nerringitarangamik, iñungnut tautugaukovlutik. Akamerik, okautivapse: Akkiksatik piarĕrpæt.

17. Nerringitaralguit, niakut mingoaruk ermiklutillo.

18. Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtangnulle sagvangitometomut; Atãtaville sagvangitomik tautuktub, akkilleromarpãtit sagvartome.

19. Perkutiñik pikuminartunik kattersijuksaungilase nuñame, kaurulillo marngertornerublo asseroreksangiñik, tigliktullo piomajeksangiñik tigliklugit.

20. Perkutinigle pikuminartuñik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonet marngertornerublonẽt asserojuigeksanginik, tigligajuktullo piomasoreksangiñik, tiglingneræt ajulerlugit.

21. Perkutisse neijormattigik omættipse.

22. Ise timib kaumarninga-ĭpok. Isit idluarune, timit illunane kaumaromãrpok.

23. Isit nellangaikune, timit illunane tãromarpok. Kaumajorle illungñetok tãksikpet, tãksoak ingminik kañok angitigiva?

24. Angajokængnut marrungnut kivgartortokarniængilak, aipa omigilãrpalonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunnab pingillo attautsekut kivgartorlugit sapperpose.

25. Tamaña pivlugo okautivapse: Iñosisse

pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt im̃iksapsingnilonẽt; timipselonẽt añoraksanginik. Iñosisse ajunginerõngilet nerkikseñit? Timisselo ajungineröngilet añoratseñit?

26. Tingmitset killaub attanetut nautsertorissigik. Karngãtitsingilet, perorsejeksennik kattersinatiglo kem̃atullivingmut; Atãtapselo killangmetub nerritipeit. Taipkonañget ajungineröngilase?

27. Kina illasse ingminik tapperungnarka tallitut attautsetut takkitigijomik, taimak siarklerutigigalloarpa?

28. Sogle añoratset siarklerotigivissigik? Paunaujaujartut, nuñab merkungit kañok perortut tækkunarsigik, señangilet, peraingilellonẽt.

29. Okautivapsele: Salomolonẽt piñarnadlartok añorariksimangitok taipkoa illangettitut.

30. Iviksuket nuñametut, uvlome perortut, kaukpelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak piñernartinamigit: añorartitsomanginersarivasse? Okpernekitose tagva!

31. Taimak pivlugo issumanerlugaselo

imak okarase: Sumik nerrijomãrkita? Sumiglo imeromãrpita? Sumiglonẽt añoraksakaromãrkita?

32. Makkoa tamaita nellojut piñasuarpeit; Atãtapsele killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

33. Gudib nalegauninga idluarningalo pinniarkãrsigik, tava tunnitsiviajomãrpose tamakkoninga tamainik.

34. Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik piñialermet. Namakpok uvlut illunatik ingmikut pinniarviojarangeta koksesungnartomik.

KAPITELEMIK VII.

Kristusib ajokertuivlune okalaninga sorẽrpa.

Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk.

2. Kanoẽtomik passiklerpose, taimak passijaujomãrposetauk; õktutipsingnut õktorviojomãrivose.

3. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sõg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

4. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga sarmiktaverngit isingnit pẽromavara? Ahak, auvek ĭsingnepok.

5. Takkormortotit, auvek ĭsingnit pẽrkãruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pẽrasuarlugo piuk.

6. Ivsornaitok tuñiniarasiuk kingminut, sappangasselo eginasigik kuingẽngiñut, ittigangiñut tullerartaukoñagit, sabvigiluselo alliktoromavluse.

7. Tuksiaritse, tuñijaujomãrpose, keñilauritse, neñilijomãrpose tagva; aviloritse, upkuerutsaujomãrpose tagva.

8. Tuksiartok, pilãrpok keñertorlo, nennisilarpok, avilortorlo upkuẽrutsaulãrpok.

9. Innub kia illapse, erngninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tuñitsiviginiarpauk?

10. Aulasagamiglonẽt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tuñitsiviginiarpauk?

11. Illipse, ajoralloartose, kittorngasse tu-

nitsivigigapsigik tunnergutiñik ajungitunik; anginersamigle Atãtapse killangmetub tuksiarvigijiñe tuñitsiviginiarpeit ajungitunik?

12. Taimaimet, innuit kanoẽtomik pinniarkogupsigik illipsingnut taimaktauk pigissigik; tamedsa perkojet nullautaijullo aglangit.

13. Ittervikitokut itteritse: Ittervik nerotõngmet, apkosinerlo sillingmet ãniatitsivingmut sãngmijok, uñuktorsuit tamana attorpæt.

14. Ittervigle nerokipok, apkosinerlo amipok, innogumut sãngmijok, ikkitullo nagvarivæt.

15. Kamatitse nellautainarluktuñik, taipkoa sauket aminginik añorakardlutik tikkipãse, illumikulle kẽsuktorsõvut sorlo amerkut.

16. Sullininginit illitarinajarpasse. Paunget Dornenit pẽjarajarpattigik, Feigillonnet Distelinit kattersorajarpattigik?

17. Taimaktauk napartogiktut illunatik Paungakarput ajungituñik: Napartorle ajortok paungakarpok ajortuñik.

11. Napartok ajungitok ajortuñik paung-

akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok panngakarviojungnænginivok ajungituñik.

19. Napartok tamaita ajortuñik paungakartut, kibloromãrpeit ikkomamullo egilugit.

20. Tamaña pivlugo sullijangiñit illitarinajarpasse.

21. Illunatik itterniængilet killaub nalegauninganut uvamnut okartut, Nalegak, Nalegak; Atãtamale killangmetub perkojangiñik nallektut kissimik.

22. Uvloksame nelliutsomãrtome unnuktut imak okautijomãrpãnga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitikseñik okalaungitogut? Añernekulluit atternut añitilaungilavut? Unnuktuñiglo tattaminiarnartullingitogut atternut?

23. Tava akkijomarpakka: Sulle illitaringitsainarpapse, tamapse kemeksinga ajortulliartose.

24. Tamaña pivlugo okautsimnik makkoringa tussartok, malliktorlo, adsigektipara angumik sillatojomik igluliortomik, tapsoma tungavilerpa kairtomut.

25. Sillaluksoalermet, kussermello, año-

rersuillo akkunadlarlutik, akkingmidlarmago, iglo orrungilak, kairtomut tungalerame.

26. Makkoningale okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, iglulliortok siorkeñut.

27. Sillaluksoalermet, kussermello, añorersuillo akkunadlaramik akkingmidlarmago, iglo orrovok, serkorpalludlarlune.

28. Okausillo tamakkoa Jesusib nãgamigit, innuit ajokertuiningit tattamminiariveit.

29. Kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimajotun ajokertuingimet.

KAPITELEMIK VIII.

Kristusib tattamminiarnartulliangiñik.

Kakkamit attersarmet, iñugiartorsuit mallikpæt.

2. Ahak, angut kallaktok aggerpok, tuk-

siarvigiva okarlune: Nalegak piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

3. Jesusible agga͡ne issaktipeit aktorlālo okarlune: Piomavunga, kallagungnērit. Tagvainak kallagungnērsrāpok.

4. Jesusib okautiva: Udsertolerit assingnut taimak okarniarnæk: ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergatiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnēravit nellojungnerkovlugit.

5. Jesuse Kapernaumut aingmet, Sorsuktukset kappitangeta tikkipa, tapsoma tuksiarpa.

6. Okarlune: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, kuglualājovaksogame ānilekteradlartok.

7: Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8. Sorsuktukset kappitanget kiovlune, okarpok: Nalegak nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut kivgara piungnailārpok.

9. Uvangatauk i͡nuvunga atta͡nelik, kivgakalarmalo sorsuktukse͡nik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut:

Kait, kaigivok: kivgamnullo: Señalauruk una, señava tagva.

10. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattaim̃niariva; malliktiñe okautiveit: Aham̃erik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvalaungitunga Israelittinne.

11. Okautivapsele: Unnugiartorsuit unanget pãngello kaijomãrput, Abrahalo Isaglo Jakolo iksivakattigẽleromãrpeit killaub nalegauningane.

12. Nalegauniuble kittorngangit ajektaujomãrput tãrtorsoarmut, keavaksoarlutiglo agleruladlaromãrput.

10. Sorsuktukset kappitanget Jesusib okautiva:. Ailerit, okperijarnik pilarpok. Kivganga nellunaikutãne taipsomane piungnẽrpok.

14. Petrusib iglunganut Jesuse pivok: Nulliangẽt arngnã nellajok kañimanartomut kannimavlune tækkova.

15. Aggangittigut tiguva, kañimanartub kem̃engmago, makkipok kivgartorvigællugit.

16. Uñulermet uñuktut satanasiggit pi-

tipeit tapsomunga, añernekulluit okausẽnarnut añitipeit, suñatuinarniglo kañimassiggit piungnẽrtipeit.

17. Nellautaijub Jesaiasim okausingit nellautsilerput, imak okartok: Sangẽnivut ingminut pitidlugo, kanimalungnivullo nangmarpeit.

18. Jesusim iñugaseksuit illumajiñe tækkogamigit, imam akkianut ikkãrkojivok.

19. Aglangnik illissimajub tikkipa okautivlugo: Ajokertuijok, mallijomavagit aiviksarnut tamainut.

20. Jesusible okautiva: Terriañitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble erngninga iñangaviksakangilarlonẽt.

21. Assiet illiñiartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga atãtaga illuverlugo.

22. Jesusible kiova: mallinga, tokkungajut tokkungatittik illuveriartorlittigik.

23. Umiakotomut ikkivok, illiñiartingillo mallikpæt.

24. Ullajujarsoarlo imarbingme, maggillo umiakotok itibsuavlugo pivæt, Jesusele siniktok.

25. Illinniartingita tikkipæt, tuppardlugo okautivæt: Nalegak piulittigut, umiolerapta.

26. Okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg nangiarkise? Makkipok, añorelo imarbiglo iñerterpæk; añorekarungnẽrpok tava ikkoblialilarmelo.

27. Iñuille tattaminiarput, okarlutik: Kina una angut, iñertermagik añoriblo immarbiublo nalekpæk.

28. Imarbium akkianut, Gergesenerit erkanut pivok. Satanasenik pitalak nellaupak, illuvernit añijuk: Erksinartorsõmeñik, apkut tamaña attördlugo sappernartok.

29. Ahak, nipliadlarlutik okarpuk: Sunniarpaptigit Jesuse, Gudib Erngninga? nelliutekãrtinago kappiaisuktitsartorpittiguk?

30. Kañingitangiñe kiungẽngigaseksuinĭtut nerrijut.

31. Añernekulluit tuksiarvigivæt, okarlutik: Añititsomaguptigut, kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkottigut.

32. Okarpok tava: Aularitse. Añigamik kuingẽngigaseksoarnut pullavut. Ahak, kuingẽngigaseksuit illunatik ingminik ejukadlarput imãnut, ippivlutik imãne.

33. (Kuingẽnginĩik) mianersijut kemavut, iglugaseksoarnut aivlutik, tamaña okautigijartorpæt, kañorlo satanaselæk illijuk.

34. Ahak, iglugaseksoarmiut illunatik añivigivæt, Jesuse tikkilugo. Tautukamitsuk tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlugo.

KAPITELEMIK IX.

Apostele Matthæus anerimaningqñik.

Umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikãrdlune, iglugaseksoarminut pivlune.

2. Ahak, tapsomunga ãtsivut tumaksajomik, aumitiñe nellajomik. Okperusingit Jesusib kausimagamigit tumaksajok okautiva: Erngnera mañigolermit ajornitit issumagijaujungnẽrput.

3. Aglangnigle illissimajut illangit illumikut imak okarput: una akkerartorpok Gudemut.

4. Jesusim issumangit kausimagamigit,

okarpok: Sõgle omættipsingne issumalukise?

5. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnẽrput; imaglonẽt: makkitit, arvertarlutillo?

6. Nellojungnẽrkovlusele, Iñum Errngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoẽrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Makkitit aumititit pikit angerarlutillo.

7. Makkilune tava, iglominut angerarpok.

8. Iñuit tamaña tækkogamitsuk, tattamiuiarput, Gudelo nakoridlarpæt, iñuit taimaitunnik pitsartudlartuñik tuñilaungmagit.

9. Tamaña kem̃ekkamiuk, iñuk tækkova tuñiorkaivingm̃e iksivajok, Matthæusemik attelik, mallinga okautileramiuk. Nikkovilune mallikpa.

10. Iglome nerrimavingme iksivatillugo: Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut tikkipæt Jesuselo illiñiartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11. Farisæerille tækkogamitsuk, illiñiartingit okautiveit: Sõg ajokertortipse Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13. Tamattomale tukkinga illiñiarijartorsiuk: Napkiginek kuviagivara, tuñergutille idluarinagit. Idluartut kaikojartulaungilakka, ablapsamik issumakarkovlugit ajorniggille kisseta.

14. Johañesib illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagullo Farisæerillo nerringipakkita uñuktunik, illiñiartittille agleratik nerriniarket?

15. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut kiksartuksauvet, uiksak neijortigingmatsuk? Nelliutsomãrporle uiksamik aksartaularput, tagva agleromãrput nerrinniaratiglo.

16. Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliarpok.

17. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut

nutānut imertutijeksauvok tamarmik tava asserojuikattigēkpuk.

18. Taimak okautingmagit, angajokangita illanget, Jesusim ittigangiñut pamangajartorpok okarlune: Nalegak, pañiga maña tokkovok; aggangnulle aktorijartoruk, iñuniarpok tava.

19. Jesuse nikkogivok, malliklugolo, illiñiartine illagivlugit.

20. Arngnarlo okkiut arkangemit aggartut aunātsainartok, añoranget siñāgut aktorijartorpa tuñuanit.

21. Illumigut okarame: Añorangalonēt aktorupko, piungnailarpunga.

22. Jasusible keviarlune tækkova,okarlune: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnertipātit. Arngnak taimna tagvainak piungnērpok.

23. Jesuse angajokam iglunganut itterame, nipsartut iñuillo aulajaludlartut tækkogamigit,

24. Okautiveit: Aularitse, niviarsiak uña tokkungilak, siñituinarporle. Ījoridlarpæt.

25. Iñuille añisimangmetta: Itterlune ag

gangittigut tiguva; niviarsiak tava makkipok.

26. Tamaña tussaumajaulertok nuñanit taipsomane tamaine.

27. Tamaña Jesusib keñengmago, tautungituk mallikpæk, nippekortovlutik okartuk: Igvit Davidim Erngninga nãpkigittiguk.

28. Iglomut ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesusible okautivak: okperivikko imaitunik piñiaraptik? Kiovæk: Ahaila, Nalegak.

29. Ĩsikikut aktorpak okautivlugik. Okperaptik taimaileritik.

30. Tautulerpuk tagva. Jesusib unipkarkongilak tamattominga okarlune: mianeritik, tamaña iñungnut kausijaukoñago.

31. Tapkoale uñipkarijartorpuk nuñenut taipsomane tamaiñut.

32. Tapkoa añimenik, ahak, iñuk Sataaselik okarungnængitok tapsomunga ãtipæt.

33. Añernek idluitok añititaungmet, okarungnængitok okalerpok. Innuille tattami-

nialerput okarlutik: Taimaitomik tækkung-itsainarpogut Israelitiñe.

34. Farisæerille okarput: Añernerit idluitut añitipeit, taipkoa attañingeta pitsartuninganut.

35. Jesuse arvertarpok iglugaseksoarne niuverviugnelo illunaitigut, ajokertuivlune illiñiarvingiñe, okautsillo tussarnertut nalegaunermik okautigivlugit, iñungnelo atsuiliolungitut kannimajullo suñatuinait iñuliveit.

36. Iñugaseksuit tækkogamigit nãpkigiveit; perlermetta siamadlarlutiglo, sorlo sauket mianerijikangitut.

37. Illiñiartiñe okautiveit: Kattersivik angijovok senajukselle ikkidlarput.

38. Tamaña pivlugo kattersivium angajokanga tuksiarvigissiuk señajuksennik tilliklerkovlugo kattersivingminut.

KAPITELEMIK X.

Apostelit tillijaulerput tattamminiarnartulliartorkovlugit.

Illinniartiñe arkangemit aggartut kaikoveit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit añitekovlugit, äniajullo tamaita kañimajullo tamaita iñulidlarkovlugit.

2. Arkangemit aggartut Apostelit attingit tamedsa: Simon, Petrusemik taijak, nukkãlo Andrease; Jakobuselo, Zebedeusim erngninga, nukkãlo Johañese;

3. Fillipuselo, Bartolomeuselo; Tomaselo, Matthæuselo, Zoelneriojok; Jakobuselo, Alfeusim erngninga, Lebbeus, Tadeusemik atibsalik,

4. Simonelo kanamiok, Judaselo Ischariote (Jesusib) pititigijomãrtanga.

5. Tapkoa arkangemit aggartut, Jesusib tilliveit, innertilaitalo okautiveit: Nellojut

apkosininginut ainiarase, Samarittillo iglugaseksoanginut itterniarase.

6. Aititsele saukenut tamarsimajunnut Israelim iglunganit pijuñut.

7. Ajokertuijartorluse, imak okaritse: Killaub nalegauninga kañipok.

8. Kanimajut iñulidlarsigik, kalladlartut kallagungnẽrtissigik, tokkojullo omartissigik, añernerillo idluitut añitissigik. Akkillernago pigapsiuk, akkillernagolo tuñissiuk.

9. Kẽnaujeñik kakkortaniglonẽt, aupalukteniglonet kañujeñiglonẽt tapserusiarasse;

10. Takkoarvekaraselo ingerartilluse, anoratsængnik marrungnik attorniarasetauk, ittigagusiaraselo, ajaupiaraselo: Señajok nerkiksaminik piariakarmet.

11. Iglugaseksoarnut iglugasengnullonẽt itterupse; kiglissiniaritse tagvane ittervigijariakartomik, taipsomanetsainaritse aulakãrase.

12. Iglomut itterupse, iglub tamattoma iñungit sallutikissigik.

13. Tamattoma iglub iñungit pillorikpetta, ullapirsautisse taipkonunga piomãrpok. Pil-

loringipetta, ullapirsautipse uttervigiomãrpãse.

14. Illangita illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: Añititse tagvanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt, ittikkapse señerkarningit señẽjarsigik.

15. Ahamerik, okautivapse: Sodomiblo Gomorablo nuñagik pidlartaunikinersaujomãrpuk erkartuvium uvluksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

16. Ahak, sauketut tillivapse amerkut akkorngañut; tamaña pivlugo sillatutsiaritse kuglugiangojartuttitut; añerpanarkititsele taubitut (akkigiojartuttut).

17. Iñungnigle illimasuleritse, Kiglissiniarvingmingnut taipkoa ãtitsomãngmasse, ipperartordluselo illiñiarvingmingne.

18. Attañernullo Attañersoarnullo ãtitsomãrpãse pivlunga: Taipkoa, nellojullo nellojungnẽrotiksangiñut.

19. Ãtippasele sivoraniarase, kañoẽtomik sumiglonẽt okausiksakarapse; tavanetualerupse tuñitsiviojomãrpose kigosiksapsingñik.

20. Illipsingnik okangitose, Atãtapsele añerninget okartipãse.

21. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, erngninelo angutæt, angajokattiglo kittorngangita illaratsautilarpeit tokkokovlugillo.

22. Illunatik õmigijomãrpãse, attera pivlugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut pilloriktitaujomãrpok.

23. Iglugaseksoarne tagvane kappiaisuktippasse, assieñut kemãtitse. Ahamerik, okautivapse: Israellittit iglugaseksoangit ingerajarẽrvigingilasse, Iñum Erngninga tikkekãrtinago.

24. Illiñiartok illiñiartitsijiminit ajunginerungilak, kivgarlonẽt nalekaminit anginerunginivok.

25. Illiñiartok illiñiartitsijimitun-ĭkune, kivgarlo nalekamitun-ĭkune, namaksivok. Iglum angajokanga Beelzebumik taigamitsuk; iglomiokattingillo taimaktainajarpeit.

26. Tamaña pivlugo erksiginiarasigik. Sagvangitut illunatik sakkertitaujomãrput, angigutsutillo illunatik nellunatsengilet.

27. Taktome uvamnit tussartasse, okauti-

gissigik kaumajome: Ĩsipjutaujut tussartasse okautigissigik iglut kangiñe.

28. Erksiginiarassigik, timinik ƙokkotsijut, tarngninigle tokkotsinek ajormetta. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarngniniglo asserortitsinek sappingitok ãnianartovingme.

29. Kutsertæk marruk kẽnaujarãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellõnet nuñamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Nutsesse illunatik kittitaumavut.

31. Tamaña pivlugo erksiniarase: Kutsertavaksoarnit ajunginerõgapse.

32. Tamaña pivlugo uvamnik okausilik iñungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmetomut.

33. Uvamnigle missiutilik iñungnut, missiutigijomãrparatauk Atãtamnut killangmetomut.

34. Ullapirsaijartorasugingiƚapsinga nuñamut. Ullapirsaijartungitunga saviksoarmigle pititsivlunga.

35. Tikkinama, erngnek illumiotidlugo angutãnut, pañiglo arngnãnut, okkoarlo sakkianut.

36. Iñub omigijingit iglomiokattingita.

37. Anguminik arngnãminiglonẽt uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pañiminiglo uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik.

38. Señingajuksaminik (kappiaisutiksaminiglonẽt) nangmagomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.

39. Iñoserminik ivlertsijub, taipsoma assiujijomãrpa, iñoserminik assiujijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.

40. Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga, uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illelliorivа.

41. Nellautaijomik illeliortok, nellautaijotut akkiksakalãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkisakalãrpok.

42. Ukkoarãrsuit illanganik imertitsijok erngusiarsum imanganik niglinartomik, illiñiartigigapko: Ahamerik, okautivapse, akkẽngartauniængilak.

KAPITELEMIK XI.

Johanesib illiniartingit tillijauvut Kristusemut.

Okautsiñe perkojene (tamakkoa) Jesusib nãgamigit illiniartiminut arkangemit aggartuñut: tagvanget aulalerpok, ajokertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoangiñut.

2. Kristusib piñiarninginik Johañese tussarame parngnanẽrsimavingme, illiñiartingne marruk tillivak,

3. Imak apperijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit assigivãtillonẽt neriugijapta?

4. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5. Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnẽrput tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsiñik tussarnertuñik.

6. Pilloridlarporlo sinaungalungitok uvamnik.

7. Uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik: Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk? Iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?

8. Sunaloñet añivluse tækkojartorpissiuk? Iñuk añorariktok? Ahak, añorariktut, attannersuit iglungiñe itsongovut.

9. Suñaloñet añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tækkojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

10. Taimnaujok, aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne akiksorkovlugo.

11. Ahamerik, okautivapse: Arngneñit erngniangojokangilak, Johañesemit Babtiterijomit angineröjomik; mingnerle Gudib nalegauningane, angineröovok taipsomanget.

12. Johañesib Babtiterijub uvlungita kingorngagut, sulle tagvunga, killaub nalegauninga nujariakadlarpok, tapsomingalo piñiartut amuniarivæt.

13. Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaukput Johañesemut tikkidlugo.

14. Tamañalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tikkituksak.

15. Tussajungnik siutelik tussarle.

16. Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut,

17. Okarlutik: Nipsausiarvigilauktape, okigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañaselo.

18. Johañese tikkitok, nerrinanelo imingimet anernekullukartok okarput.

19. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo imilarmelo, okarput: Iñuk una nerrẽnartorsoak, Weinemiglo imẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illænarijanget. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut.

20. Iglugaseksuit iñungit suadlalerpeit, tattaminiarnartulliviginersarilauktañe, ajorungnængimettalo.

21. Kappianamek Korazina! Kappianamek Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo imai-

tut tattamiiniarnartut pikpetta, sorlo illipsingne pijut; kakkialernermut põksatuinarnik añorakamerungnẽrajalauktut arsameniarlutik.

22. Okaupapsele: Tiruselo Sidonelo pidlartaunikinersaujomãrput illipsingnit, erkartorvium uvluksangane.

23. Igvillo Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkillugo, ittinersoarmut kanunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijut tattamiiniarnartut pilaukpetta, sorlo illingnut pijut; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24. Okaupapsele: Sodomik nuñanga pidlartaunikinersaujomãrpok illingnit, erkartorvium uvluksangane.

25. Taipsomane Jesuse imak okalerpok: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk, nakorivagit, illissimajuñut sillatojuñullo tamaña angigutsutigigangne, nuttakketitun-ĭtuñut nellojungnẽrtijutigigangne.

26. Ahamerik, Atãtak, taimak sãngne idluakolerangne.

27. Tamaita Atãtab tuñilaukpeit uvamnut. Erngnermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kis-

sime, Atătamiglo illitarsijokanginivok, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnĕrtitsomajangita illitarivæt.

28. Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiaisuktullo, mañigortitsomavapse.

29. Nangmautara illipsingnut pigissiuk, illinniarvigilusingalo; kenuĕnama omættimnetauk piujoringinama; merngoĕrserviksamik neñissijomărpose tarngnipsingnut.

30. Nangmautara idluarmet, nangmagaralo okkipok.

KAPITELEMIK XII.

Patsitiksennik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit Sabbateme: Illiñiartingit kăleramik, singailingit nutsulerpeit, nerrivlugit.

2. Farisæerille tækkogamikit, okautivæt: Ahak, illiñiartitit Sabbateme pijeksaungitomik piñiarput.

3. Okautiveille: Attualaungilase kañok Davide illiortok kãlerame illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaungilak, illakattingillonẽt, ajokertuijut kissimik?

5. Perkojeñelonẽt attualaungilasse, kañok ajokertuijut sabbategalloartome kattimavingme sabbate issumagingilæt, passidlartaunatiglo?

6. Okaupapsele, tamanepok kattimavingmit anginerõjok.

7. Tamañale kausimagupsiuk: Nãpkiginek kuviagivara, tuñergutille kuviagiuagit; patsieksaungitut patsidlarajalaungilasse.

8. Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

9. Tavanget pissulermigame, illiñiarvingmut itterpok.

10. Ahak, iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajut. Appersorpæt okarlutik: Sabbateõngmet iñulikleriak idluarka? Patsitiksarsiorlutik tapsomunga (taimak appersorpæt).

11. Okautiveille: Kia illapse saugatuamik

pigub, ittersamut kattekpet; sabbateme kag-
vertinasuængilauk?
12. Kañok angitigijomik iñuk ajunginer-
sauva saukamit? Tamaña pivlugo ajungitul-
liariak sabbateme idluingilak.
13. Iñuk tamna okautiva: Aggaktit is-
saktikit. Issaktipeit tagva, aggangit ãkik-
taulerput, iglungititut illivlugit.
14. Farisæerille añivut, okarkattigẽlerlu-
tik kanoẽlerlutik iñuaromagalloarpæt.
15. Jesusible kausimaleramigit, tamanna
keñekpa. Iñugaseksuille mallingmatsuk,
tamaita iñuliveit.
16. Iñerterpeille okautaujomañane iñung-
nut.
17. Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub
Jesaiasim okausingit, imak okalauktok:
18. Ahak, tagva kivgara, añerilauktara,
nægligijaralo, tamna tarngnima kuviagi-
janga. Añernimnik illivigiomavara, nello-
jullo unipkausomãrpeit idluarnermik;
12. Aivajomañanelo kaggudlaromãngilak,
nippingalo tussartauniængilak iglut akkorng-
ane;
20. Iviksoak suvlulik naviksimajok serko-

miniængila, mañerlo aumalik kam̃itsomanginiva, idluarnek ajugakangitilerkărtinago;

21. Attingalo nellojut neriugiomărpæt.

22. Taipsomane Satanaselik tautungitok, okarnermiglo ajortok tapsomunga ătipæt: Piungnĕrtimago, tautungitok okarnermiglo ajorsartok okălalerlune tautulerpok.

23. Iñuit illunatik tattam̃iniarput okarlutik: Tamna Davidim Erngneringila?

24. Farisæerille tamaña tussaramitsuk, okarput: Añernekulluit añituinaralloarpeit Beelzebub añernekulluit attaningeta pitsartuninganut.

25. Issumangit Jesusib kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungine illunatik, ingmingnut illagĕgungnĕrtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonĕt illunatik ingmingnut nivĕlerunik, sŏngojungnĕrput.

26. Satanasib Satanasipsăne añitikuniuk, ingmingnut akkerartorpok; kanorle attañioninga sŏngonajarka.

27. Uvangalo añernekulluit añitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse añernekulliut añitipătigik? Tamaña pivlugo taipkoa erkartortigijomărpăse.

28. Añernekulluit Gudim agganginut Añerninganullo añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

29. Kañorlonẽt sangijorsub iglunganut (innuk) itterajarka, perkutingiñik aksardlugo: Sangijorsoak kellersorkãruniuk kissiane kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksanigarillugit?

30. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpãnga, kattersorkattigingitaralo siamartitsivok.

31. Tamana pivlugo okaupapse: Iñuit ajortulliarninginit tamainit mittautiksarninginnillo issumagijaujungnẽromãrput; Añernermulle mittautiksarningiñit iñuit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32. Iñublo Erngninganik okarnerluktok, issumagijaujungnẽrniarpok: Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnerniængilak, tamattomane nuñamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33. Napartok ajungitok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajungitunik: Napartorle ajortok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajortunik. Paungaminit napartok illitarijaulãrpok.

34. Illipse kuglugiãngojartut ivajangit, kannoilivluse ajungitunik okaromavise ajorapse? Omættib ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

35. Iñub ajungitub añitipeit ajungitut omame pinganit ajungituñit: Iñuble ajortub añitipeit ajortut omame pinganit ajortuñit.

36. Okaupapsele, erkartuivium uvluksanga nelliutikpet, iñuit kiojuksaujomãrput okausitik piungitut tamaita pivlugit.

37. Okausivit idluartitsomãrivãtit, okausivittauk sutertitsomãrivãtit.

38. Aglangnik illissimajut Farisæerillo illangita kiovæt, okarlutik. Ajokertuijok, nellunaikutamik killangmit tækkojomadlarpogut illingnit.

39. Kioveille, okautivlugit: Ukkorãluit assiniartut nellunaikutaksamik tækkojomavut, assianigle nellunaikutamik tuñijauniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

40. Sorlo Jonase uvlut pingasut uñuello pingasut arverub nãnganetok; taimaktauk Iñum Erngninga uvlut pingasut uñuello pingasut nuñam illuanetsomãrpok.

41. Niniveniut erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlugillo: Jonasim ajokertormagit, assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerojok.

42. Erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit Attaniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo: Nuñamit ungasiktómetomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo: Ahak, tamãnepok Salomonenut anginerojok.

43. Añernek idluitok iñungnit añijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvarnagolo.

44. Okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuk, pẽjarsimajok sañersimajorlo piñarnarsimajok tikkipa.

45. Tava ailerpok, añernernik assiminik ingminit ajornerõjunik arvengemit aggartunik illagẽlerlune, itteramik tagvanẽtualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomãrivut makkoãkulluit kinguvãngukattigẽt.

46. Sulle taimak iñungnut okartillugo, arngnãlo kattangutingitalo angutit sillatanetut, okautijomavlugo.

47. Illangeta okautiva: Ahak, anãnavit kattangutivillo kãnetut okautijomavãtit.

48. Tamattomingale okautsine kiova: kiua anãnaga? Kikkullo kattangutigivik?

49. Agganе issaklugit illiñiartiminut, okarpok: Ahak tagva, anãnga kattangutikkalo.

50. Atãtama killangmetub perkojanganik malliktok: Nukkarivara, neijagivaralo anãnagivaralo.

KAPITELEMIK XIII.

Karngãtitsijomik, perorsẽeksamiglo.

Uvlok taimna Jesuse iglomit añigame, imab kiglinganut ingitsartorpok.

2. Iñugaseksuittauk nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo: Iñugaseksuit illuñatik imab kiglinganetut.

3. Suñatuinarnik okautiveit adsigẽnik, okarlune: Ahak, karngãtitsijok karngãtitsiairtorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo: Apkosinermut illangit kattekput; tingmitset pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkinerle nuingmet, kuñulersãrput: Amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: Okpille kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut perorsẽeksakalerput: Illangit 100nik, illangit 60nik, illangille 30nik.

9. Tussajungnik siutelik tussarle.

10. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg adsigẽktuñut okautilerpigit?

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitsiviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale tuñijaujokangilet tamattominga.

12. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok,

pekkaluarkovlugo: Pekkangitorle aksartauniarpok, pinganik.

13. Tamaña pivlugo adsigēktuñut okautivakka. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutiñullo angmajuñut tussangimetta: Okausera tukkissingimatsuk.

14. Taipkonunga Jesaiasim okausingit nellautsimalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromărpasse, tukkisinagolo; ĭsipsingnullo uitajuñut tækkojomărpasse illitarinagolo.

15. Iñuit ukkoa omættingit mangaidlarput, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo: Tækkojomañatik ĭssimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkissinagolo omamingnut, săgiaratiglo, piulijaujomañatik uvamnut.

16. Pilloridlarpulle ĭsisse, tautuktut; siutisselo tussăjut.

17. Ahamerik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo iñuit uñuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungnagolo.

18. Maña adsigẽktok tussarsiuk karngãtitsijomik.

19. Nalegaunermik okautsinik tussartokarpet, tukkisinagolo: Ťava Satanasib okautsit pẽjarijartorpeit omættãnut karngautigimajut; taimnauvok, apkoserngub señianut karňgautigimajok.

20. Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, kuviaisungnermut tuavi piomadlariva.

21. Amãkanginame illumine, nakkimarnivok; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausėk pivlugo, sinaungasalerpok.

22. Okpinut kakkilautilingnut karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, agluitsomagamele nuñablo mattoma pinginik kajungerangame,okautsit ippitipeit (illumine) sullugaineẽrodlunelo.

23. Ivsoriktomulle karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, tukkekartilugillo, sullugainerkartilugillo: Illanget 100 nik, ama illanget 60 nik, amalo illanget 30 nik.

24. Assianiktauk adsigēktunik okautigiveit, okarlune: Killaub nalegauninga sorlo iñuk, perorsēeksamaringnik karngātitsijok perorsēvingminut.

25. Iñuille siñiktillugit: Ningarijinget karngātitsijartorpok perorsēeksakullungnik perorseēksamarit akkornganut, aulalarmelo.

26. Perorsēeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo: Perorsēeksakulluittauk tækkuksaulerput.

27. Kivget angajokamingnut okarijartorput: Nalegak, karngātitsilaungilatit perorsēeksamaringnik perorsēvingnut? nakit perornerluktuksakarnerka?

28. Kioveit: Ningartub āsit tamaña piva. Kivgangita okautivæt: Uvaptingnut tamakkoa nutsugiartorkovigit?

29. Kioveit: Aukak, perorsēeksamarit nutsukaseutiniarasigik, perornerluktuksakulluit nutsugiarupsigik.

30. Tamarmik perorkattigēkilit kattersivik nelliutitiñago, kattersivigle nelliutilerpet kippijut okautijomārpakka: perorsēeksakulluit katterkārsigik keplorlugillo ingmigolillugit, ikkomamut ikkoalaklugit; peror-

sēeksariktulle kattersorsigik kem̃atullivimnut.

31. Adsigēktunik assianik piveit, okarlune: Killaub nalegauninga senfkornetun-ĭpok, tamna iñub piva, perorsēvingminullo illivlugo.

32. Unãrsuk mingnerõvok perorsēeksennit tamaiñit: perolerangamele, anginerõvok assiminit perorsēekseñit kohlnit, napartolerdlune angijomik, tingm̃itset killaub attãnetut iñekarijartorlutik akkerungetta attãne.

33. Assianik adsigēktunik okautiveit: Killaub nalegauninga imaipok, sorlo kakkojekset sērnautiksanget, arngnab tamna piva akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pitalingnut, kakkojekset tamaita sērnartillugit.

34. Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok iñungnut adsigēktunik adsigēngungitomigle okautingileit.

35. Nellautaijum okausingit nellausimalerkovlugit imak okartok: Adsigēktunik okaromavunga, sillab kiglinganit nellonalauktut unipkautigivlugit.

36. Iñuit tava Jesusib aularkoveit, ange-

rarlunelo. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Adsigĕktomik mattominga nellojungnĕrtitigut perornerluktukset pivlugit perorsĕvingme.

37. Kioveit okautivlugit: Iñum Erngninga perornitsiariktunik karngãtitsiotõvok,

38. Sillarsoak perorsĕviovok. Nalegaunerub kittorngangit perornitsiariktuksatõvut. Ningãluble kittorngangit perornerluktõvut.

39. Ningartok ukkoninga karngãtitsijok, Satanaseõvok. Sillarsublo mattoma nagatiksanga kattersivĩovok. Kattersijulle Engeliovut.

40. Sorlo mana perornerluktut nutsujoriveit, ikkomamullo egipeit ikkoalaklugit: taimaktauk-ĩtsomarivok sillab mattoma nagatiksangane.

41. Iñum Erngninget Engeliñe tillijomãrpeit; taipkoa siñaungajut tamaita ajortulliartullo nalegauninganetut kattitsomãrpeit;

42. Kieksaumut ikkomalingmut egitsomãrpeit: tavane keavaksoadlarlutiglo aglerularomãrput.

43. Idluartulle sekkinertut kaumariktigio-

mãrput, Atãtamik nalegauningane. Tussajungnik siutelik tussarle.

44. Ama killaub nalegauninga sorlo perkotimarik ivlernartok, perorsẽvingme ĭjersimajok. Tamna iñub nachvaleramiuk, ĭjerpa; kuviaisungnermut perkotiñe tamaita niorvgotigilerpeit perorsẽvik taimna pissiarilugo.

45. Ama killaub nalegauninga sorlo niuvertok, sappangarsiortok ajungitunik.

46. Sappangak pivianartok nachvaramiuk: perkotiñe tamaita niorvgotigijartolerpeit, tamaña pissiarilugo.

47. Ama killaub nalegauninga adsigiva nullutset, imãnut kivitisimajut, sunatuinnarnik nulluarniarkovlugit.

48. Tættætarangettalle: (mingeritsenik) siksamut kakkitipeit ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, ajortulle egipeit.

49. Taimaktauk-ĭtsomarivok sillarsub nagatiksangane. Engelit avitsartoromarpeit ajortut idluartuñit.

50. Egilugillo piveit kieksaumut ikkomãlingmut: tavane keavaksoarlutiglo aglerularomarput.

51. Jesusib apperiveit: Tamakkoa tamaita tussãvissigik? Kiovæt: Ahaila, Nalegak.

52. Okautiveit: Tamaña pivlugo aglangnik illissimajok, killaub nalegauninganik illissimajok, angajokajetun-ĩpok, tapsoma sakkertipeit pingit nutælo nutaungitullo perkotiminit.

53. Adsigẽktut tamakkoa Jesusib nãgamigit, tagvanget aularpok.

54. Iñungorvingminut pivlune, illiñiarvingiñe ajokertormagit tussaramitsuk, ajokertutingit tattamiñiariveit, okarlutik: Oma sillatunine nakit pivauk? taimaituniglo tattamiñiarnartitsilune?

55. Igluliortib erngneringila? Arngnæt Mariamik attekangilak? Kattangutingillo Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo,

56. Neijangillo illunatik uvaptingne-ĩngillet! Nakime tamedsa tamat pivauk?

57. Sinaungasautigivæt tava. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuñakattingita iglomiokattingitalo nakoringinersarivæt assingiñit tamaiñit.

58. Tagvane uñuktunik tattamiñiarnartulliangilak, okpingimetta.

KAPITELEMIK XIV.

Herodesib issumangit Kristuse pivlugo.

Taipsomane Jesusemik Herodese nuñam illainangane Attanek, tussaumalerpok.

2. Kivgeñe okautiveit: tagva Johanese Babtiterijok; tokkungajuñit makkisimagame, taimaitomik tattamiñiarnartulliarpok.

3. Johañese Herodesib tigulaukpa, kellersorlugolo parngnanẽrsimavingmullo ittertilaukpa, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo.

4. Johañesim okautilaungmago: idluangilak nulliarigangne.

5. Taimaitomik tokkotsomagalloarpa, iñuille erksigiveit: Nellautainasugingmatsuk.

6. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, Herodiasib pañia okigẽsermet. Tamaña Herodesib kuviagiva.

7. Taimaitomik okautimariklugo okarpok: tunitsivigijomavlugo piomajanganik.

8. Arngname ajokertorlaungmago, okarpok: tunitsiviojomavunga Johañesib Babtiteriub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

9. Attañek kiksalerẽrpok: Okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, tapsominga tuñekova.

10. Johañese parngnanẽrsimavingmetok niakoerijartorkova.

11. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupæt, niviarsiamut tuñilugo, niviarsiable arngnaminut pitipa:

12. Illiñiartingita tava, timinga illuvermut illijartorpæt, tamañalo okautigijartorpæt Jesusemut.

13. Jesusib tamaña tussaramiuk, aułarpok tagvanget umiakotokut, iñukangitomut kissimẽtsomavlune. Allivaktok iñuit tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt iglugaseksoarnit.

14. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit; illapsugidlarpeit, kañimalungningillo iñuliveit.

15. Uvloklilermet illiñiartingita tikkipæt,

okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello; iñuit makkoa aulartit, iglugasengnut nerkiksarsiniarijartorkovlugit nangminek.

16. Jesusible okautiveit: Aulariakangilet; illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik.

17. Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, aulasakængniglo marrungnik.

18. Okautiveille: kaitsigik.

19. Ivingnut kuñulingituñut iñuit ikterkoveit, ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit: killangmullo ãrlorpok kujalivlune, kakkojet avgorpeit illiñiartiminut tuñivlugit; illiñiartingitale iñungnut tuñiveit.

20. Illunatik tava nerrivut namaksivlutik; kattersoramikit amiakungit, amaksuit arkangemit aggartut illulertorpeit.

21. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut, arngnello sorutsillo kittinagit.

22. Illiñiartine Jesusib eriñigilerlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut, iñuit aularterkãrtinagit.

23. Iñuille aulartinamigit: kissiovlune

kakkamut majorarpok tuksiarijartorluñe. Unulermet tagvane kissimeojok.

24. Ummiakotõt imarbiub kerkanepok, malliksuit pivlugit ajulerdlune; añore aggormatsuk.

25. Pigãrvietta sittamangane Jesusib tikkilerpeit, imab kãngagut pissuklune.

26. Imak pissuvigingmago illiñiartingita tækkogamitsuk, kakkilãdlarput, okarlutik: mittiliovok; erksinermut nipliālerput.

27. Tuavilune Jesusib okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse, uvangauvunga; erksiniarase.

28. Petrusible kiova, okarlune; Nalegak, igvioguvit, okautinga tikkerkovlunga imab kãngatut.

29. Okarpok: kailutit. Petruse umiakotomit akkarpok, imarbiglo pissukpa, Jesuse tikkitsomavlugo.

30. Akkonarsoak tækkogamiuk, nangialerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlune: Nalegak ikkajunga.

31. Jesusib tuavilune aggangit issækpa, tiguvlugolo okautiva: okpernekitotit, sõg iñertomavit?

32. Umiakotomut ikkingmeñik, kassumavok tava.

33. Umiakotometulle pãmangavigijartorpæt, okarlutik: Ahamerik, Gudim Erngnerivãtit.

34. Ikkaramik Genezaremiut nuñanganut pivut.

35. Nuñab tapsoma iñungita illitarigamitsuk. tagvanget nuñamit tamainut tilliklilerput, kañimajut sunatuinait pitilerpeit tapsomunga.

36. Tuksiarvigilugo, añoranget sina aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsominga aktuijut illunatik piungnẽrput.

KAPITELEMIK XV.

Gudib perkojanginik.

Tagva aglangnik illissimajut Farisæerillo Jerusalemiut, tikkipæt, okarlutik:

2. Sõg illiniartivit mallingipattigik anga-

jokarmik illusingit? Sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangituñut?

3. Kioveille, okautivlugit: Sõg illipse Gudib perkojangit nalengipissigik, illusekullupsingnut?

4. Gude imak perkojijok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminulle ananãminullo okarnerluktok tokkoteksauvok.

5. Ajokertuivosele: Atãtaminut ananãminullonẽt okartok: pijeksaralloet uvamnit, tuñijeksara tuñiartorvingmut, imna ajungitulliarpok okarpose.

6. Taimagle kingorngane anguminut arngnaminullonẽt nalektailitipasse: Taimak Gudim okausingit pijariakarungnẽrtipasse, illusekulluse pivlugit.

7. Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, imak okarame:

8. Iñuit ukkoa kañermingnut tikkipãnga, kardlumingnullo nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga.

9. Sullinatık kivgartorpãngale; iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigileramikit.

10. Iñugaseksuit kaikoveit, okautivlugit: Nalegitse omamigissiuglo:

11. Kañikut ittertub, iñuk sujuktingila; kannikulle añijub, iñuk sujuktipa.

12. Illiniartingita tikkipæt, okaudlugo: Kausimaviuk, okausek tamaña Farisæerit tussaramitsuk siñaungasărutigingmatsuk?

13. Kioveit, okarlune: perortut illunatik, Atătama killangmiub illilaungitangit, nutsugiakaromărput.

14. Allarsigik, tautungitõvut tautungitullo tapkoa tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk, tamarmik tava ittersamut kattekpuk.

15. Petrusib kiova, okautivlugo: Adsigĕktomik mattominga nellojungnĕrtittigut.

16. Jesusible okautiveit: Illipsetauk sulle sillatunekangilasse?

17. Sulle tamaña nellovissiuk, Iñub kanningagut ittertut illunatik, netsangnut pivut, tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik añititsigame?

18. Kañermigulle añijut, omamit pivut, tamakkoa iñuk sujukivæt.

19. Omamit erkarsautekulluit añivut, iñuarnerlo assiniarnerlo tiglingnerlo, sæglutiginerlo, mittautiginerlo.

20. Tamakkoa iñuk sujutipæt, aggangnulle ubvarsimangituñut iñuk nerrigalloarpet, mattoma sujuktingila.

21. Jesuse tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok.

22. Arngnak kananemiok tagvanget erkãnit pivok, nipliutidlarlugo okautiva: Nalegak, Davidim Erngninga nãpkiginga; paniga añernekullub ãniatidlarpa.

23. Kiungimarikpa okautsemut attautsemullonẽt. Illiñiartingita tikkipæt, keñuvigivlugo okarlutik: ĭkkajorung-una, nipliojormattigut.

24. Kioveille, okarlune: Tillijoumatuinartunga saukeñut tamarsimajuñut Israelim iglunganit pijuñut.

25. Taipsomale pãmangavigijartorpa okarlune: Nalegak, ikkajunga.

26. Kiovale, okarlune: Idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksarlugit, kingminullo egilugit.

27. Arngnab kiova: Ahaila, Nalegak taimaikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut karngãnerlukunginik, angajokamik nerrimavingeñit kattektunik.

28. Jesusible kiova, okautivlugo: Arngnak, okpernerit angijõvok! piomajarnik pilãrpotit. Pañialo tagvainak piungnẽrpok.

29. Jesuse tagvanget aularame, Galilæam im̃arbiet señianut pivok, tagvanget kakkamut majorarpok, takpikkungalo ingidlune.

30. Iñugaseksuit nellipsarpæt; taipkoa illagit tussiætunik, tautungituniglo, okarnermiglo ajorsartunik, il̃akongõrtuniglo ajulertuniglo uñuktunik assianik, taipkoa illiveit Jesusim ittiggangita sãnganut; tapsoma iñuliveit.

31. Iñuit tamaña pivlugo tattam̃iniarput, tækkogamikit, okarnerm̃ik ojorsartut okalertut, illakongõrtullo piungnertut, tussiætullo pissulorilertut, tautungitullo tautulertut: Israelib Gudinga nakoridlarpæt.

32. Jesusim illiñiartine kaikoveit, okautivlugit: Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta; ẽsitinagit aularkojomangilakka, perlerkonagit angerarlutik apkome.

33. Illiñiartingitã okautivæt: nakit kakkojaksiniarpita tamane iñukangitome, inugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksanginik?

34. Jesusim appersorpeit: kapsinik kakkojokarkise? Kiovæt: arvengemit aggartunik mingeritsello illanginik.

35. Iñugaseksuit ikterkoveit ɳunamut.

36. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut, mingeritsello tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illiñiartiminullo tuñilugit, illiñiartingitale tuñiveit iñungnut.

37. Illunatik nerrivut, kăkarungnĕrlutiglo; amiakullo kattilerpeit, amăksuit arvengemit aggartut tættædlugit illulerpeit.

38. Nerrilauktut 4000 diovut angutainait, arngnet sorrutsillo kittinagit.

39. Iñuit aulartinamigit umiakotomut ikkivok, Magdalab erkănut pivlune.

KAPITELEMIK XVI.

Jonasib nellunaikuttanganik.

Farisæerillo Saduzæerillo tikkipæt; appersorlugo nautsertorpæt, nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

2. Kioveit okautivlugit: Uñuganget okarapse: Kaukpet sillakelărpok, killak aupalulermet.

3. Kaujarangello okarapse: akkunaliomidlarniarpok, killak aupalulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormortose, killak kanoĕlijarianga kausimavasse, silla kanoĕtsomărpok, sogle uvlut tapkoa nellunaikutangit kausimaneræt ajorpissigik?

4. Ukkoa uivĕtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut: assianik tunnijauniatsengilet, nellautaijub Jonasib nellunaikuttanganik tuñijaujomărput. Tava keñekpeit, aularlune.

5. Illiñiartingille akkianut ikkăramik, kakkojet neksangileit puigoramik.

6. Jesusible okautiveit: Nalegitse! Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sĕrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

7. Issumertorpæt ingmingnullo, okarlutik: taimak pivătigut kakkojamik neksanginapta.

8. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse?

9. Sulle tukkisingilasse? erkaumangilasselo kakkojet tellimet iñugaseksoarnut 5000 diunut, amãksuit kapsit (amiakovinernik) tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo?

10. Kakkojettauk arvengemit aggartut 4000 diunut, amãksuit kapsit tætædlugit illulerpissigik? (amiakovinernik.)

11. Sõgle tukkisingilasse, kakkojamik okautinginapse, okarama: Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo?

12. Tagva tukkisivæt, kakkojet sẽrnautiksanganik udsertorkolaungimagit, Farisæerille Saduzæerillo ajokertuiningit pivlugit iñertermagit.

13. Jesusele Zesariab Filippusim iglugaseksoangita erkãnut pivok, illiñiartiñe apperiveit, okarlune: Iñum Erngninga iñuit kañok okautigivassuk? kinaujorivassuklonẽt?

14. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; ama illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijullonẽt illanget.

15. Appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga?

16. Simonib Petrusib kiova, okarlune: Kristuseovotit, Gudib̃ tokkosuitum Erngninga.

17. Jesusib kiova, okautivlugo: pillorikpotit, Simon, Jonasim erngninga; uvingub aublonẽt mattominga nellojungnẽrtingilãtit, Atãtamale killangmetub.

18. Okaupagittauk: Petruseõvotit kairtomut mattomunga tungartitsomãrpakka illagẽktitakka, tãrtorsub pitsartuninget sãlaginiængileit.

19. Tuñitsivigijomavagittauk killaub nalegauninganut perutinik. Nuñame kellersutattit illunatik, kellersorsimajomãrput killangmetauk: kellerudsartatillo illunatik nuñame, kellerudsarsimajomãrputtauk killangme.

20. Illiñiartiñe iñerterpeit, Jesuse Kristuseõgame, unipkãngojomanane iñungnut.

21. Mattoma kingorngagut illiñiartiñe Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijuksak, okarlune: Ãniatitauvlunelo angajokaijennut,

ajokertaijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut, tokkotitauvlunelo, uvlut pingajuane, omaromãrivok.

22. Petrusib ingminut pitipa iñerterlugolo, okarlune: Nalegak, taimaitomut pijauniarnæk.

23. Keviardlune Petruse okautiva: Tuñumnut pĭt Satanase, siñaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta.

24. Jesusib illiñiartiñe okautiveit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajuksane kappiaisutiksanelonẽt nangmageksariva malliklungalo.

25. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

26. Sillarsoarlonẽt tamat iñub pigigalloaruniuk, tarngninelo asseroleruniuk, suksarivauk? Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, targnine ama piuliniarlugo?

27. Iñum Erngninga tikkitsomãrmet, Atãtame ãnanauningane, Engelit illagællugit: iñuit tamaita akkivigijomãrpeit piñiarningi-nik.

28. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Iñub Erngninga nalegaunerminik aggertomik tækkokaratik.

KAPITELEMIK XVII.

Kristusim ãnanausijauninganik.

Uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Jakobuselo, nukkãlo Johañese Jesusim illagiveit, ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut.

2. Ãnanausijauvok sãngañe tækkonartillugit, kĉnanget sekkeñertut kaumariktigilerpok, añorangillo kakkorsidlalerput aputitut.

3. Ahak, Moseselo Eliaselo sakkerpuk, okãlavlutik tapsomunga.

4. Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane ĭtsainarominarpok: piomaguvit, tagvane pingasunik iñillioromavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik:

5. Sulle taimak okartillugo, ahak, nuvujab kaumajub ullikpeit, nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.

6. Tamaña illiñiartingita tussaramitsuk, pamangalerput koaksarlutiglo.

7. Jesusible tikkipeit, aktorlugillo, okautiveit: makkititse erksiniarase.

8. Uitaleramik assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersaramik, Jesusim iñerterpeit, okarlune: Tækkojasse taimna okautiginiarasiuk iñungnut, Inum Erngninga tokkungajuñit makkiterkãrtinago.

10. Illiniartingita apperivæt, okarlutik: Sõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomãrtomik?

11. Jesusible kioveit, okautivlugit: Ahailla Eliase sivorliotivok, tamaitalo idluarsivlugit.

12. Okaupapsele: Eliase tikkisimajok, illitaringilælle, issumamingnut pidlarpæt; taimaktauk Iñum Erngninga taipkonanget kappiaisuktitaujomãrpok.

13. Tava illiniartingita tukkisivæt, Johañesemik, Babtiterijomik okautingmagit.

14. Iñugaseksuit tikkinamikit, iñub tikkipa, ittigangiñullo pãmangavok,

15. Okarlune: Nalegak erngnera nãpkigiuk, illissimailingajok ãniadlarlune, ikkom̃amut orrokattarpok, imãnullo orrokattarivok.

16. Illiñiartingnut ãtautipara, ãkinek ajorpæt.

17. Jesusib kiova, okarlune: Tata ukkoa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kanorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kailauruk uvamnut.

18. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, añivok tava tapsomanget. Sor̃usek tamna tagvainak piungnẽrpok.

19. Illiñiartingita kissimik tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

20. Jesusible kioveit, okautivlugit: okpinginapse. Aham̃erik okaupapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: tagvanget nukterit taikunga; nukteromãrpok tava, ajugakaraselo.

21. Imaitulle añernerit añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

22. Galilæamele-ĭtillutik Jesusib okautiveit: Innum Erngninga pititaujomărpok iñuit agganginut;

23. Taipkoa tokkotsomărpæt, uvlut pingajuanne makkitsomărpok. Kiksadlalerput tava.

24. Kapernaumut pingmetta, kẽnaujenik kattersijut (kattimavingmut) Petruse tikkipæt okarlutik: Ajokertortipse tuñivangila kẽnaujak (kattimavingmut)?

25. Okarpok: aukak. Iglomut ittermet, Jesusim ingiarpa okarłune: Simon, kanok issumavit? kikkunit attangit nuñametut tuñergut kẽnaujet pivittigit? kittorngamingnit tækkorngarteñillonẽt?

26. Petrusib kiova: Tækkorngartennit. Jesusib kiova: Kittornget tava tuñijijariakangiłet.

27. Ningarkonagille imab sinănut ainiarit, ningitsijartorit, sivorlek aulasagak kakkitet: aitartikungne, Statermik nachvalărpotit, tamna tuñiuk pivlungalo pivlutillo.

KAPITELEMIK XVIII.

Piujorinermik, Kristusim ajokertuining-anik.

Taipsomane illiñiartut Jesusemut pivut okarlutik: Kina anginerõva killaub nalegauningane?

2. Nutarak Jesusib kaikova, akkorngan-nullo pitipa.

3. Okarlune: Ahamerik, okautivapse: utteromangikupse, nuttakkatullo-ĭngikupse, killaub nalegauninganut piomãngilase.

4. Ingminik otunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub nalegauningane.

5. Imaitok nutakamik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6. Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7. Kappianamek sillarsoarmiut asserortai-

pivlugit. Asserortaijokaromãrpok: kappianamegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonẽt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongõrlutillonẽt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĩsivittauk asserorpattit, pẽruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĩsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit ĩsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarãrsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atãtama killangmiub kẽnanga tækkunãtsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarune, tapkoalo illanget tamarpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tamartok keñeriarajangila?

I

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atãtapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarãrsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ãkigẽrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonẽt illakarlutit aingmigisse, okausisse okpernarkovlugit marrolutik pingasuluselonẽt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagẽktuñut okarina: illagẽktulle nãlengippagit, nellojorællugo, Zoelnerijorællugolonẽt.

18. Ahamerik, okautivãpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomãrputtauk killangme; kellerõdsartassele nuñame, kellerõdsaromãrputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagẽkunik, sumiglonẽt tuksiaromavlutik; piomajattik pilãrpæk Atãtamuit killangmetomit.

20. Marruk piugasullonẽt attimue kattimajarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattanguma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnẽreksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (uñuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegauninga attañertun-ĭpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kẽnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nullianiglo kittorganginniglo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pãmangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromãrpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attañinget nãpkigilerpa; aularkovlugo akkillerkojungnẽrpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame, kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine kẽnaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kimilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanẽrsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnẽrpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita akkillerkărtinagit.

35. Taimaktauk Atătama killangmiub piomarivăse: omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnĕrniængikupsigik.

KAPITELEMIK XIX.

Kañimajut Kristusib iñuliveit.

Okautsit ukkoa Jesusib năgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkănut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk ŏktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellĕt pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnãlo angutib kemegomãrpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnẽrlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sõg Mosesib tuñijerkovãtigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveille: Mosesib iñertingilãse nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nullicktub nulliarẽngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarẽgiak idluangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

timinganit imailutik erngniãngõmajunik: Aipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaitokojaujunik: Aipaitokarivok ama illanginik, pijarellutik aipaitsomajunik, killaub nalegauninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekartiliuk una.

13. Taipsomane nutakket ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugillo tuksiarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suadlalerpeit.

14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Aggangminut pattiklugit tagvanget aularpok.

16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mallingniakit.

18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible kiova; Iñuarniarnæk; arngnarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello nalekik; iñukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlugo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit: suna kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingnialilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaramiuk, kiksarlune kem̃ekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Aham̃erik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornænginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ĩssingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamaña tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Iñungnut ajornarpok, Gudemullè tamaita, ajornængilet.

27. Petruse tava kiovlune, okautiva: Ahak, tamaita kem̃elaukpavut, mallilarpillo, sumik akkiksakalãrpita?

28. Jesusib kioveit: Aham̃erik, okaupapse, mañå mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Iñublo Erngninga iksivautarmine ãnanaunerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãrpose iksivautañe arkangemit aggartuñe, erkartorlugillo piomãrpasse Israelib kinguvãngit, arkangemit aggartut illagẽt.

29. Iñum iglune kem̃ekuniuk, kattangutinnelonẽt angunelonẽt, arngnelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, perorsẽvinelonẽt, attera pivlugo: ungnijakattartunik tellimertorlutik piomãrivok, iñogumiglo nungusuitomik piomãrpok.

30. Unuktullè sivorlẽt kingorliutsomãrput: kingorlẽllo sivorliutsemãrput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsẽviksiortunik.

Killaub nalegauninget adsigiva iglum iñua, uvlarortok señajuksarsiniarlune perorsẽvingminut weineliksamut.

2. Señajukselle kẽnaujamik attautsemik pilarmagit, uvlok nãvlugo señakovlugit, tilliveit perorsẽvingminut weineliksamut.

3. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet, annigame assingit tækkoveit niuvervingmetut sullieksakangitut,

4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse weineliksamut perorsẽvingmut; namaktomik akkilleromavapse.

5. Aivut tava. Am̃a añigivok, uvlub nellunaikutanga arverngilermet arverngemillo tellimalermet, taimailiorivok,

6. Uñukasalermelle, uvlub nellunaikutanga arkangalermet am̃a añigivok, assingittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sõg uvlok nãvlugo sullieksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk aileritse perorsẽvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsẽviub weineliksab iñuet pimajine okautiva: Señajut kaikolugillo akkilikit, kingorlẽt sivorliutikit, ama sivorlẽt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet señakojaujut sakkerput, illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlẽt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsẽviub iñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlẽt makkoa uvlum illaiñangane señalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (señainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva: Illænnara, akkilernerleovigingilagit. Attautsemik kẽnaujamik akkilleromavlutit okarama, angilaungilatit?

14. Kẽnaujet piuk, aularlutit. Kingorlerle tamna illiktut akkilleromavara.

15. Perkutimniglonẽt issumamnik piñiartuksaungilanga? kattarlungavit ajunginama.

16. Taimak kingorlẽt sivorliutsomãrput, sivorlẽlo kingorliutsomãrput. Kaikojaujut uñudlarput, ãñerimajulle ikkidlarput.

17. Jesuse Jerusalemut majoarame, illiñiartine arkangemit aggartut ingminut pitilugit, ingeravlutik okautiveit:

18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, Iñum Erngninga pititaujomãrpok ajokertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut, taipkoa tokkoteksautitsomãrpæt.

19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugolo kikkiektoromãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

itta arngnæta erngnængne illagivlutik tikkipa, pãmangavigilugo sumik tuksiarvigiva.

21. (Jesusim) appersorpa: Sumik piomavit: Kiova: Erngnækka ukkoa iksivokokik nalegauningne, aipa tallerpikpit tungãne, aipangale saumikpit tungãne.

22. Jesusible kiova: Tuksiartasse nellovasse: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erungnarpitikko; Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpitikko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk.

23. Okautivak: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erniaralloarpattik, Babtitautik samnullo Babtitaujuksaugalloarpotik; tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivakojomanek, uvamnut perkojeksaungilak (illiptingnut), Atãtamale iksivakojangit taipkoa iksivajomãrput.

24. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamaña tussaramitsuk, añujutigilerpakit nukkarẽk ukkoa.

25. Jesusible kaikoveit okautiniarlugit: Nuñam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput.

26. Illipsele taimailerniarase. Angnerojomajok, kivgarijomãrpasse tamapse.

27. Attaniojomajub kivgartorvigijomãrpãse.

28. Inublo Erngninga tikinginivok, iñungnut kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune uñuktut piulijiksangañik.

29. Jerichomit añingmetta, iñugiartorsuit mallikpæt.

30. Ahak, tautungituk apkotãne iksivajuk, Jesuse kãngiutijok tussaramiko, niplialerpuk, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

31. Iñuille iñerterpakit nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

32. Jesuse nokkalerpok, kaikovlugik, apperivæk: kañok piomavitik uvamnut?

33. Kiovæk: Nalegak, tautuleromavluñuk.

34. Jesusib nãpkigilerpak, ĭsikikut aktorpak: Tagvainak tautulerpuk, malliklugolo.

KAPITELEMIK XXI.

Kristuse Jerusalemut aivok.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, orksuktalingmut kakkamut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak,

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut, nergsut suitekoktujok pittuksimajok neñilãrpatik nocharlo señiane; pitũdsarlugiglo, uvamnut kailugik.

3. Apperijauguptik, imak kiogittik: Nalekab attoromangmagik; tava neksartaukolãrpak illiptingnut.

4. Tamakkoa illunatik imailiorput, nellautaijub okausingit nellautsekovlugit imak okarame:

5. Zionib pañia okautigissiuk, ahak, Naleket kaivok illingnut sinaungaidlune nersumelune, nergsutiblo siutekoktujub nangmakpaktub nochanget kãnganelune.

6. Illiñiartuk aularpuk, Jesusib okautimagik taimailiorpuk:

7. Siutekoktujok nocharlo ãtipakik Jesusemut, añoratik kem̃erloanut illivlugik, (Jesuse) kãnganut ingitipæt.

8. Iñugaseksuit añoratsetik issivilerpeit apkotãnut; assingillo napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Iñugaseksuillo sivorlelo malliktingillo, kagudlarlutik okarput: Hosiana Davidim Erngninga; Nalekam attingane tikkitok! Hosiana kotsingnerme.

10. Jerusalemut ittermet, iglugaseksuit iñungit illunatik aulajalerput, okarlutik: kina una?

11. Iñuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilæam̃etomit.

12. Jesuse Gudim iglunganut kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit kẽnaujeniglo tauksẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkottigit iksivautangit orrotidlarpeit.

13. Okautivlugit: aglaksimavok, igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik: illipsele iñuarvigilauktasse.

14. Kattimavingmemet, tautungitullo tussiætullo tikkipæt, tamaita piungnērtipeit.

15. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut tattāminiarnartitangit tækkogamikit; Sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut, tussaramikit: Hosiana Davidim Erngninga: sinaungalerput tagva.

16. Okautivlugo: ukkoa okartut tussarpigit? Jesusib okautiveit, ahaila: Aglait ukkoa attualaungilasse: Nutakket amamaktullo kannermingnut nakudlartomik pitipattit?

17. Tava kemēkpeit, iglugaseksoarnit anivok Betaniamut, tagvanelerlune.

18. Uvlub aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut ingeravlune kălerpok,

19. Napartok Feigeliksak apkoserngub seniane tækkogamiuk, nellipsarpa merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Napartok tamna Feigeliksak tuavi pannilerpok.

20. Illiniartingita tamana tækkogamit

suk, tattam̃iniarlutik okarput: Napartok una Feigeliksak kañok illingava pañidlalaunerpa?

21. Jesusible kiovlune, okautiveit: Aham̃erik, okautivapse, iñertuiniarase okperupse, Feigeliksamut napartomut taimailiortuinaromãn̍gilase; kakkamulle omunga imak okarupse, tagvanget kangattarit, im̃arbingmullo nakkarit tava taimailioromajok.

22. Tamaita tuksiutipsingnik tuksiartose, okperupse pilãrpasse tava.

23. Kattimavingmut ittermet ajokertortillugo, Ajokertuijorsuit iñuillo angajokangita tikkipæt, okautivlugo: Kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivãtit?

24. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperiomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga okautijomagupsinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

25. Johañesib Babtisitinga nakit piva? Killangmillonẽt iñungnillonet? Erkarsaler-

put, ingminut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo, okautijomavãtigut; sõg okperilaungipissiuk?

26. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut; Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

27. Jesuselo kiovæt, okarlutik: nakit pingmanget nellovavut. Okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

28. Kañok issumavise? Angutekalauktok marrungnik erngnelingnik, sivorlermut tikkipok, okautivlugo: Erngnĭk, uvlome señajartorlaurit perorsẽvimnut weineliksamut kakkamut.

29. Tapsoma kiovlune, okautiva: aijomangilanga. Kingorngagut kakkialerame, aivok perorsẽvingmut.

30. Erngnerme aipanut tikkinivok, taimaktauk okautivlugo. Tapsoma kiovlune, okautiva: Akaila Nalegak; ainañele.

31. Taipkoa marruk nelliakita atãtamik perkojanga mallikpakko? Kiovæt: sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamerik, okautivapse; Zoelnerillo anguniarpaktullo Gudib nale-

gauninganut ittertuksaukõrnersaujut illipsingnit.

32. Johañesib tikkipãse, ajokertorpãselo apkotiksamik idluartomik, illipse okperingilasse: Zoelnerille anguniarpaktullo okperivæt. Tagva tækkolaukãrdluse kakkialinginivose kingorngagut okperluse.

33. Adsigẽktunik assinginik tussaritse: Angajokakalauktok perorsẽvilliudlartomik paungalingnik, avatã avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok; perorsẽviksiortuñut attartortaukogamiuk nuñame ãssianut aularpok.

34. Paunget iñilerviet nelliutingmet: kivgane tilliveit perorsẽviksiortuñut, perorseviub paunganginik pijartorkovlugo.

35. Perorsẽviksiortulle kivgangit tigudlarlugit, illanget unatarpæt, illanget tokkopæt, illangettauk ujarkeñut millorpæt.

36. Ama kivget assingit tilligiveit, uñunerset sivorlinginit: Tapkoatauk imailioriveit.

37. Kingorliotilerlugo Erngne tilligiva

taipkonunga, okarlune: Erngnera illaragiomavæt.

38. Perorsĕviksiortut erninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak; atte tokkoniarlavut kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

39. Tiguvæt tava, perorsĕvingmillo pingujarlugo tokkopæt.

40. Perorsĕviub angajokanga tikkikune, perorsĕviksiortut ukkoa kañok piomavagit?

41. Kiovæt: ajortulliartorsuit ukkoa tokkotsomărpeit, perorsĕvine perorseviksiortuñut assingiñut, paunganik kaitsijomărtuñut, iñerviet nelliutikpet, attartortauķojomărpa.

42. Jesusib okautiveit: Aglait attualaungilasse aglaksimajut imak: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok; tagva Nalekab pinniarninga, tattamiñiarnadlarpok isiptingnut.

43. Tamaña pivlugo okautivapse: Gudib nalegauninganik aksărtaujomărpose, nello-

juñut paungenik idluartunik kaitsiomãrtuñut tunnilugo.

44. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaujomãrpok: kattakvigijañele ujarkam oma, serkomitsijomãrpa.

45. Ajokertuijorsuit Farisæerillo adsigẽngningit tussaramikit: Mallugivæt okautigingmagit.

46. Killanalerlutik tigujomagalloarpæt, iñuille erksigiveit nellautaijoringmatsuk.

KAPITELEMIK XXII.

Attañersub Engninget nullianilerninganik.

Jesusib ama okautilerpeit adsigẽktunnik imak okarlune:

2. Killaub nalegauñinga sorlo attañersub, erngnine nullianerkolerpa.

3. Kivgene tilliveit, nulliarẽngnialertungnut

nerrijartortukset kaikovlugit: kaijomalungilello.

4. Ama kivget assingit tilligiveit, okarlune: Nerrijartortukset okautigissigik, ahak, nerrimãreksavut piarẽrpakka, tuktuvakotikkalo koiñijut tokkopakka, tamaitalo piarẽrput; kaileritse nulliarẽngnialertungnut nerrekattigelaumilavut.

5. Nachogivælle, aularlutiglo, illanget perorsẽvingminut, illangello sullivingminut pivok.

6. Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7. Tamaña attanersub tussaramiuk: ningajadlalerpok, sorsuktokutsoañe aikoveit, iñuartut taipkoa nungutsartorkoveit, iglugaseksoangit ikkilugit.

8. Kivgeñe okautiveit: Nerrimãrekset piarẽrsimagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaungilet.

9. Tamaña pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illunaita naipiñiartasse nerrijartorkogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10. Kivget taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitattik illunaita kattitipeit, ajor-

tullo ajungitullo: Nulliarēngnialertuk iglungak nerrimăkattauniartuñut nimniolerpok.

11. Kaikojaujut attañersub tækkojartorpeit; tagvane iñuk añorărsimangitok nerrimakattaujuksetut tækkogamiuk,

12. Okautiva: Illanak, sōg ovunga itterkit, añorărsimangitotit nerrimakattaujuksettut? Tamnale niplingilak.

13. Kivgeñe attañersub okautiveit: aggangillo ittiggangillo kellersorsigik, egilugolo tărtorsoarmut, keatsainaromărtomullo aglerulătsainaromărtomullo.

14. Kaikojauṁajut uñukput, añerimajulle ikkiput;

15. Farisæerit kachimiolerput, ingmingnut okaromavlutik, kañok okausinganut uiverivlugo.

16. Illiñiartingit tapsomunga tilliveit, Herodesiblo kivgangit illagællugit, okarlutik: Ajokertuijok, okpernartōjotit kausimavaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit iñuit sivōragingilettit, illunaita nelligigangne.

17. Tamaña pivlugo okautittigut, kañok

issumavit, Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonẽt?

18. Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Takkormortose, sõg uiveridlarkissinga?

19. Tækkulago kẽnaujak tuñergutiksak. Kẽnaujak tapsomunga sakkerpæt.

20. Appersorpeit: kia adsinga, kialo aglangit kollãne?

21. Kiovæt Attañivaksub. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk, Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

22. Tamana tussaramitsuk, tattaminiarput: keṁeklugolo aularput.

23. Uvlok tamaña Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo.

24. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosese okartok, tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nuliarijomãrpa, angajune kinguvãksakarkovlugo.

25. Uvaptingnele nukkarẽt arvengemit aggartut-ĩlauktut. Angajuklek nullianilau-

rame, kittornginane tokkovok: Nulle nukaminut kem̃ekpa.

26. Taimaktauk aipanget, pingajuello, arvengemit aggartut kingorlerẽklutik (pigivæt).

27. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

28. Makkitervingmele, taipkoa arvengemit aggartut nelliata nullianiktarijomãrpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamarpose illa, aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonẽt.

30. Tokkungajuñit makkitsomãrtut nullianingniængilet, uiningniængilello: Gudible Engelingittitun-ĩtsomãrput killangme.

31. Tokkungajunik omaromãrtunik attualaungilasse, Gudim okautilaungmasse imãk:

32. Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga? Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle (kissimik).

33. Iñuille tamaña tussaramitsuk, ajokertuininga tattam̃iniarivæt.

34. Farisæerit tussaramik, Saduzæerit o-

kausiksẽrotingmagit attautsimut kattilerput.

35. Taipkoa illangeta, aglangnik illisimajub õktorpa okarlune:

36. Ajokertuijok, perkojeñit tamaiñit nelliet anginerova?

37. Jesusible kiova: Gudit Naleket nægligiuk, omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut.

38. Tamaña pijariakarnerõjok, angnerlo perkojak.

39. Aipangatauk tapsotunak-ĭpok: iñukattit illiktut nægligilugo.

40. Perkojængnut ukkungnunga marrungnut perkojet illunatik iliagẽkput nellautaijullo (aglangit).

41. Farisæerille kattimangmetta, Jesusim apperiveit,

42. Imak okarlune: Kañok issumavise Kristuse pivlugo? Kia erngnerivauk? Kiovæt: Davidib.

43. Okautiveit: Sõg Dãvidib (Gudim) añerninganut Nalekaminik taivauk? imak okarame:

44. Nalegak Nalekamnut okartok: Taller-

pingma tungãnut ingitit, ningarijittit u-
vanga illerkãrtĩnagit ittikkavit tullerartang-
añut.

45. Nalekaminik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

46. Kiolugo illunatik sappilerpæt, illunatiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperilugo sapperivæt.

KAPITELEMIK XXIII.

Farisæerit takkormorningita sakkertitauninginik.

Jesusib iñuillo, illiñiartingillo okautiveit imãk:

2. Mosesim iksivautangane aglangnik illissimajut Farisæerillo iksivavut.

3. Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, tamaita naleklugillo mallingniarsigik; piñiarningille mallingniarasigik, okaralloartut piñiaratik.

4. Erksugeksenik okumaitunik erksuksaungitunik kellersivut, iñuillo tuinginut illivlugit piveit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonẽt.

5. Sullijeksettik tamaita piveit, iñungnut tautugaukovlugit. Erkaumajeksettik silliktipeit, añoratsettiglo killungit angijororlugit señaveit.

6. Nerrimavingme illiñiarvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut.

7. Niuvervingmello sallutitaujomavut, iñungnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajokertuijomik).

8. Illipsele taijauniatsengilase Rabbimik: attautsemik ajokertortekarapse Kristusemik; illipse tamapse kattangutigẽkpose.

9. Atãtamik taisiniarase nuñame: attausek atãtagigapsiuk killangmetok.

10. Ajokertuijunik taijauniatsengilase: attausek ajokertortigigapsiuk, Kristuse.

11. Illasse anginerojok, kivgeksaujok illipsingnut.

12. Ingminik angijojomajok, mikkinersaujomãrpok: Ingminigle mikkinersaujorijok, tamna angijorortitauniarpok.

13. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Killaub nalegauninga parngnanẽrapsiuk, iñuit itterkonnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajulle itterkongilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose? Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartose: Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñakullo imakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tãrtomut kittorngautippase, illipsingnit marroerterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut tessiortut, okarapse: Gudib iglunganik angertok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglunget piñarnarusianik (Goldemik) angertok, tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, Golde, Gudim iglungalonẽt, ivlernartitsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok, ta-

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonẽt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kim̃ello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksarivasse, ipk̃oa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiarãrsuit keñerapsigik, Kamelemigle ẽsivose.

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

simajut, Farisæerillo takkormortose! Erngusiãrsuillo pogutello sillatatigut keblariksarapsigik, illungille tættæput piomatunermiglo nerritunermiglo.

26. Farisæerillo tautungitotit! Erngusiãrsublo pogutablo illugik sallumarsarkãrkik, sillatigik keblaridlarkovlugik.

27. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Illuvertitut mingoarsimajutitun-ĩnapse: sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput tokkungajut sauninginik, mamaitualungniglo.

28. Taimainivosetauk, kallinipsigut idluartojarpose, iñuit tautuktillugit, illupsigulle takkormornermiglo idluiluktomiglo tættæpose.

29. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nellautaijut illuvingit señagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik,

30. Okarluselo: Atãtagilauk tavutiñukattigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginik.

31. Tamattominga nangminek pivluse

angerpose, nellautaijunik tokkotsijut kittorngaringmasse.

32. Atte illipsetauk sivorlipse oktorvigilauktanget tættæniarsiuk.

33. Kuglugiarãlujarpose, kañok illiluse kappianartovik kem̃ãjomavissiuk?

34. Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellautaijullo, sillatojullo, aglangniglo illissimajut; taipkoa illangit tokkotsomãrpasse, kejungmut señingajolingmut kikkiektorlugit, illangillo illiñiarvipsingne isakardlaromãrpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit ama iglugaseksoarnut assingiñut;

35. Tikkitaukovluse idluartut aungiñut illunainut, nuñâmut kovijaujuñut, idluartum Abelim aunganit, Zachariasib, Barachiasim erngninget aunga tikkilugo, tokkolauktasse kattimaviub altariblo akkorngangne.

36. Aham̃erik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kinguvãngukattigẽt ukkoa akkiñiartaujomãrput.

37. Jerusaleme, Jerusaleme, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijose, millorlugillo ujarkeñut illipsingnut tillijaujut! Kittorng-

asse kattitsomakattalauktakka, sorlo arngnaungub kattipeit piakeñe issarkominut: piomalaungitosele.

38. Ahak, igluse iñukarungnĕromărput.

39. Okaupapse: Mattoma kingorngane tækkojomĕrpapsinga, iınak okarkărtinase: Nakoridlartaule Nalekam attingane tikkitok.

KAPITELEMIK XXIV.

Kattimaviub serkomitauninganik sivornivaksoangagut okautaujok.

Jesuse kattimavingmit añingmet illiñiartingita tikkipæt, kattimaviub señamaninganik kem̃ergotiniarlugo.

2. Jesusible okautiveit: tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? Aham̃erik okaupapse: ujarket ukkoa illunatik serkomitauniarput, kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivalermet, illiñiartingita ingmikŏrlutik tikkipæt, okar-

lutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita piomãrket; sunalo nullunaikutaksaujomãrpa tikkiviksarnut, sillarsublo naggatiksanganut?

4. Jesusib kiovlune, okautiveit: Kam̃atitse, uiverijaukoñase.

5. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseõvunga: uñuktullo tam̃artiniarpeit.

6. Uñatadlartunik, uñatadlartut nippersoanginiglonẽt tussaromãrpose: Kam̃atitse erksiniarase. Taimailiortokaromãrmet sivorngagut; sillarsub naggatiksanga nelliutingilak sulle.

7. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulãrniarput, attañionek attañionermut assimingnut; kãngnartorsoarmiglo kañimalualungnartomiglo piokaromãrpok. Nuñet sunatuinarme saijukpilugomãrput.

8. Tamedsa kappiañartok aularniksak.

9. Kappianartomut tava pititsomarpãse, tokkoluselo. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse attera pivlugo.

10. Iñuit uñuktut (ingmingnut) sinaunga-

sãromãrput, illatiglo kigortigællugit ingmingnullo omisutiomãrput.

11. Nellautainerluktut uñuktut sakkeromãrput, uñuktut tamartiniarlugit.

12. Idluitulliarnek pivallialermet, unuktut næglingningit niglinarsiomãrput.

13. Issuanulle sokkosijuitok, (okperlune) piulijaujomãrpok.

14. Okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautaujomãrput iñungnut sillarsoarmetuñut tamaiñut, iñuit illunatik nellojungnẽrutiksangañut: Tava sillarsub naggatiksanga nelliutiomãrpok.

15. Kappianartok nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniel okartok, ivlernartome iñiminetok, (aglangnik) ukkoninga attuarsijub, kamagilerligit.

16. Uvlok taimna nelliutikpet, Judikut nuñanginetut, kemãlit kakkeñut.

17. Iglub kãnganetok akkarane, sumik iglominit aiklerlune.

18. Perorsevingmetublo utterniarane, añoratseñe pijartorlugit.

19. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamaña nelliutikpet.

20. Tuksiaritse kemãviksasse okiome sabbatemetonẽt pilerkoñago.

21. Uvlune taipkonane iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik, sillab pigiarninganit tamaña tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

22. Uvlut taipkoa ikkiglijauniængipetta, iñuk attauserlonẽt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomãrput.

23. Okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanepok, ikkanelonẽt: tamaña okperiniarasiuk.

24. Kristuseõlutik okartut, nellautainarluktullo sæglojut sakkeromãrput, nellunaikutaksoarnik tattaminiarnartunik piñiarlutik: Añerimajut tamartiniarlugit, (tamartitaujungnarpetta).

25. Ahak, makkoninga okautivapse nelliuterkãrtinagit.

26. Tamaña pivlugo okautikpasse: A-

M

hak, iñukajuitomepok; ainiarase. (Imaglonẽt) Ahak, iñiminepok; okperiniarassigik.

27. Sorlo kaumalak pãnget pijok uñunga kaumautivlugo: taimaitsomãrpoktauk Innum Erngninget tikkiviksanga.

28. Nañe killõgkarpet, nektoragit kattivut.

29. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, Sekkeñerlo Takkerlo kaumajungnẽromãrpuk, uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaub pitsartuningit aulataujomãrmetta.

30. Iñum Erngninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomãrpok killangme. Innuit nuñametut illunatik keadlaromãrput, Iñublo Erngninga tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlãrlune ãnanaudlartok.

31. Engeliñe tillijomãrpeit nipsautib nippivaksoanganut: Añerijangit kattitillugit añorenit sittamanit, killaum issuanit, issuanut aipanut.

32. Adsigẽktomik illiñiaritse, napartok

Feigeliksak pivlugo: Akkerungit iptekalerangetta, siggilerangettalo, aujajaraklilermet kausimavose.

33. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaglilermet kausimaniarpasse.

34. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

35. Kiglaklo nuñalo nungutsomãrpuk, okautsikkale nungutsomãngilet.

36. Uvlomik taipsominga, uvlublo nellunaikutanganiglonẽt kausimajokangilak, Engelillonẽt killangmetut, Atãtama kissime nellungila.

37. Sorlo Noa iñotillugo-ĩlauktok, taimaktauk ĩtsomãrivok Iñum Erngninget tikkiviksanga.

38. Sorlo uvluñe taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut; nerrivut, imilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noam ittervia umiarsoarmut;

39. Kamagingilælle, ullitornivaksub tava ullutidlarpeit, tamaita nungudlugit: Tai-

maktauk Iñum Erngninget tikkiviksanga ĭtsomãrivok.

40. Tamaña nelliutikpet marruk perorsẽvingmetsomãrpuk: aipanga illelliortaujomãrpok, aipale keṁektaujomãrpok.

41. Marruk kaivititsikattigẽgomãrpuk: aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemmektaujomãrpok.

42. Taimak pivluga pigãrutigissiuk: Nalegapse tikkiviksanga nellogapsiuk.

43. Tamañale nellojungnẽreksarivasse: Tigliktub tigligijartorvia iglub iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut ĭtterkoñago.

44. Tamaña pivlugo illipsetauk opalungẽrsimatsainaritse: Iñum Erngninget tikkitsomãrmet neriuktinase.

45. Nelliak sukosijuidlune sillatõvlunelo kivgauva, attañinget kivgaṁinut pitipa, piksanginik tuñitsivigekovlugit nerreviet nelliutileranget?

46. Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attañinget tikkippago.

47. Ahaṁerik okaupapse: Piminut tamainut pititsomãrpa.

48. Kivgakullugle assia, omamigut imak okarune, attañerijara sulle tikkiniængilak:

49. Kivgaukattiñe anauvlugit pivok, nerrilunelo imilarmelo tallatut illagivlugit.

50. Kivgab taipsoma attañerijanga tikkitsomãrpok, uvlome taipsomane neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kivgab issumavigingitangane;

51. Asserortiniarpa tagva, takkormortut illagællugit akkivigiomãrpa, tavane keatsainaromãrput aglerolãtsainaromãrpullo.

KAPITELEMIK XXV.

Adsigëktomik uigasuit pivlugit.

Tamaña nelliutikpet, killaub nalegauninga ïtsomãrpok uigasuktitut tellimaujortutitut, kollitik neksarlugit, uiksak pachrearlugo añivigivæt.

2. Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatojut.

3. Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4. Sillatojut pogutamingne orksumiglo, kollitiglo neksarput.

5. Uiksak mulludlarmet, illunatik uerngaleramik, siñilerput.

6. Uñuak keterarmet nippersoakalerpok, imak: Ahak, uiksak kaivok, pachrearlugo añivigissiuk.

7. Uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ãkiklugit.

8. Sillaitulle okarput sillatojuñut: Orksupsingnit tuñittigut, kollivut kamingmetta.

9. Sillatojut kiovlutik okautiveit: Naukagle; amigarkoñago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertuñulle pissiñiarijartoritse piksapsingnik nangminiksapsingnik.

10. Pissiñiarijartortillugit, uiksak tikkipok: oppalungẽrsimajut itterkattigivæt uiksab iglunganut nerrimakattiginiardlugo: upkuak parngnanẽrtauvok tava.

11. Kingorngattigut uigasuit ipkoa (Sillaitut) kailaurivuttauk, okarput: Nalegak, Nalegak, upkuẽrutittigut.

12. Kioveille, okarlune: Ahamerik okaupapse, illitaringilapse.

13. Tamaña pivlugo pigăritse: Uvlok taimna uvlub nellunaikutangalonĕt nellogapsiuk, Iñum Erngninget tikkitsomărvinga.

14. (Taimaitsomărpok) sorlo angutib nuñame assianut aularomajub, kivgeñe kaikoveit, perkotiñe tuñiveit taipkonunga:

15. Illanget tuñitsivigiva talentinik (kenaujenik) tellimanik, aipa marrungnik, pingajuet attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; tuavilune aularpok.

16. Tellimanik talentinik pijok, niorvgotigijartoramigit, tellimanik assinginik talentinik illaveit.

17. Taimaktauk marrungnik talentingnik pijok, assinginguiktauk marrungnik illagivæk.

18. Attautsemigle pijok, nuña itterselle-rijartorpa, attañerijame kĕnaujanga ĭjerpa.

19. Mattoma kingorngane kivget ukkoa attañinget tikkipok, kiglissiniaromavlugit.

20. Tagva sakkerpok, tellimanik talentinik pijok, assinginik talentinik tellimanik nek-

sarlune, okarpok: Attañek, talentinik tellimanik tuñilauramga; ahak, assinginik tellimanik talentinik illavakka.

21. Attañinget okautiva: Namagivagit issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

22. Sakkerivoktauk, marrungnik talentingnik pijok, okarlune: Attanek, marrungnik talentingnik tuñilauramga; ahak, assigingnik marrungnik illavakka.

23. Attañinget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomărpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

24. Sakkerivoktauk, attautsemik talentemik pijok, okarlune: Attañek, illitarigapkit, sivŏranartotit angutausertotit; savijartotit karngărtilaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik;

25. Taimak pivlugo sivŏragama, talentit nuñamut ĭjerijartulauktara; ahak, pĭt piuk.

26. Attaninget kiovlune, okautiva: Ajor-

potit erkeiasuktotillo kivganvotit, illitarigamga, savijartunga karngãrtliaungitamnik kattersijungalo illilaungitamnik;

27. Tamaña pivlugo kẽnaujakotimnik tuñijijuksaulauktotit kẽnaujenik tauksẽjuñut, tikkikuma perkotiga tigumiarajalauktara illakartillugo.

28. Tamaña pivlugo talentemik aksãrsiuk, tuñilugolo tellimaujortunik talentinik pilingmut.

29. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok uñuktunik pekkarkovlugo; pekkangitorle aksãrtaujomãrpok pinganik.

30. Kivgak piungitok egissiuk tãrtorsoarmut, keatsainartomut aglerulãtsainartomullo.

31. Iñum Erngninga ãnanaunermine tikkikune, Ængelillo ajungitut tamaita illagællugit: iksivajomãrpok iksivautamine ãname.

32. Iñuit illunamasiatik sãnganut kattititaujomãrput. Tava avititsomãrpeit, sorlo mianersijub saugakotine arngnet avitipeit angutiñit.

33. Okpertut tallerpingme tungãnut pitit-

somãrpeit, okpingitulle saumingme tungã-nut.

34. Nalekab tallerpingme tungãnetut i-mak okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtama nægliktangit, nalegaunek kingormgutigis-siuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillarsub kig-linganit.

35. Kãktillunga, neritilaukpapsinga. Im̃e-ruktillunga, im̃ertilaukpapsinga. Tujormi-tillunga, itterkolaukpapsinga.

36. Añorẽrsimatillunga, añorartilaukpap-singa. Kañimaluktillunga, tækkojartorlauk-papsinga. Parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaukpapsinga.

37. Idluartut kiojomavæt, okarlutik: Na-legak, kanga kãktotit tækkolaukpittigit, ner-ritilaukpittigillo? Im̃eruktillutillonẽt, im̃erti-laukpittigillo?

38. Kangalo tujormitillutit tækkolaukpit-tigit, itterkolaukpittigillo? Añorẽrsimatillu-tillonẽt, añorartilaukpittigillo?

39. Kangalonẽt tækkolaukpittigit kañima-luktillutit, parngnanẽrsimavingmetillutillo-nẽt, pullalaukpittigillo?

40. Nalekab kiojomaveit okaulugit: A-

hamerik, okaupapse: Ukkoa kattanguma mikkinersaujut illanget sumik pigapsiuk, tagva pilaukpapsinga.

41. Saumingmetuñut okaromagivok: Idluituãlugapse, uvamnit aularitse ikkomamut kamitsuitomut, piarẽrsimajomut Satanasemut Engelingiñullo.

42. Kãktillunga, nerritilaungilapsinga. Imeruktillunga, imertilaungilapsinga.

43. Tujormitillunga, itterkolaungilapsinga. Añorẽrsimatillungalo, añorartilaungilapsinga. Kañimaluktillungalo, parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaungilapsinga.

44. Taipkoa kiojomãrivæt, okarlutik: Nalegak, kanga tækkolaukpittigit kãktillutit, imeruktillutillonẽt, tujormitillutillonẽt, anorẽrsimatillutillonẽt, kañimaluktillutillonẽt, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, kivgartulaungipittigit?

45. Kiojomaveit okarlune: Ahamerik, okaupapse; sumik ukkoa mikkinersaujut illanget pinginapsiuk, tagva pilaunginivapsinga.

46. Tava taipkoa ãnianartorsoarmut nung-

usuitomut piomãrput: Idluartulle iñogutemut nãjuksaungitomut.

KAPITELEMIK XXVI.

Kristusib kippallijauninganik.

Jesusib okautsiñe tamakkoa tamaita nãgamigit, illiñiartiñe okautiveit:

2. Nellungilasse, uvluk marruk nãkpenik, añiviksiolãrput; Iñum Erngninga pititauniarpok, kikkiektortaukovlugo. (Ḳejungmut señingajolingmut).

3. Taipsomane ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, iñuit angajokangillo kattilerput, ajokertuijorsub Kaifasemik attigub iglorsoanganut:

4. Ingmingnut okarput, kañok Jesuse nipporsallugo, tigulugolo tokkokovlugo.

5. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago, innuit pikabladlarkoñagit.

6. Jesusele Betaniametillugo, Simonib kallakadlartub iglungane:

7. Arngnab tikkipa, erngusiãrsulijarlune pivianartovaksoarmik im̃alingmik; niakoanut koviva, nerrivingme iksivagame.

8. Illiñiartingita tamaña tækkogamitsuk, idluaringilæt okarlutik: Tamna sõg kovijaunerka?

9. Mingoarutiksak tamna akketudlartomut pissiãngõnajalauktok, aglujunut tuñijeksenik.

10. Tamañale Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Arngnak una pinasiuk, sõg kiksartipissiuk? ajungitomik pingmanga.

11. Aglujunik illakatsainarpose, uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

12. Mingoarutiksak tamna timimnut kovigamiuk, mingoarivãnga, illijartortauviksamnut.

13. Aham̃erik okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiuñut taimaiñut, okartokaromãrivok, kañoẽtomik tapsoma pivãnga erkarlugo.

14. Arkangemit aggartut illanget, Judase-

mik Ischariotemik attelik, aivok ajokertuijorsoarnut,

15. Okarlune: Sumik tuñijomavissinga? illipsingnut pititsomavara. Kēnaujenik ungnijunik tellimaujortuniglo tuñitsivigijomavlūgo okarput.

16. Mattoma kingorngagut tapkonunga pitinasuarpa, nautsertorlune piutekarnermik.

17. Sērnakangitunik kakkojartoramik uvlome sivorlerme, illiñiartut Jesuse tikkipæt, apperivlugo: Nane ãkiksorijartorkovittigut, añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerriniartarnik?

18. Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tagvanetok okautigissiuk. Ajokertuijub okauterkovãtit, piviksara nelliutingmet, añiviksioromavunga illingne, illiñiartikka illagillugit.

19. Illiñiartingita tagva illiorput Jesusib taimak okautimagit, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæt.

20. Uñulèrmet arkangemit aggartut illagillugit nerrimãvingmut ingipok.

21. Nerritillugit okarpok: Ahamerik, okaupapse: illapse pititsomãrpãnga.

22. Angijomik kiksalerput, apperilerpæt nellekardlutik: Nalegak, uvangaunerpik?

23. Kioveit okarlune: Aggangminut pogutamut missukterekattima, pitilarpãnga.

24. Iñum Erngninga pititaulerniarpok sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok. Iñungmut tapsomunga ajunginersauvok, erngniãngõngikune.

25. Judasib pititiginiartanget apperiva, okarlune: uvangaunerpik Rabbi? Jesusib kiova: sorlo okartotit.

26. Nerritillugit kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, illiñiartiminullo tuñiva, okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga.

27. Ernusiãrsuk tigugiva, kujalivlune tamna tuñiveit, okarlune: Tamapse tagvanget imeritse;

28. Tagva auga, testamentitab (aunga) unnuktuñut kovijok, ajorningit pẽjarlugit.

29. Okaupapse: Mattoma kingorngagut

immerogungnĕrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok tamna nelliutitinago, nutautillugo im̃ilerupko illagiluse Atătama nalegauningane.

30. Nakudlartomik tuksiarutsit năgamikit, añivut, orksuktalingmut kakkamut.

31. Jesusib okautiveit: Uñuak tamăña tamapse koaksăngautiginiarpapsinga. Aglaksimangmet: mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput;

32. Makkikumale, (tokkungajuñit) sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

33. Petrusib kiova, okaudlugo: Illunamasiatik koaksăngautigikpattit, koaksănga niængilanga.

34. Jesusib okautiva: Aham̃erik, okaupágit: uñuak tàmaña, augutaunek niplerkărtinago, missiutigilărparma pingasuarterlutit.

35. Petrusible okautiva: Tokkokattigigupkillonĕt, missiutigijomangilagit. Taimaktauk illiñiartut illunatik okarivut.

36. Jesusib illiniartiñe illagivlugit iglorsoarmut avalluliorsimajomut tikkípok, Gethse-

manemik attelingmut, illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiarijartortillunga.

37. Petruselo Zebedæusiblo erngnæk illagiveit, kiksalerlune kappiaktoadlalerpok.

38. Okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigãrkattigissinga.

39. Kanitomut aivok, pãmangavlune tuksialarmelo, okarpok: Atãtaga, ajornangipet erngusiãrsuk una pẽrle uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit perkojet pille.

40. Illiñiartut siñiktut tikkipeit, Petruse okautiva: Killamiãrsuk pigãrkattigijungnengilapsinga?

41. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkonase. Añernek piomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.

42. Aipanik ama tuksiarijartorpok, okarlune: Atãtaga, erngusiãrsuk una uvamnit pẽreksaungikune, kissiane imilerupko; perkosernut pille.

43. Ama siñiktut tikkiniveit, ĭsingillo nerngarnermut okumaiput.

44. Tagvunga keñekpeit, pingajuanik

ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attordlugit.

45. Illiñiartiñe ama tikkiniveit, okautivlugit: Maña siñikluselo merngoẽrseromavisse? Ahak, nelliusimavok, Iñum Erngninga pititaulãrpok ajortulliartut aggángiñut.

46. Makkititse aularta; ahak, tamãnepok uvamnik pititsijok.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, Judase arkangemit aggartut illanget tikkilerpok, iñugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit, iñuillo angajokangiñit pijut.

48. Pititsiniartuble nellunaikutamik tuñitsivigiveit, okarlune: Kuñilãrtara taimnauvok, tigusiuk.

49. Tuavidlune Jesusemut pivok, okarlune: Rabbi, ajokertuijok, sallutitauvotit: Kuñikpa tagva.

50. Jesusible okautiva: Illænara, sõg tamaunga pivit? Jesuse tikkipæt, aktorlugo tiguvæt.

51. Jesusim illagĩngita illanget saviksoane amuva: Ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo siutã nakkarpa.

52. Jesusible okautiva: Saviksuit kẽnailitanganut poleruk; saviksoarmik attortok, saviksoarmut pijaunajarivok.

53. Issumangilet, sulle maña Atãtaga tuksiarvigigupko, tapsoma tilliklervigijomavãnga Engelinik Legioninik arkangemit aggartut unnukejanginik.

54. Aglait (uvamnik) kañok nellautsiniarpæt? Mañale taimaitsomavok.

55. Taipsomane iñugiartorsuit Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautillunga; uvlut tamaita iksivakattigilaurivapse, kattimavingme ajokertuivlunga aktulaungilapsinga;

56. Tamakkoa illunatik imailivut, nellautaijut aglangit nellautsekovlugit. Tava illiñiartingita illunatik kemekpæt, kemmãvlutiglo.

57. Jesusemigle tigusijut, ajokertuijorsoarmut Kaifasemut pitipæt, aglangnik illissimajut angajokaijello tagvane kattimavut.

58. Petrusible kingornganit mallikpa ajokertuijorsub iglunganut, itterlunelo kivget

señianut ingipok; tækkojomavlugo kañok illiortaungmanget.

59. Ajokertuijorsuit angajokaijello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse, pivlugo, tokkotsomavlugo.

60. Nachvangilelle. Nauk uñuktut patssiklertut sakkeralloartut sæglovlutik, sokanginivut. Kingorliovlutik marruk sæglovlutik patssiklertuk sakkerpuk,

61. Okarlutik: imak una okalauktok, Gudim iglunga asserortitsungnartara, uvlune pingasune ama senavlugo.

62. Tagva ajokertuijorsoak nikkovilune, apperiva: Kiungilatit tamakkoa pivlugit passidlarmattit?

63. Jesusele niplingilak. Ajokertuijorsub ama okautiva: Tokkosuitub Gudib kēnanget sãngane appersorpagit, okautittigut Kristuseomangarpit, Gudim Erngninga.

64. Jesusib kiova: okarpotit. Okautivapse, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik-

torpeit, okarlune: Gude okarnerlõtigiva, okautsareakarungnẽrpogut; ahak, maña Gudiovlune okarnerlungninga tussarpasse,

66. Kañok issumavise? Kiovæt, okarlutik: Tokkoteksauvok tagva.

67. Kẽnanga ketserarpæt, tigluklugolo, illangitatauk kẽnangagut tiglukpæt,

68. Okarlutik: Kristuse, nellautalertigut kia tiglukpãtit?

69. Petrusele avalut illuane iksivajok. Kivgab arngnab tikkipæ, okarlune: Igvittauk Jesuse Galilæamiok illagivet.

70. Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlune: Okausitit nellovakka.

71. Upkuakulle aningmet, assiab arngnab kivgab tækkogiva, tagvanetullo okautiveit: Tamnatauk Jesusib Nazaremiub neijortigilaukpa.

72. Missiarivok ama, Gude taivlugo okausiluklune: Iñuk tamna illitaringilara.

73. Killamiojungnẽrmet tikkipæt tagvanetut, Petrusemullo okarput: Ahamerik, tapkoa illagivãtit; okausivit nellunailivatit.

74. Ama missiarivok, okarnerluklune, Gude taivlugo, okartok: Iñuk tamna illi-

taringilara. Tagvainak angutaunek niplerpok.

75. Jesusim okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkărtinago missiutigilărparma pingasuarterlutit. Añivok tava keavaksoadlarlune.

KAPITELEMIK XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

Kaulermet ajokertuijorsuit iñuillo angajokangit kachimiolerput Jesuse pivlugo, ingmingnut okarlutik: tokkotsomavlugo.

2. Kellersorlugo anlarutivæt, nuñab attanninganut Pontiuse Pilatusemut uñertorpæt.

3. Judasib pititinget tækkogamiuk, tokkomut perkungmatsuk, kakkialerpok, kĕnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo utterti-

peit, ajokertuijorsoarnut iñuillo angajokangiñut.

4. Okardlune: Ajortulliartunga, pijeksaungitok auk pitinapko.

5. Tapkoale okarput: Uvagut pingilagut igvit pivet. Kẽnaujet ipkoa Gudim iglunganut eginamigit, kem̃ãvok, nangminek kimitsartorpok.

6. Kẽnaujet ipkoa ajokertuijorsuit tiguveit, okarlutik: idluangilak, ukkoa illilugit Gudim iglunget iklervinganut, aungmik akkekalaungmetta.

7. Tamaña pivlugo ingmingnut okarput, machalliortub perorsẽvinga pissiarivæt kẽnaujeñut tapkonunga, tujormitset illuviksangañik.

8. Tamaña pivlugo perorsẽvik taimna taivæt aub (akkinganik) perorsevinganik sulle uvlome.

9. Nellautsimavut tagva, nellautaijub, (Jeremiasim) okausingit, imak okartok: Israelib kinguvãngiñit kẽnaujet ipkoa ungnijut tellimaujortullo tiguveit, akkiksaukolauktanget, tapsoma akkinga;

10. Akkilliutigivlugit machalliortub perorsẽvinganut, sorlo Nalekam okarkovãnga.

11. Jesusele nuñab attañinget sãngane Junængertok, nuñab attañinget appersorpa: Judikut attañerivãtit? Jesusib kiova: okarpotit.

12. Ajokertuijorsuit angajokaijello patssidlarmatsuk, kiungilak.

13. Pilatusib ama okautiva: tussangiligit angijomik passidlarmattit?

14. Kiungilale okautsemut attautsemullonẽt: Taimak pivlugo nunab attañinga tattaminiarivok angijomik.

15. Añiviksiolerangetta nuñab attañinget illusekarpok, iñuit piomajanginik tokkoteksaugalloak, parngnanẽrsimavingmetut illanget, añitilugo.

16. Taipsomane assingiñit uivẽluartomik parngnanẽrsimadsaujokarpok Barrabasemik attelik.

17. Kattimangmetta, Pilatusib okautiveit: Kina uvamnut añititaukovissiuk? Barrabaselonẽt Jesuselonẽt, Kristusemik taijak?

18. Keñugivlugo tagvunga pitilaukpæt nellunginamigit.

19. Kiglissiniarviub iksivautangane iksivalerame, nulliet imak okautsaujartorkova: Idlnartok una allaruk, ovætsiak siñektomavlunga, tamna pivlugo angijomik ikpigigama.

20. Ajokertuijorsuille angajokaijello iñuit okautilerpeit, Barrabasemik tuksiarkovlugit, Jesusele tokkokovlugo.

21. Nuñab attañinget appersorpeit: Ukkoa marruk nelliangnik añititsikovissinga illipsingnut? Okarput: Barrabasemik.

22. Pillatusib ama okautiveit: Kañok pinniartara Jesuse, Kristusemik taijak? Illunatik okarput: kikkiektortaule señingajolingmut.

23. Nuñab attañinget appersorpeit: Kañoẽtomik ajortullialauka? Nipliadlalualerput ama, okarlutik: kikkiektortaule.

24. Pilatusib kausimagamigit, ajulerpeit, uivẽlivalliatuinarmetta; imek piva, aggañelo upvarpeit, iñuit tautuktillugit okardlune: Illangutingilanga idluartub tapsoma aunganut; illipse pijase.

25. Iñugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutik: Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

26. Barrabase tava añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatsenut issakajaukova, uñertortilalo kikkiektortaukovlugo.

27. Nuñab attañinget sorsuktuksangita Jesuse ãtipæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktukset tamaita tagvunga attautsimut kaikoveit.

28. Añorẽrtipæt, ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt.

29. Niakotiksenik kẽnariktunik kakkilaulinik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmik ajaupiserpæt aggangittigut tallerpingittigut: Sẽrkortorvigællugo tuksiarvigivæt, mittautigællugo pivæt, okarlutik: Salutitaujotit Judikut attañinget.

30. Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapsomungalo niakoa añaulerpæt.

31. Kingorngagut mittautigilauramitsuk: ulliksoak pẽrpæt, nangmininganik añoranginik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

23. Ingerartillutik iñuk naipipæt Zirene-

miok, Simonemik attelik: Tamna tiguvæt, kikkiektortauviksak erksuktaukovæt tapsomunga.

33. Iñiksamut Golgatamik attelingmut, imaipok niakoverngit iñinganik tikkinamik.

34. Im̃erpæt kassilinartomik sungarmut akkusimajomik; tamana Õlauramiuk, im̃eromangila.

35. Kikkiektulauramitsuglé añorangit avipeit, im̃erarlutik; aglait nellaudlugit nellautaijok imak okartok: Añoratsekka ingmingnut avipeit, ulliksoaralo im̃erautigivæt.

36. Tagvanelo iksivalerlutik udsertorpæt.

37. Niakoet kollãnut patssitiksatik tokkunganik nippitipeit. Aglait imaiput tagga Jesuse, Judikut attañinget.

38. Illagællugo iñuartuk kikkiektorpakik, aipanga tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

39. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik.

40. Okarput: Gudib iglunganik asseroijo-

tit, ama señalugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit; seningajolingmit akkarit, Gudim Erngnerikpattit.

41. Taimaktauk ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutik:

42. Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok: Israelitit attannerikpatsuk, seningajolingmit mana akkarle okperiomavavut.

43. Gude tettigingmago, piuliliuk mana kuviagikpago; Gudim Erngnerivãnga okartok.

44. Iñuartuktauk taimak mittautigivæt, kikkiektortaumakattæk.

45. Uvlub nelunaikutanga arvengilermet, nuñane tamaine tãrtosõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

46. Uvlub nellunaikutanga arvengemit, sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg keñekpinga?

47. Tagvanetut illangita tamana tusaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48. Erinesuklune taipkoa illanget akpang-

erpok, nipperkut kassilinartomut mitssukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, imertipa.

49. Assingit okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib piulijartoromangmangago?

50. Jesusele ama nippekortõvlune pivok, anernengerdlune.

51. Ahak, kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget ununga aglæt tikkidlune.

52. Nuña sajukpiladlarpok, kairtullo koppludlarput, illuvrillo angmarterput, uñuktorsuit idluartut siñiktut (tokkungajut) timingit omarput,

53. Illuvernillo añivut (Jesuse) makkimet kingorngagut, iglugaseksoarnut ivsornaituñut pivut, uñuktuñullo sakkerdlutik.

54. Kappitauble illangitalo neijorkattinne Jesusemik udsertortut, nuña saijukpilladlartok tækkogamitsuk, tattaminiarnartullo assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutik: Ahammerik, tamna Gudim Erngneriva.

55. Arngnello uñuktut, Jesusemik malliksimajut Galilæamit, kivgartorlauktullo, kañitome tækkonãrput.

56. Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakoblo Josesiblo arngnæk, Zebedæusib kittorngangita arngnællo.

57. Uñulermet angut agluitok tikkipok Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illiñiartigiva.

58. Tapsoma Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Pilatusib tava timinga tuñijaukova tapsomunga.

59. Timinga Josefib piva, uvineruksamik imuserlugo.

60. Illuvermullo nutãmut illivlugo, kaĩrtomut illulimajomut, ujarasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova, aulardlune.

61. Mariale Magdalena tagvanetok, Marialo assia illuvek sãdlugo ingipuk.

62. Oppalungaijaivingeta uvlunget aipangane, ajokertuijorsuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut pivut,

63. Okarlutik: Attañek, erkaivogut, uivẽtok imna okartok sulle iñovlune, uvlut pingajuane makkitsomãrpunga;

64. Tamaña pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk, uvlut pingajuet nautsertordlugo,

illiñiartiminut tigligaukonago, iñungnullo okarlutik, tokkungajuñit makkisimajomik; kingorlerpãk uiveriklernek tagva ajornerojomãrpok sivorlerpãmit.

65. Pilatusib okautiveit: udsertortuksakarpose tagva; ainiaritse issumapsĩngnik udsertortaukogissiuk.

66. Aivut tagva udsertortaukovæt udsertortuñut, ujarasugsuglo nellunaikuserdlugo.

KAPITELEMIK XXVIII.

Kristusib makkivianik.

Sabbate kangermet, uvlorme Wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, Maria Magdalena, Marialo aipa illuvermut pivuk tækkojartorlugo.

2. Ahak, nuña saijukpiladlarpok. Nalekam Engelinget killangmit akkardlune, ujarasugsuk illuviub upkuanganit aksakãrtitsartorpa, kãnganut ingidlune.

3. Tapsoma tautua sorlo kaumalak, annorangalo aputitut kakkortigivok.

4. Udsertortulle erksinermut kukselalerput, tokkojutun illivlutik.

5. Engele arngneñut okarpok: Erksiniarase; Jesuse kikkiektorsimajok keñerapsiuk nellungilapse;

6. Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo okalaúktok; kaileritse, Nalekam iñigilauktanga tækkojartorsiuk;

7. Illiñiartingit tokkungajuñit makkisimajomik tuaviluse okautsertorsigik; ahak, sivorlerilãrpasse Galilæamut, tavane tækkolãrpasse: Tamedsa taimak okautivapse.

8. Illuvermit añisalerput, erksivlutik kuviaisuvaksoadlalarmiglo, akpángerlutik, tamattominga illiñiartingit okautijartorlugit.

9. Illiñiartingnut mattominga okarijartormetta: Ahak, Jesusib pãrpeit, okaudlugit, sallutitauvose. Tapkoa tikkipæt, ittiggangit erkidlugit piveit, sãnganullo pãmangavlutik.

10. Jesusib okautiveit: Erksiniarase, mattominga kattangutikka okautsertorsigik,

Galilæamut aikolugit, tavane tækkolãr-
pãnga.
11. Tavunga ainiartillugit, ahak, udser-
tortut illangit iglugaseksoarnut pivut, illut-
siolauktut tamaita okautigiveit ajokertuijor-
soarnut.
12. Tapkoa angajokaijello illagivlugit,
kachimiolerput, ingmingnut okarlutik; sor-
suktukseñut tuñilerpeit kẽnaujavaksuit,
13. Okarlutik: imak okaritse, illiñiarting-
ita tigligijartorpæt uñuame, siñiktilluta;
14. Nuñab attañinget tussaumalerpago,
satomakojomãrpavut, pidlartaukonase tapso-
munga.
15. Kẽnaujet tapkoa piveit, piñiarlutik,
sorlo ajokertortaungmetta. Tamaña Judikut
okauserilerpæt illuserællugo, sulle uvlome.
16. Illiñiartut tapkoa arkangartut Galilæ-
amut aivut kakkamut, tapsomunga Jesusib
perkungmagit.
17. Tækkogamitsuk, sãnganut pãmakput:
illangille iñertuivut.
18. Jesusible tikkipeit okautivlugit, imak
okarlune: Tuñijauvunga pitsartunernik ta-
mainik killangmelo nuñamelo.

19. Tamaña pivlugo ainiaritse, iñuit tamaita ajokertorniarsigik, Babtilugillo Atãtab, Erngnerublo, Añernerublo ajunginerub attinganut;

20. Ajokertorsigigiglo mallekovlugit tamaita perkojakka illipsingnut; ahak, uvlut tamaita neijutsainarpapse, sillarsub naggatãnut. Amen.

MARKUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNIK.

KAPITELEMIK I.

Johañesib Babtisininganik.

Tamedsa okautsit tussarnertut pigiarninget Jesuse Kristusemik, Gudim Erngninganik.

2. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Ahak, Engeliga tillivara sivunernut, apkosiortaukovlutit.

3. Ajokertuijub nippinga iñukangitome: (imak pivok) Nalekam apkotiksanga ãniksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Iñukajuitome Johañese babtisivok, ajokertuivlune Babtijumik, ajortunit pẽjautiksamik.

5. Judæamiut illunatik, Jerusalemiullo añivigivæt, babtitaujomavlutik tapsomunga, Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

6. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik: piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

7. Ajokertuivlune okarpok: kingunipkut tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma sãngane okkolunga, ittiggagutingit singẽjarlugik.

8. Imermut Babtipapse: tapsomale Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut.

9. Uvlune taipsomane Jesuse Galilæamit Nazaretemit pivok, Babtitaulerlune Johannesemut Jordaneme.

10. Tuavilune timuarmet: Killak angmartok tækkova, Añernek ajunginek taubetut, (tingmiatut) akkartok (Jesusib) kãnganut pijok.

11. Nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Erngnerivagit nægliktagit kuviagijagit.

12. Erinigilerdlugo iñukangitomut (Gudim) Añerninget aitipa.

15. Tagva iñukangitometok uvlunik marrungnik ungniakattartut, Satanasib õktorpa, nergsutit akkornganetok Engelille kivgartorpæt.

14. Johañese parngnanẽrsimavingmut pititaumangmet, Jesuse Galilæamut pivok; ajokertuilerlune okautsinik tusarnertunik Gudib nalegauninganik.

15. (Imak) Okarlune: Nelliutingmet, Gudib nalegauninga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsit tussarnertut okperissigik.

16. Galilæam im̃arbinget sinãne pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsettik kivitipakit im̃ãnut, mingeriarniarteoga mik.

17. Jesusib okautivak: Malliktinga, iñungnik aulasariatitsongovaptik.

18. Tuavilutik nullutsettik kem̃eklugit mallikpæk.

19. Tagvanget sivorliolerame: Jakobuse tækkova, Zebedæusim erngninga, nukãlo Jo-

hannese, umiakotometuk nullutsettik killaijardlugit; tuavi kaikovak.

20. Atatatik Zebedæuse umiakotomut kemmekpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo) mallikkivæk.

21. Kappernaumut pivut: erinesulerdlune sabbateõngmet illiniarvingmut itterpok, ajokertorlugillo.

22. Ajokertuitingit tattam̃iniariveit: pitsartojomik okarmet, Anglangnik illissimajutitut ajokertuingimet.

23. Tagva iñuk illiñiarvingmetok, añernermik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

24. Okarpok: uvaptingnut sugivit, Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpittigut; kinaujotit kausimagapkit, Gudib ajungineriṽätit.

25. Jesusible iñerterpa, okarlune: okajuẽrit, omanget (iñungmit) añit.

26. Añernerub makkojungnartub aulajatidlarpa, nipliadlarlune, añivok tapsomanget.

27. Illunamasiatik erksilerput, ingmingnut

okarlutik, imak appersotilerput: Suna una? suna una ajokertuititak? Añernerit makkojungnartut pitsartojomut okautingmagit, nalekpæt.

28. Tagvainak piñiarningit tussaumaveit Galilæab erkãnetut illunatik.

29. Erinesulerdlutik illiñiarvingmit añivut: Simonib Andreasiblo igluængnut pivlutik, Jakolo Johañeselo illagællugik.

30. Simonib sakkia (arngnak) nellajok kannimanartomut kañimavlune: Tapsominga tuavilutik okautivæt.

31. Tikkipa, aggangittigullo tiguva makkitilãlo: Taġvainak kañimanartub kemengmago, kivgartorpeit.

32. Uñulermet, sekkenek nippimalermet, sunatuinarnik kañimasiggit satanasiggillo pitipeit tapsomunga.

33. Iglugaseksoarmiut illunatik upkutsab sillatãnut kattilerput.

34. Kañimajut uñuktut piungnẽrtipeit, sunatuinarnik kañimasiggit: Satanasillo uñuktut añitipeit, Satanasit okarkongileit, illitarigamitsuk.

35. Kaulermet sulle tãrtillugo, makkilune

añivok, (Jesuse) iñukangitomut aularlune: tagvane tuksiarpok.

36. Petrusiblo neijortingitalo katsungailutik mallikpæt.

37. Neñigamitsuk okautivæt: illunatik keñerpãtit.

38. Okautiveit: Iglugasengnut kañinerojuñut aularta, tavanetauk ajokertuilunga; taimak pivlugo tamaunga pijunga.

39. Galilæame tamaine illiñiarvingiñe ajokertorlugillo, añernekulluit añitipeit.

40. Kallaktub tikkipa, sẽrkortorvigællugo tuksiarvigiva, okarlune: piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

41. Jesusible nãpkigiva, aggane issaktipeit, aktorlãlo okarlune: piomavunga, kallagungnẽrit.

42. Taimak okarmet: tagvainak kallagungnẽrsãrpok tava.

43. Jesusib iñerterpa aulartisãrlãlo,

44. Okautivlugo: udsertolerit, assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo, Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnẽravit, nellojungnerkovlugit.

45. Tamnale añigame okalualerpok, taimak okautigiva; kingorngane Jesuse sappilerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; iñukangitomelertok. Tavungale tikkipæt tamaiñit.

KAPITELEMIK II.

Tumaksajomik Kristusib iñuliklerninganik.

Uvlut ikkitut kingorngane Kappernaumut ama pigivok: Iglometok tussaumagamitsuk,

2. Iñugaseksuit kattisãlerput, iñiksẽrodsivlutik pãnganelo aglæt: Ajokertorpeit.

3. Illangit tikkipæt, ãtsivlutik tumaksajomik sittamet akkigarpæt.

4. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut; iglo kãngagut killerpæt, angmaramitsuk, tumaksajub iñangavia aglæt ningitipæt.

5. Okperningit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Erngnera, ajornitit issumagijaujungnẽrput.

6. Aglangnigle illissimajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7. Una kañoẽtunik okausekarpa akkerartortunik Gudemut?

8. Jesusim añernermine issumangit kausisãramigit, apperiveit: sõgle omættipsingne taimak issumavise?

9. Tumaksajomut sumik okariak ajornænginerõva, ajornitit issumagijaujungnẽrput; imaglonẽt okaudlugo: Makkitit, aumitit pikit, arvertarlutillo?

10. Nellojungnẽrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoẽrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok:

11. Okaupagit makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12. Tautuktillugit makkisãrpok, aumittinelo neksarlugit añivok; illunatik tattamĩniarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13. Ama añigivok imarbiksub siñãnut, in-

nuit illunatik tikkipæt, ajokertorlugit piveit.

14. Kangiutilerame Levise tækkova, Alfeusim ernguinga, tuñiorkaivingme iksivajok; mallinga okautileramiuk, nikkovilune mallikpa.

15. Iglungane nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut Jesuse illiñiartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut uñungmetta.

16. Aglangnik illissimajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigingmagit, illiñiartingiñut okarput: Sõg Zoenerillo ajortulliartullo nerrekattigivlugillo imerkattigivagit?

17. Tamaña Jesusib tussaramiuk okautiveit: Ãtsuilit iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsãmik issumakarkovlugit, ajorniggille.

18. Johañesiblo Farisæerillo illiñiartingit unnuktunik nerringipaktut, illangita tikkipæt okarlutik: Sõg Johañesiblo Farisæerillo il-

liñiartingit uñuktunik nerringipakket, illiñiartitille aglingilet?

19. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut nerrijuksaungilet, uiksak neijortigingmatsuk? Uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerritailijungnengilet.

20. Nelliutsomãrporle, uiksamik aksãrtaulãrput: tava agleromãrput nerriniaratiglo.

21. Añoratokak illarniængilæt nutãmik allãksamik; nutãb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22. Weinelo nutãk iñerkautiñut nutaungituñut iñertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit iñerkautit, Weinelo kovituinaromãrpok, iñerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik iñerkautiñut nutãnut iñertuijariakarpok.

23. Taipsomane perortut kakkojekset apkotigiveit, sabbateme: Illiñiartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.

24. Farisæerit okautivæt: Ahak, illiñiartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut?

25. Okautiveille; attualaungilase, kañok

Davide illiortok ajorsalerame, kãlerame illannelo?

26. Gudim iglunganut itterame, Abjatar ajokertuinerõtillugo; kakkojet tækkojekset nerriveit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut; illaminullo tuñivlugit illangit.

27. Okautiveit: Iñuk pivlugo sabbate pingortisimavok, sabbate pivlugo iñuk pingorlitaungilak;

28. Iñum Erngninga sabbatemuttauk Nalegauvok.

KAPITELEMIK III.

Apostelit arkangemit aggartut annerimajanginik.

Illiñiarvingmut ama itterivok. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpït tokkungajut.

2. Udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago.

3. Iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: tamaunga pĭt.

4. Appersorpeit: Sabbateme sumik sulliniarpita? ajungitomiglonēt ajortomiglonēt? Iñuk piulilugolonēt asserorlugolonēt? Tapkoale niplingilet.

5. Ningarlune avaminetut tækkonărpeit, omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikĭt. Issaktipeit tagva: aggaugit ăkiktaulerput iglungititut illivlugit.

6. Farisæerille añivut, okarkattigēlerlutik Herodesim illangit illagællugit iñuaromavlugo.

7. Jesusele illiñiartiñe illagivlugit imarbiub sinanut aivok: Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit Judæamillo.

8. Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanim akkianillo, Tirusib Sidoniblo erkængnetut, iñugiartorsuit, tattaminiarnartitanginik tussartut, tikkipæt.

9. Illiñiartiñe okautiveit, umiaramik pekalerkovlugit, iñungnut nimniutitaujomanane.

10. Uñuktut iñulingmagit: aniajut illu-

natik tikkipæt arlialerdlugo, kappiaisuktitaujut aktoromavlugo.

11. Añernerit makkojungnartut tækkojarangamitsuk, pãmakvigivæt, niplerdlutik okarput: Gudim Erngnerivãtit.

12. Angijomik iñerterpeille nellojungnẽrtaujomanane.

13. Kakkamut majorarpok, kaikojivlune piomajaminik, kaikojangitalo tikkipæt.

14. Arkangemit aggartut añeriveit: neijortigẽnaromavlugit, okarijartortitsomavlugillo.

15. Pitsartutitsomavlugillo kañimanartunik pẽjarkovlugit, añernerniglo idluitunik añititsekovlugit. (Tamedsa attingit).

16. Simon, Petrusemik atserarpa:

17. Jakobuselo, Zebedæusim erngninga, nukãlo Johañese; tapkoa marruk atserarpæk Boanergermik, imaipok, kallub kittorngæk.

18. Andreaselo, Filippuselo, Bartolomeuselo, Matthæuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Tadeuselo, Simonelo kanamiok.

19. Judaselo Ischariote, pititsijuksak (Jesusemik.)

20. Iglomut angerarmetta: iñugaseksuit kattilerivut, iñiksērotivlutik nerriñermik ajulerdlugit.

21. Neijortingita tamaña tussaramitsuk añivigivæt, iñerteromavlugo; issumanga assinetok okautigingmatsuk.

22. Aglangnik illissimajut Jerusalemit pijut, okarput: Beelzebubekarpok, tapsomungalo añernekulluit attañingenut, añitipeit añernekulluit.

23. Attautsimut kaikoveit, adsigēgutiksamik okautivlugit: Kañok illivlune Satanasib Satanasipsane añititsungnarpauk?

24. Attañiovium iñungine ingminguut illagēgunērtut, nunguniarput.

25. Iglublo iñungine ingmingnut uivēlerunik, songojungnērput.

26. Satanasibtauk ingminut nakoringikune, ingminullo illagēgungnērune: sõngojuksaungilak, ajulertuksatuinauvok.

27. Sangijorsub iglunganut itternek ajornarpok, perkutinginik aksãrlugo: kissiane sangijorsoak kellersorkãruniuk, kingorng-

agut iglunget perkutitangit aksarnigarilugit.

28. Ahamerik okaupapse: iñuit ajortulliarninginĩt tamainit issumagijaujungnẽromãrput, Gudemut mittautiksarninginillo aglæt;

29. Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnẽrniængilak issokangitomut, pidlareksautsainaromãrporle issokarniængitomut.

30. Makkojungnartomik añernekartok okautigingmago.

31. Arngnãlo kattangutingitalo angutit kiunga pivlutik, kaikolerpæt.

32. Iñuille iksivajut illungmatsuk, okautivæt: Ahak, anãnavit kattangutivillo kãnetut apperkotigivãtit.

33. Kioveit, okarlune: kia anãnaga, kikkullo kattangutigivik?

34. Avamine iksivajut illiñiartiñe tækkunãrpeit, okarlune: Ahak, tagva anãnaga kattangutikkalo.

35. Gudib perkojanganik malliktok, nukarivara, neijagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITELEMIK IV.

Adsigëktunik karngãtitsijomik.

Imab kiglingane ama ajokertuilerpok: Inugaseksuit kattilermetta umiakotomut imãnẽtomut ikkivok ingilarmelo; iñugasẽksuit illunatik imab kiglinganetut.

2. Uñuktunik ajokertorpeit adsigẽnik: ajokertuivlune okautiveit:

3. Nalegitse, ahak, karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo apkosinermut illangit kattekput: tingmitset killaub attãnetut pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput: perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkenerle nuingmet, kuñulersãrput: amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkoñagit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nunnamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsēeksakalerput: illangit 30 nik, illangit 60 nik, illangillo 100 nik.

9. Tava okautiveit: tussajungnik siutelik tussarle.

10. Kissimeolermet, neijortingita arkangemit aggartut illagivlugit apperivæt, adsigub tamattoma tukkinganik,

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitliviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale uvaptingne-ĩngitut, adsigēktunik okautsaulerput.

12. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutinullo angmajuñut tussãngimetta; okausera tukkisingimatsuk: Sãgiaromanatiglo, ajornitik issumagijaujungnērkonagit (uvamnut).

13. Okautiveit: okausek adsigēktok tamaña tussarnera ajorupsiuk, kañoēlivluse assingit tamaita tukkisijomavissigik?

14. Okausek karngãtitsijub karngãtitsartorpa.

15. Apkoserngub señianut karngautigima-

jut, taipkoà (Gúdim) okausinginik tussartut tussaraingmagit; satanasib tava okautsit pĕjarijartorpeit, omættinginut karngautigimajut.

16. Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussarnertut, kuviaisungnermut tuavi piomadleriveit;

17. Amãkanginamigle illumingne nakkimarnivut; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinaungasãrlerput.

18. Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, taipkoa okautsinik tussartut:

19. Nunable mattoma pinginik kajungeramik, agluitsomalarmiglo, assinginiglo unuktunik ikligularmiglo, okautsit ippitipeit illumingne, sullugaineẽrodlutiglo.

20. Ivsoriktomulle karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussartut, illelliorlaitalo nalekpeit, sullugainerkartillugillo; illangit 30 nik, ama illangit 60 nik, amalo illangit 100 nik.

21. Okautigiveit: Neñergoak ikkitauniarka, kattaujab, nerrimaviublonẽt attãnut il-

lilugo? Aukagle, neñergoab iñinganut illivæt.

22. Ĩjersimajokangilak, sakkijaromãngitomik; angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.

23. Tussajungnik siutelik, tussarle.

24. Okautiveilo: Tussareksasse naleluarsigik; kanoẽtomut õkṭotiksamut iñuit õktorniarpasse, oktoromãrivãsetauk; tappekaromãrluselo illipse tamattominga tussartose:

25. Perkartok, (sumik) tuñitsiviojomãrpok; perkangitorle aksartauniarpok pinganik.

26. Okarivok ama: Gudib nalegauninga imaipok, sorlo iñuk perorsẽeksamaringnik karngãtitsijok nuñamut;

27. Siñiklunelo uñuganget, makkilarmelo kauleranget; perorsẽeksamarit nuilerlutik perorput, nellovlugit kañok;

28. Nunab ingminik ivgit perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.

29. Sullugainemarit iñerangetta, iñueta kippijartorsãrpeit, kattersivik nelliutingmet.

30. Okarivok: kimut Gudib nalegauninga adsigijomavittigo ? kanoĕtomullonĕt adsigĕmut, nellonarungnĕrtitsomavavut ?

31. Senfkornetun-ĭpok, tamna karngãtitaugame nuñamut, unãrsuk mingnerojok assiminit perorsĕeksenit:

32. Karngãtitaujarangamele, perorpok angijorolerlune; akkerokalilarmelo angijunik tingmitset killaub attãnetut iñekalerlutik tachaliningane.

33. Taimaituñut adsigĕnut uñuktuñut okautiveit, okautsemik nellojungnĕrtilugit, tussãlugit ajungitanginut.

34. Adsigĕngungitomigle okautingileit: Illiñiartiminulle tamakkoa tamaita okautigiluarpeit kausititsiarlugit.

35. Uvlorme taipsomane uñuktome okautiveit: akkianut ikkãrta.

36. Iñuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingittauk umiarãrsuit illagigiveit.

37. Ullajutseradlalermet, maggit umiakotok itibsuavlugo pivæt, ullipkitilugo.

38. Umiakotum akkoane akkime siñiktok.

Tuppãrdlugo, okautivæt: Ajokertuijok, issumagingilet umiojariavut?

39. Makkilune añore iñerterpa, imarbiglo okautiva: Nippangerit nippagẽrotillutillo. Anorekarungnẽrpok tava, ikkoblialidlalarmelo.

40. Okautiveit: sõg nangiarkise? kañoẽnapse okpingilase?

41. Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: kina una? añoriblo imarbiublo nalengmakko.

KAPITELEMIK V.

Legionemik Satanasit añititauningi-nik.

Imarbium akkianut pivut, Gadarenerit erkãnut.

2. Umiakotomit niungmet: Iñub Satanasegub akpangerlune tikkisãrpa, illuvernit añijok.

3. Illuverne iñekartok. Kellersornera ajorivæt, kellaumgujeñullonẽt

4. Unuktunik kellersortaugalloarangame parngnanẽrsutiñut kellaumgujeñullo, tapsoma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanẽrsutit ulluktordlugit asserortipeit, nujuiserviksaulaungilak.

5. Uvlullo uñuello nungulugit, kakkenelarmelo illuvernetok, kaggudlartok, ujarkeñut ingminik tiglujartok.

6. Jesusele tapsoma tækkogamiuk kañingitomit akpangerlune pãmangavigijartorpa, nipliadlarlune okarpok:

7. Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Keñuvigivagit, Gudeme okaupagit, kappiaisuktitaukonanga.

8. Okautivale: añĩt, añernek makkojungnartok iñungmit omanget.

9. (Jesusim) appersorpa: Kinauvit? kiova: Legionemik attekarpunga uñudlarapta.

10. Tuksiarvigiva angijomik, aulartitaukonnatik mattoma erkãnit.

11. Mattoma erkãne kuingẽngigaseksuiñĩtut kakkame nerrijut.

12. Satanasit illunatik tuksiarvigivæt, okarlutik: kuingĕngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigit.

13. Jesusib tuvilune perkoveit. Añernerit makkojungnartut tava añivut kuingĕnginnut pullavlutik: kuingĕngigaseksuit kakkam imnarsoanganit ijukkadlarput imãnut, taipkoa uñuktovaksuit 2000 diojut, ippivlutik imãne.

14. Kuingĕnginik mianersijut kemãvut, iglugaseksoarmiuñut, iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt. Taipkoa illusinget tamaña tækkojartorlugo añivigivæt.

15. Jesuse tikkĩlugo: añernevaksoakalauktok anoratsiartok, sillatõvlune iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, añernekullungnik pitalingmik kañok illijomik, kuingĕnginiglo.

17. Tuksialerpæt, erkãmingnit aularkovlugo.

18. Umiakotomut ikkimet, añernekullulik-sõlauktub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok.

19. Jesusible perkungila, okautivlugo: angerarit iglungnut illangnullo; okautilugillo, Nalekab kanoētorsoarmik pingmattit nāpkigivlutit.

20. Aularpok, iglugaseksoarne tellimaujortuñe okālalerpok, kañoētomik angijomik pijariakartomik Jesusib pitimago. Tamattomingalo tussartut illunatik tattamiuiadlarput.

21. Jesuse umiakotomut uttimut ikkārmet: Iñugaseksuit kattisālerlutik tikkipæt, imab sinānetok.

22. Ahak, illiñiarvium angajokanga Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuk ittigangiñut pāmakterpok.

23. Angijomik tuksiarvigilugo okarpok: Pañiga tokkokasekpok; aggangnut aktorijartoruk, iñuliniarlugo iñokovlugo.

24. (Jesusib) tava aiparilerpa: Iñugaseksuillo mallikpæt nimnuiortidlugo.

25. Arngnak tagvanenivok, taimna okkiut arkangemit aggartut aunātsainartok:

26. Kappiaisudlarlune perkotine tamaita nungupeit āniarsiutilingnut, sokkoserane piluartuinartorle.

27. Taimna Jesusemik tussalerame, iñuit akkorngattigut añoranga aktorijartorpa tunnuanit.

28. Okarame: añorangalonēt aktorupko piungnailărpunga.

29. Tagvainak aunga koktok kigikpok: timimine missigilerpok, piungnērame kappiaisungnerminit.

30. Jesuselo ingminik missigilerivok pitsartojok ingminit añingmet; iñuit keviarpeit okarlune: Añorakka kia aktorpagit?

31. Illiñiartingita okautivæt: Iñuit tettidlarpătit, okarpotit: kia aktorpănga?

32. Tava keviarpok, aktortine keñerlugo.

33. Arngnarle erksivlune saijukpok (kañoētomik pigame kausimagame) pămangavigijartorpa, nellăgullo okautiva.

34. (Jesusible) okautiva: Paniga okpernivit piungnērtipătit; ullapirsautekarlutillo aularit, kappiaisugungnērlutillo.

35. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium angajokanget kivgangita illangit tikkiput o-

karlutik: Pañït tokkovok, sõg Ajokertuijok pigiakattarpiuk?

36. Okausingit tamakkoa Jesusib tussarpeit, illiñiarvium angajokanganut okarpok: Erksiniarnæk okpertuinarit.

37. Aipakaromangilak assianik Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, Jakobusib nukkã.

38. Illiñiarvium angajokanget iglunganut itterame: aulaijaludlartut tækkoveit, keadlartullo nipliadlartullo.

39. Itterame okautiveit: Sõg aulaijaludlarluse keadlarkise? Niviarsiak una tokkungilak siñituinarporle. Ijoridlarpæt.

40. Illunaita tava añitipeit, niviarsiam angutã, arngnãlo, illañelo illagivlugit itterpok, niviarsiab nellavianut.

41. Niviarsiak aggangittigut tiguva okautivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsiak okaupagit, makkitit.

42. Tagvainak niviarsiak makkisarpok, arvertarlilarmelo: okkiokarpok arkangemit aggartunik. Illunatik tattam̃iniadlarput angijomik.

43. Iñerterpeille angijomik, tamaña okautigekoñago iñungnut; okarlarmelo nerrititaukovlugo.

KAPITELEMIK VI.

Imab kãngagut Jesusib pissungninganik.

Tagvanget aularpok, iñungorvingminut pivlune, illiñiartingitalo mallikpæt.

2. Sabbate nelliutingmet, illiñiarvingme ajokertuilerpok. Uñuktut tussaramitsuk ajokertutingit tattaminiariveit, okarlutik: Nakit omapivagit tamakkoa? kañok una sillatutitautsiartok? kañorlo taimaitunik tattaminiarnartitsivlune?

3. Igluliorteungitok? Mariab erngninga? Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Neijangillo illunatik uvaptingne-ingilet? Illunatik siñaungasautigivæt tava.

4. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuña-

kattingita illangitalo nakoringinersarivæt, assinginit tamainit.

5. Tagvane tattaminiarnartullijungnængilak (okpingimetta) illainangille kanimajut aggangminut aktorpeit, piungnērtilugillo.

6. Okpinginingit tattaminiariva. Kingorngane arvertàrpok iglugaseksoarne illunaitigut, ajokertuivlune.

7. Arkangemit aggartut kaikoveit, marrotidlugit aularkolerpeit, anernernut makkojungnartunut pitsartojomik tunitsivigiveit.

8. Okautilugillo, sumik neksarkonagit ingerarlutik, ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiārsuliaratigo, kakkojaliaratiglo, kēnaujaliaratiglo tapserutimingne:

9. Ittiggagusersimakovlugille; anoratsængnik marrungnik attorkonagit,

10. Okautiveillo: Iglomut itterupse, taipsomanetsainaritse aularkārase taipsomanget.

11. Illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: anititse tagvanget, ittikkapselo senerkarningit senējarsigik, nellojungnērutiksanginut. Ahamerik okautivapse,

Sodomiblo Gomorablo pidlartaunikinersaujomãrpuk erkartorvium uvľoksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

12. Ajokertuijartorput, imak okarlutik: assianik issumakaritse.

13. Añernerit idluitut uñuktut añitipeit, kañimajullo unuktut mingoarutiksamut mingoarpeit, iñulidlarlaitalo.

14. Tamattominga attañek Herodese tussaumalerame (Jesusib attinga illitarijaulermet) okarpok: Johañese Babtiterijok tokkungajuñit makkisimagame; tamaña pivlugo taimaitomik tattaminiarnartullivok.

15. Illangita Eliase okautigivæt, illangitale nellautaijok okautigivæt, nellautaijotokaverngillonẽt illanget.

16. Herodesele tamattominga tussarame okarpok: Johañese niakoẽrilauktara taimna; tokkungajuñit makkipok.

17. (Iñuit) Herodesib tillilaukpeit, taipkonunga Johanese tigujaujartorkogamiuk, parngnanẽrsimavingmullo ittertitaukova, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo; tamna nullianikamiuk.

18. Herodese Johañesim okautilaungma-

go: idluangilak, nukkavit nullia pigigangne.

19. Herodiasib Johañese tokkuniaromagalloaramiuk, ajorpale.

20. Johañese Herodesim illaragiva, nellunginamiuk idluartõvlune issumagiktorsõngmet: Tamaña pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa, tussaromadlarlãlo.

21. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, tapsoma attañigaseit, sorsuktuksello kappitangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimãrtiñagit.

22. Herodiasib pañia itterpok, okigẽserlarmelo: Tamaña Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Attañiub Herodesib niarsiak okautiva: issumangnik tuksiarviginga, piomajarnik pillitsomavagit.

23. Ama okautimariklugo okautiva: Sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attañionima illanganiglonẽt.

24. Añivlune arngne imak appersorpa: sumik tuksiarlanga? Kiova: Johañesib Babtiteriub niakoanik.

25. Ittersãrivok attañermut, tuksiarlune

okarpok: Tagvainak tuñijaujomavunga Johañesib Babtiterijub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

26. Attañek kiksalerĕrpok: okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, sullinane tuksiarkojomalungila.

27. Tuavilune kivgame illanget attañiub pijartorkova niakoa. Tapsoma parngnanĕrsimavingmut niakoĕrijartorpa:

28. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupa, niviărsiamut tuñilugo; niviarsiable arngnaminut pitipa.

29. Tamaña illiniartingita tussaramitsuk: tikkilerput timinga illuvermut illijartorpæt.

30. Apostelit Jesusemut kattilerput; tapsomunga tamaita okautigiveit, tattam̄iniarnartitettik ajokertuititiglo.

31. Okautiveit: Kissipta iñukangitomut ailaumitta, merngoĕrserluselo. Tikkitut uttertullo unungmetta: nerrinermiglonĕt ajorsaramik.

32. Umiakotomut aularput iñokangitomut.

33. Allivaktut iñuit tækkoveit, uñuktullo

illitarivæt, akpangerlutik kutterorlutik mallikpæt illagẽklutik iglugaseksoarnit tamainit, ingiarlugolo tikkipæt.

34. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit: illapsugidlarpeit, saukettut mianerijikangitotun-ïngmetta. Uñuktunik okautilerpeit.

35. Uvloklilermet, illiniartingita tikkipæt, okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello;

36. Aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut iglugasenginullo, kakkojarsiniarijartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37. Jesusible kioveit, okautivlugit: illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik. Okautivæt: kakkojarsiniarijartortuksauvita, kẽnaujet 200 dit akkinginut, ukkoa nerkiksanginik?

38. Okautiveille: kapsinik kakkojakarkise tamãne? ullernẽrsijartoritse. Ullernaigilauramikit, okarput: tellimanik, aulasakængniglo marrungnik.

39. Ikterkolerpeit, nerrimãrtotitut ivingnut kuñulingaituñut.

40. Tunulerẽkterdlutik tava ikterput ing-

migolivlutik, ungnijut tellimertorlutik, amalo ingmikut ungnijut marroërtordlutik tellimaujortullo.

41. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illiñiartiminut tuñivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit: taimaktauk aulasakængnik tuñitsivigiveit, illunainut avgorlugik.

42. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo,

43. Amiakungit kattilerpeit, amãksuit arkangemit aggartut tettædlugit, aulasakæglo illanginik.

44. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut.

45. Illiniartine erinigilerdlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, iñuit aularterkãrtiñagit.

46. Iñuit aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune.

47. Unulermet umiakotut imarbiub kerkaneput, Jesusele kissime nuñametok.

48. Epunermik kappiaisungmetta, añore

aggormatsuk tækkogamigit: Unuab pigãrvietta sittamangane tikkilerpeit, im̃ab kangagut pissuklune.

49. Kangerniarkordlugit. Im̃ak pissuvigingmago tækkogamitsuk: mittilionasugivæt, nipliadlarlutik.

50. Illunatik tækkogamitsuk kuksalavut. Tuavi okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse uvangauvunga, erksiniarase.

51. Umiakotomut ikkimavigilerpeit, kassumivok tava, kuksalavlutiglo tattam̃iniadlarput angijomik.

52. Kakkojenik tattam̃iniarnartulingmet, sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.

53. Ikkaramik: Genezaremiut nuñanginut pivut, tavunga nuñaliput.

54. Umiakotomit niungmetta, iñuit illitarijarẽrpæt.

55. Akpangilerlutik nuñenut mattoma erkãnetuñut tamainut, kañimajut sinnigvingmingne nellajut pitilerpeit, neijuganut tussaumajamingnut.

56. Ninvervingnut, iglugaseksoarnullonẽt, iglugasengnullonẽt itteranget: kañimajeatik

illiveit niuvervingnut, tuksiarvigilugo, añoranget siña aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsominga aktuijut, illunatik piungnẽrput.

KAPITELEMIK VII.

Iñuk nerkib sujuktingitanganik.

Farisæerille, aglangniglo illissimajut illangit Jerusalemit pijut tikkipæt.

2. Illiñiartingita illangit tækkogamikit kakkojartortut, ubvarsimanagit aggattik, idluaringileit.

3. Farisæerillo Judikullo illunatik nerringilet, aggattik ubvarsimatiñagit: angajokamik illusingit attordlugit piveit.

4. Niuvervingmit tikkitarangamik, nerringilet ubvaratik. Assingillo uñuktut imaitut illuseriveit, erngutsillo, imertautillo, machaillo, pogutello, nerrimãvillo sujungaitilugit piveit.

5. Farisæerillo aglangniglo illissimajut

appersorpæt: Sõg illiñiartivit mallingipattigik angajokarmik illusingit; sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangituñut?

6. Kioveille okautivlugit: Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, imak aglaksimangmet: Iñuit ukkoa kardlumingnut nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga;

7. Sullinatik kivgartorpãngale, iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigigamikit.

8. Gudib perkojangit kemekpasse, iñuit illusekullungit malliklugit pivasse, kattello erngusiãrsuillo keblariksivlugit: uñuktut i, maitut attorpasse.

9. Ama okautiveit: Tagvale Gudib perkojangit issumagingitsainarpasse, illusekulluse malligomavlugit.

10. Mosese imak okartok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminullo anãnaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.

11. Ajokertuivosele: Atãtaminut anãnaminullo okartok korbaniovok, imaipok: tunnergutiksauvok, pijeksaralloet uvamnit, tuñijeksarã tuñiartorvingmut; imna ajungitulliarpok okarpose.

12. Kingorngane anguminut arngnãminullo ajungitulliartitsitailivose;

13. Taimak Gudim okausingit pijariakarungnẽrtipasse illusekulluse pivlugit, imailiutsainarapselo uñuktunik.

14. Iñuillo tamaita kaikoveit, okautivlugit: Tamapse naleksinga omamigissiugglo.

15. Sunalonẽt iñub sillatãnit illuanut pijut, sujuktingilæt: tapsomangelle añijut iñuk sujuktipæt.

16. Tussajungnik siutelik tussarle.

17. Iñuille kem̃ekkamigit iglomut pingmet, illiñiartingita appersorpæt mattominga adsigẽktomik.

18. Okautiveit: Illipsetauk sillatunekangilasse? sulle nellovissiuk? illunatik sillatãnit iñungmut pijut, sujuktingilæt?

19. Omættãnut pinginamik, netsangnulle pivut: tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik anititsigame.

20. Okarivok ama: Iñungmit añijub iñuk sujuktipa;

21. Kamanget, iñuit omættingiñit erkar-

sautekulluit añivut, assiniarnerlo, anguniarnerlo, arngnarniarnerlo, iñuarnerlo,

22. Tiglingnerlo, tokoinerlo, nellangainerlo, nipporsainerlo, tigsanerlo, igligungnerlo, Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, sillainerlo;

23. Tamakkoa illunatik illuanit añivut, innuglo sujuktipæt.

24. Nikkovilune tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok: Iglomut itterdlune, iñuit angigutijomangmagit, terliartaujungnængilelle.

25. Arngnab tapsoma pañja añernerluktokulluk, tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiggangiñut pãmangavigijartorpa.

26. (Grichit arngnanget Sirofenitsemiub) tuksiarvigiva, Satanase añititaukovlugo paningminit.

27. Jesusible okautiva: Kittorngaujut kãgungnaikãrlit: idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksãrlugit kingminullo egilugit.

28. Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak, taimaikalloarpok, kingmiãrsuille nerrimavium

attãnetut nerrivut kittorngaujut karngãner-lukunginik.

29. Okautiva: okautsit tamaña pivlugo aularit; pañingnit añernekulluk añisima-vok.

30. Iglominut pigame: Satanase añisima-jok kingorarpa, pañinelo siñigvingme nellajok naipipa.

31. Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aula-rame: Galilæam imarbiet señianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.

32. Tussilãrtok okarnermiglo ajorsartok pitipæt tapsomunga, keñuvigivællo, aggang-minut aktorkovlugo.

33. Iñuit akkornganit ingminut pitipa, aggañelo siutingnut illiveit, keselarmelo, ok-kanga aktorpa.

34. Killangmullo ãrlorpok añersaumilar-melo okautiva: Hefata, imaipok, angmale-rit.

35. Siutik tagvainak angmarpak, okkang-alo okartitauvok, okalilarmelo.

36. Iñerterpeit, tamaña okautaukoñago iñungnut. Tagva iñerteralloarmagit angijo mik, anginersamigle okautigivæt.

37. Tattaminiarlutiglō okarput: tamaita idluartipeit; tussilãrtut tussartilugit, okarnermiglo ajorsartut okartipeit.

KAPITELEMIK VIII

4000 *dit tattaminiarnartomik nerrititauninginik.*

Uvlut tapkoa iñuit nerkiksakangitut uñuktut tagvanemetta; Jesusim illiñiartiñe kaikoveit, okautivlugit:

2. Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta;

3. Esitinagit aulartikupkit, perlidlaroarmetta angerarlutik apkome. Illangit ungasiktomit pingmetta.

4. Illiñiartingita kiovæt: Nakit kakkojarsiniarpita tamãne iñukangitome, ukkoa kagungnẽrutiksanginik?

5. Appersorpeit: kapsinik kakkojakarkise? kiovæt: arvengemit aggartunik.

6. Inugaseksuit ikterkoveit nuñamut. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut tiguveit, kujalivlune avgorpeit; illiñiartiminut tunnivlugit, iñuit ukkoninga nerritilugit: Iñungnut tava pitipeit.

7. Mingeritseniktauk ikkitunik pekarivut: tapkoa pivlugit kujaligivok, tuñijaukogivlugillo (iñungnut).

8. Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo: Amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættælugit illulerpeit.

9. Nerrilauktut 4000 diuvut; aularkolerpeit tava.

10. Tuavilune illiñiartiñe illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutab erkãnut pivlune.

11. Farisæerit tikkipæt, appersorlugo nautsertorpæt: nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

12. Añernermigut añersaumivlune, okarpok. Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavassuk? Ahamerik, okautivapse: kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tuñitsiviuniatsengilet.

13. Tava kem̃ekpeit, umiakotomut ama ikkivok, ikardlune uttimut.

14. Kakkojet neksangileit puigoramik: umiakotome attautsemik kakkojakarput.

15. Imak okautiveit: Nalegitse, Farisæerit Herodesiblo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

16. Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak pivãtigut, kakkojamik neksanginapta.

17. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse? sulle tukkisingilase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitunik?

18. Ĩsekartose, tækkunek ajorkise? Siutekartoselo, tussarnek ajorkise? erkainerlonẽt ajorpissiuk imna?

19. Kakkojet tellimet avgorapkit iñugaseksoarnut 5000 diuñut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo? kiovæt: arkangemit aggartut.

20. Kakkojello arvengemit aggartut avgo-

rapkit iñugaseksoarnut 4000 diuñut, amãksuit kapsit, tættædlugit illulerpissigik amiakovinernik? Kiovæt: arvengemit aggartut.

21. Tava okautiveit: Sõgle tukkisingilasse?

22. Betsaidamut pivok: Tautungitok tapsomunga atipæt, aktorkovlugo tuksiarvigivæt.

23. Tautungitok aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut: ĩsik ketserarlugik, aggañgminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?

24. Uidlune, okarpok: iñuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.

25. Ĩsik ama aktorivæk aggangminut, uikolermingmago: Ãkiksoivok tava, tamaita tautulerpeit.

26. Angerarkovalo, okarlune: Iglugasengnut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonẽt taimak okautsiniarnak.

27. Jesuse tava ailerpok, illiñiartiñelo Zesariab Filippusim iglugaseksuita erkãnut. Ingeravlutik illiñiartiñe apperiveit okarlune:

Iñuit kañok okautigivãnga kinausugivlunga?

28. Kiovæt okarlutik: illangita Johañeseõsugivãtit Babtiterijok; illangitale Eliaseõsugivãtit; ama illangita nellautaijutokaverngit illanget okautigivãtit.

29. Appersorpeit ama: Illipsele, kinausugivissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristuseovotit.

30. Iñerterpeit, unipkangojomanane innungnut.

31. Ajokertulerpeit imak: Iñum Erngninga ãniatitaulãrtok angajokaijenut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut kisserngortatõniartok, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

32. Angigunagillo tamattominga okarpok. Petrusib ingminut pitipa, iñerterlugo taimailerkonago.

33. Keviardlune, illiñiartiñe tækkonãrpeit, Petruse iñerterpa, okarlune: Tuñumnut pït Satanase; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta issumagilerangne.

34. Iñuit kaikoveit illiñiartiñelo, okautiv-

lugit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajukseñe (kappiaisutiksañelonẽt) nangmageksariva, malliklungalo.

35. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlersingitok uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit, iñoniaromãrpok.

36. Sillarsoarlonẽt tamãt iñub pigigalloaruniuk; tarngninele asseroleruniuk suksarivauk?

37. Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, tarngnine ama piuliñiarlugo?

38. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok taipkonane assujut ajortulliartullo kinguvãngukattingiñe: tamnatauk Iñum Erngninget kangugijomãrpa, tikkikune Atãtame ãnãnauningane, Engelit ajungitut illagællugit.

KAPITELEMIK IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

Okautiveillo: Ahamerik, okautivapse, tapkoa illangita mãnetut, tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik pitsartovlune aggertomik tækkokãratik.

2. Uvlut pingasujortulermetta, Petruse, Jakobuselo, Johañeselo Jesusim illagiveit: ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut, ãnanausijauvok sãngiñe tækkunãrtillugit.

3. Añorangit kaumaridlarlutik, kakkorsidlarpullo apputitut; kakkorsaijut nunnametut taimak kakkortigijomik sapperput.

4. Eliaselo Moseselo sakkerpuk tapkonunga, Jesuselo okarkattigẽkput.

5. Petruse Jesusemut okarpok: Rabbi, (Ajokertuijok) tamane-ĭtsainarominarpok, pingasunik iñiliorlerta, illingnut attautsemik,

Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

6. Okautsine kausimangileit, koaksarnermut.

7. Nuvujab ullikpeit. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna naleksiuk.

8. Erinesuklutik keviaramik: assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersãramik: Jesusim innerterpeit, tækkojettik okautigẽkoñago, Iñum Erngninga tokkungajuñit makkiterkãrtiñago.

10. Okausek tamaña illumigivæt, ingmingnullo appersotivlutik: kanok tagva tokkungajuñit makkinek?

11. Appersolerpæt okarlutik: Sõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomãrtomik?

12. Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase sivorliotivok illa, tamaitalo idluarsivlugit; taimaktauk, sorlo aglaksimavok Iñum Erngninga angijomik kappiaisuktitaujomãrpok nachogijaulunelo.

13. Okaupapsele: Eliase tikkisimavok, issumamingnullo pidlarpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksimavok.

14. Illiñiartiñe tikkinamigit, iñugaseksuit tækkoveit, aglangniglo illissimajut illumaveit appersorniktut taipkoninga.

15. Iñuit illunatik tækkogamitsuk, kakkilãdlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16. Aglangnik illissimajut apperiveit: kannok appersornikise taipkoninga?

17. Inugaseksuit illangeta kiovlune okautiva: Ajokertuijok, ernera tamaunga ãpara illingnut, añernekullulik okajuitok,

18. Tigulerangago aulajartidlarpa koppoalidlalerpok, nerkolãrlarmelo perlilerpok: Illiñiartittit okautigalloarapkit añititaukovlugo ajorpæt.

19. Kiova okarlune: Tãta ukkoa okpingitut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kañorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kaitisiuk uvamnut.

20. Ãpæt tapsomunga. Añernerub okajuitub tækkogamiuk, tuavi aulajartidlarpa,

nuñamut orrovok, aksakãrlarmelo koppoalid-lalitarmelo.

21. Anguta (Jesusim) apperiva: kanga i-mailerka? Okarpok: kigliminit.

22. Uñuktuniglo orrutipa ikkomamullo imãnullo, tokkonasuarlugo: ajungikungne, ñãpkigilertigut piulilutalo.

23. Jesusim okautiva: okperungnaruvit; okpertuñe ajornartokangilak, tamaitale a-jungileit.

24. Tuavilune sorrusib tapsoma angutã niplialerpok, kugviornermut okarlune: ok-perpunga, nægliktok Nalegak, okpingilusim-nit piulinga.

25. Iñuit akpangerlutik nellipsarmatsuk, Jesusib tækkogamigit; añernek ivsornartok iñerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussãngi-torlo añernekulluk, okaupagit, añĩt o-manget, kingorngagut itterungnẽrlutillo o-munga.

26. Niplialerpok tava, aulajartidlarmilãlo añivok. Iñuk tamna tokkojutun-ĩlertok, un-nuktullo tokkojok okautigivæt.

27. Jesusim aggangittigut tiguva, makki-tilãlo, makkipok tava.

28. Iglomulle pingmet, illiñiartingita ingmikõrlutik appersorpæt: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

29. Kioveit: taimaitut (añernerit) añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

30. Tagvanget aularamik, Galilæa apkotigivæt: iñuille kausimakojomangileit.

31. Illiñiartiñe ajokertorlugit, okautiveit: Iñum Erngninga pititaujomãrpok iñuit agganginut, taipkoa tokkotsomãrpæt; tokkoppatsuk, uvlut pingajuane makkitsomarivok.

32. Okautsille ukkoa nellojungnaingileit, appersorlugo ajorpæt.

33. Kapernaumut pigivok. Iglomelune apperiveit: Sumik illipsingnut okalaukkise ingeravluse?

34. Niplingilelle. Ingeravlutik ingmingnut okaramik, kinakkiak illatik anginerõjomik?

35. Ingidlune, arkangemit aggartut kaikoveit, okautivlugit: Illase sivorliojomajok kinguvaromãrpok, illunatiglo kivgarijomãrpæt.

36. Nutarak tava akkornganut pitipa, kuñiklugolo okautiveit:

37. Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, kissima illelliungilãnga, uvamnigle tilliklertok illellioriva.

38. Johañesible okautilerpa okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne añernekullungnik añititsijok, malligatalo: iñerterpavulle mallingimattigut.

39. Jesuscle okarpok: Iñerterasiuk: Tattamminiarnartitsijokangilak attimne, tuavilunelo terliakattarlunga.

40. Uvaptingnik akkerartungitub illagivãtigut.

41. Erngusiãrsungmik imalingmik illipsingnik imertitsijok attimne, Kristusib pigingmasse: Ahamerik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

42. Uvamnullo okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo egilugo.

43. Aggakpille asserorpattit, nakkarkit.

Illingnut ajunginersauvok, illakungõrlutit iñogutemut itteruvit: marrungnik aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit;

44. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangello kaminiænginivok.

45. Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarkit. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutıt iñogutemut itteruvit: iglugẽnik ittiggakarnermit, ãniatitsivingmut egitaunermit, ikkomamut kamitsuitomut;

46. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiæninivok.

47. Ĩsivittauk asserorpattit, pẽruk egilugolo. Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĩsekarlutit Gudib nalegauninganut itteruvit: marrungnik ĩsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit;

48. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiænginivok.

49. Illunatik ikkomamut tarretitaujomãrput, tuñijeksello illunatik tarriomut tarretitaudlarput.

50. Tarriok ajungidlarpok: tarriorle pit-

sartuĕropet, sumut pitsartutitaujomărpa? Illipsingne tarriokarneritse, ullapirsautekarkattigĕkluselo illipsingnut.

KAPITELEMIK X.

Nulliarĕngnek avititsininganik.

Tagvanget ama aularivok: Judæab erkănnt pivlune, Jordanim igloanut. Iñuit ama innugiartorsŏvlutik tikkimatsuk, ajokertorpeit illusine attorlugo.

2. Farisæerit tikkinamitsuk apperivæt, nulle angutib avilugo idluarka? Õktorniarlugo.

3. Kiovlune okautiveit: Mosesib kañok perkovăse?

4. Okautivæt: Mosese aglakojijok aglangnik avitsitiksenik, avikovlugolo. (arngnak)

5. Jesusible kioveit: Omættisse mang-

aidlarmetta, aglaktok okautsemik tapsominga;

6. Kiglinganille Gudib angut attausek, arngnarlo attausek pingortipak;

7. Tamaña pivlugo angune arngnãlo angutib kem̃egomãrpak, nulle ungagimava,

8. Taipkoało marruk uvinigik attausiksauvuk; marrojungnẽrlutik uvinigik attausiksauvuk;

9. Taimaitomik Gudib kattititæk, iñub avititeksaringiła.

10. Igłome ama illiñiartingita mattominga apperingmatsuk;

11. Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa taipsoma;

12. Nulliablo uine kem̃ekkuniuk, assianiglo uiniklune, nulliarẽngnek asseroriva taipsoma.

13. Nutakket ãtipeit tapsomunga, aggang-innut pattiktaukovlugit. Nutakkenigle ãtsijut illiñiartingita suadlalerpeit.

14. Tamañale Jesusib tækkogamiuk id-

luaringila, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo: tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Ahamerik, okaupapse: nutakkattut Gudib nalegauninganik pingitok, itterniængilak.

16. Erkilugillo, aggangminut pattikpeit, saimartilugillo.

17. Añingmet apkosinerlo attorlugo, iñub akpangerlune tikkipa, sẽrkortorvigællugo imak apperiva: Ajungitotit Ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik piñiartuksauvik, piomavlunga iñogutemik nungusuitomik?

18. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga? assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.

19. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnak. Iñuarniarnæk. Tiglingniarnæk. Kigliluktomik okautiginiarnago aipait. Akkilẽnerlungniarnæk. Atãtello anãnello nalekik.

20. Kiovale okautivlugo: Ajokertuijok tamaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

21. Jesusible tækkusarpa, nægligilugolo

okautiva: attausek sulle pingilet; perkutit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujuñullo pilliutigilugit, killangme perkutiksariksiniarpotit tagva; mallingnialilãrlungalo kiksarnikset nangmaguk.

22. Tamañale okausek tussaramiuk, kakkilãdlarpok, kiksarlarmelo kemekpa: agluiname.

23. Jesusele keviarlune, illiñiartiñe okautiveit: Agluitok killaub nalegauninganut pilune sappernakasekpok?

24. Okausingille tamakkoa illiñiartingita kakkilãrutigingmagit. Jesusim ama kioveit, okautivlugit: nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauninganut itteriak ajornarpok, perkutimingnik tettelingnut;

25. Ajornænginerovok, kamele, merkutim ĭsingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Kakkilãrnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: kiname pilloridlarniarpa?

27. Jesusib tækkusarlugit, okautiveit: Iñungnut ajornarpok, Gudemulle ajornængilak; ajornartut tamaita Gudim ajungileit.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita
kemmalaukpavut mallilarpillo.

29. Jesusib kioveit: Ahamerik, okaupapse:
Iñum iglune kemekuniuk, kattangutinelonēt,
angunelonēt, arngnelonēt, nullelonēt, kit-
tornganelonēt, perorsēvinelonēt uvanga piv-
lunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;

30. Ungnijakattartunik tellimertorlutik
tamna mattomanelune pijomārivok igluñik,
kattangutiñiglo, anāneniglo, kittorngenniglo,
perorsēvianiglo, mane omigijaunermine, sil-
lamelo tikkitsomārtome iñogumik nungusui-
tomik pijomārpok.

31. Uñuktulle sivorlēt kingorliutsomār-
put, uñuktullo kingorlēt sivorliutsomār-
put.

32. Takpaunga Jerusalemut aivlutik, Je-
suse sivorlerivæt: Kakkilādlarpulle, erksivlu-
tiglo mallikpæt. Ingminut tapkoa arkauge-
mit aggartut ama pitinamigit; okautiveit,
kañok pijauniarnerminik, okarlune:

33. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
gut, Iñum Erngninga pititaujomārpok ajoker-
tuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut; taip-

koa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojuñullo tunniniarpæt.

34. Taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugo ketserarlugolo tokkotsomãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

35. Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusib erngnæk tikkipæk, okarlutik: Ajokertuijok perkojomagalloarpaptigik, pijomajaptingnik tunnitsiviojomavlunuk.

36. Apperivak: Uvamut kañok tuñitsiviojomavitik?

37. Kiovæk: perkogittiguk, aipara tallerpikpit tungãne, aiparalo saumikpit tungãne iksivakoluñuk, nalegauningne.

38. Jesusible kiovak: tuksiartatik nellovatik: Erngusiãrsum iñanga iñigeksara, immerungnarpittiko, Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpittiko?

39. Kiovæk: ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusib okautivak: Erngusiãrsum iñanga iñigeksara iñerniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik;

40. Tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut per-

kojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujut kissimik iksivajomãrput.

41. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamaña tussaramitsuk, añujutigilerpakit Jakobuselo Johañeselo.

42. Jesusible kaikoveit, okautiniarlugit: Nunnam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput.

43. Illipsele taimailerniarase: angnerojomajok kivgarijomãrpãse tamapse.

44. Illapselo attañiojomajub kivgartorvigijomarpãse.

45. Iñublo Erngninga tikkinginivok, kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune, uñuktut piulijiksanganik.

46. Jerichomut pivut. Illiñiartiñe illagællugit, Jerichomit añingmet, iñugiartorsuit mallikpæt: Tautungitok apkotãne iksivajok, kennuvlune pivok, Bartimeusemik attelik, Timeusim erngninga.

47. Jesuse Nazaremiok kãngertok, tussaramiuk, niplialerpok okarlune: Jesuse Davidim Erngninga, napkiginga.

48. Uñuktut iñerterpæt nipangerkovlugo. Niplialualerporle: Davidim Erngninga napkiginga.

49. Jesuse nokkardlune, kaikokova. Tautungitok tava kaikovæt, okautivlugo: Nikkovilutit mañigolerit, kaikungmattit.

50. Añorane egipa, nikkovilarmelo Jesusemut pivok.

51. Jesusib apperiva: Kañok piomavit uvamut? Tautungitub kiova: Rabbi (Ajokertuijok) tautuleromavlunga.

52. Jesusim okautiva: Aularit okpernivit piulivätit. Tagvainak tautulerpok, mallikpalo apkome.

KAPITELEMIK XI.

Kristuse nergsutsub kãnganelune Jerusalemut aininganik.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut Betaniamullo oksuktagub kakkab señianut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak.

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut, nelliptingnetuñut. Ittituaruptik nochak pittuksimajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iñungmik ingitokalaungitok; pitũdsãrlugo tamaunga kaitisiuk:

3. Imaglo apperijauguptik: Sõg imailivitiko? imak kiogitik: Nalekab attoromangmago; tava tamaunga perkolãrpa.

4. Aularpuk, nocharlo neñivæk pittuksimajok itterviub señiet sillatãne, apkoserngub aviktarviane. Pittũdsãrpæk.

5. Tagvanetut illangit okautivakit: Sõg nochak pittudsãrpitiko?

6. Okautiveille, Jesusim okausianik: neksartaukova tava.

7. Nochak tamna ãtipæk Jesusemut, añoratik keñerloanut illivlugik, kãnganut tava ingipok.

8. Uñuktut añoratsetik issivilerpeit apkotãnut. Illangittauk napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Sivorlẽllo, malliktingillo kagudlalerlutik okarput: Hosiana! Nalekam attingane tikkitok nakorijaule!

10. Atãtapta Davidib nalegauninga nakorijaule! Nalekam attingane tikkitok, Hosiana kotsingnerme!

11. Jesuse Jerusalemut itterpok, kattimavingmullo ittilarme; tamaita keñergolerpeit, unulermello añivok Betaniamut, arkangemit aggartut illagællugit.

12. Uvlub aipangane, Betaniamit añigamik kãlerpok.

13. Napartok Feigeliksak kañitome merkolik tækkogamiuk: Nellipsarpa, paungakarasugællugo. Tikkinamiugle, merkutuinarnik tækkovok: Paungalervinga sulle nelliutingimet.

14. Jesusib okautiva: Mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokaugitomut. Illiñiartingita tamaña tussarpæt.

15. Jerusalemut pigamik: Jesuse kattimavingmut itterpok; pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit; kẽnaujeñiglo tausẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkotiggit iksivautangit orrotidlarpeit.

16. Kattimavikut perkutinik akkigarkongileit.

17. Ajokertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilak: Igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik iñungnut illunainut? illipsele iñuarvigilauktasse.

18. Aglangnik illissimajut ajokertuijorsuillo tamaña tusaumaleramitsuk: issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilãlle, iñuit illunatik ajokertuiningit tattaminiarivæt.

19. Uñungmet iglugaseksoarnit añivok.

20. Kaumingmet napartok imna Feigeliksak señerkuleramitsuk; pañertok tækkovæt, mimernarminut aglæt.

21. Petrusib erkaumagamiuk Jesusim okausinga, okautiva: Rabbi, (Ajokertuijok) ahak napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersãrnerpok.

22. Jesusib kiovlune okautiveit: Gudemut okperitse.

23. Ahamerik, okautivapse, kakkamut omanga imak okartokarpet: Kangattarit, imarbingmullo nakkarit, omættimine iñertuinane, okperlune okarmet taimailivok; tuñitsiviolerlune okausinganut.

24. Taimak pivlugo okautivapse: Tamaita

U

tuksiutipsingnik tuksiartose, okperitse; pilăr-
passe tava.

25. Nængerluse tuksiarupse: assipsingnut namangikupse, issumagijungnĕrsigik; Atătapse killangmetub issumagijungnĕrkovlugit tam̃arnisse.

26. Assipse tam̃arningit issumagijungnĕromangikupsigik: Atătapsetauk killangmetub, issumagijungnĕrniatsengileit tam̃arnisse.

27. Jerusalemut ama utterivut. Kattimavingmut tikkingmet, ajokertuijorsuit aglangniglo illissimajut iñuillo angajokangit tikkilugo.

28. Appersorpæt: Kimit perkojauvit imailiorlutit? kialonĕt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivătit imailiokovlutit?

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga kiogissinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

30. Johañesib Babtisitinga killangmit piva, iñungnillonĕt? kiogissinga.

31. Erkarsalerput, ingmingnut im̃ak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

32. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut. Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

33. Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit pingmangæt nellovavut. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

KAPITELEMIK XII.

Adsigẽktomik Perorsẽvingmik Weinelingmik.

Adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Angut perorsẽvilliorpok weineliksamik, avata avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok, perorsẽviksiortuñut attar-

tortaukogamiuk; nuñame assianut aular-pok.

2. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsẽviksiortuñut, perorsẽviub paunganginik pijartorkovlugo.

3. Tapkoale tiguvæt, añaudlarlugo, neksartinagolo aulartipæt.

4. Ama kivgak assia tilligiva taipkonunga: tamna ujarkeñut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5. Ama kivgak assia tilligiva, tamnale tokkopæt: assingillo uñuktut, illangit ipperartorpeit, illangillo tokkolugit.

6. Sulle erngnetuakarpok, nægligijaminik; tamna kingorliotilerlugo tilligiva taipkonunga, okarlune: Erngnera illaragijomavæt.

7. Weinemigle perorseviksiortut ingmingnut okarput: Tagva kingomgusijuksak; atte tokkolaumilavut, kingomgujeksangit uvagut pigilerlugit.

8. Tigulugo tokkopæt, perorsẽviublo sillatãnut egilugo.

9. Perorsẽviub angajokanga, kañok tagva pijomãrka? Tikkitsomãrpok, perorsẽviksior-

tut ukkoa tokkolugit, perorsēviglo assingiñut attartortaukojomãrpa.

10. Aglait ukkoa attualaungilasse: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna igłub terrekkoa ujaraulernertok;

11. Tagva Nalekab piñiarninga, tattamini-arnadlarpok ĭsiptingnut.

12. Tigunasualerpæt, (iñuille erksigiveit;) mallugigamitsuk mattomunga adsigēktomut okautigingmagit: kemeklugo, tava aular-put.

13. Farisæerillo Herodesib kivgangita il-langit tilliveit tapsomunga, okausinganut ui-veriniarlugo.

14. Tapkoa tikkinamitsuk, imak apperi-væt: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausima-vaptigit, iñuit sivõragingilettit, illunaita nel-ligigangne, Gudemullo apkotiksamik ajoker-tuitsiarpotit; attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka? tuñijijuksauvita tuñi-jijuksaungipitalonēt?

15. Takkormorningit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga? kēnaujak kaisiuk tækkulago.

16. Kĕnaujak sakkerpæt. Appersorpeit: kia adsinga kialo aglangit kollāne? kiovæt: Attañivaksub.

17. Jesusib tava okautiveit: Attañivaksoarmut tuñissiuk attañivaksub piksanga; Gudemullo Gudib piksanga. Tattaminiarivæt tagva.

18. Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo okarlutik:

19. Ajokertuijok, Mosesim aglagvigivātigut: Angutim angajoa tokkopet, nulle, kittorngakangitok kemekpago, nullia tava nukkanget pijomārpa, angajugilauktane kinguvāksakarkovlugo.

20. Tagva nukkarēt arvengemit aggartutīlauktut, angajuklek nullianilauktok; kittornginane tokkovok.

21. Tugliet nulliarilermigamiuk: tamnatauk tokkogivok kittorngingminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.

22. Tapkoa arvengemit aggartut illunatik nulliarivæt; (kingorlerēklutik) kittorngine-karatik. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

23. Makkitervingmele, makkiterunik, taipkoa arvengemit aggartut, nelliata nulliauiktarijomārpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24. Jesusib kiovlune okautiveit: taimaingilak, tamarpose aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonēt.

25. Tokkungajuñit makkiterunik: nulliauingniængilet uiningniængilello, Engelitut killangmetutun-ītsomāramik.

26. Tokkungajunik omaromārtunik, Mosesim aglangit attualaungilasse, napartut señiane Gudim okautilaungmago: Abrahab Gudigivānga, Isablo Gudigivānga, Jakoblo Gudigivānga.

27. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt. Taimak pivlugo tamarpose angijomik.

28. Aglangnik illissimajut illanget tikkipa, ingmingnut appersotilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojeñit tamainit nelliet anginerova?

29. Jesusib kiova: perkojeñit tamainit ang-

inerojok imaipok, Ahak Israele, Nalegak Gudivut Gudetõvok.

30. Gudit Naleket nægligiuk omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut, pitsartunernullo tamaiñut. Tamna pijareakarnerõjok tamainit.

31. Aipangalo tapsotunak-ĭpok: Iñukattit illiktut nægligillugo. Assianik angineröjomik perkojakangilak ukkonanget.

32. Aglangnik illissimajub okautiva: Ajokertuijok, ahamerik miksekartomik okarpotit, Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.

33. Tamna nægligilugo omamut tamãnut, issumamullo tamaiñut, tarngnemullo tamãnut, pitsartunernullo tamaiñut, iñukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginerõvok tuñergutiksenit ikkoalajeksennillo tamaiñit.

34. Sillatojomik kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauninganut kañilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

35. Jesuse okarpok, kattimavingme ajokertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illis-

simajut, Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

36. Davide nangminek okarame, Añernermut ajunginermut: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit, ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut;

37. Nalekaminik Davidib taigamiuk; kannok erngnerivauk? iñugaseksuille tussaromadlarpæt.

38. Ajokertorpeit ama okautivlugit: Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, annoratsenik angijortanik attoromajut, niuvervingmelo sallutitaujomavut.

39. Illiñiarvingme nerrimavingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

40. Uigarnerit pingit nungusãrpeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput; tamaña pivlugo pidlartaunersaujomãrput taipkoa.

41. Jesuse ingipok Gudim iklervinget akkianut: iñuit tækkunãrlugit, kẽnaujenik illijijut Gudim iklervinganut. Uñuktut agluitogaseit uñuktunik illijivut.

42. Uigarnektauk aglujok, kenaujãrsungnik marrungnik illijingmijok, hellertutĭpuk.

43. Illiñiartiñe kaikovlugit, okautiveit: Ahamerik okaupapse, uigarnek una aglujok Gudim iklervinganut uñunersenik illijilaukpok, illijilauktuñit tamaiñit;

44. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput; unale aglujok perkutituaminik illijivok, iñogutiksaminik tamainik.

KAPITELEMIK XIII.

Kattimavik asseroromãrtok sivorngagut okautauninganik.

Jesuse kattimavingmit aniugmet, illiñiartingita illanget okautiva: Ajokertuijok, tækkulaurit, ujarket tamakkoa kañok señamajut?

2. Jesusib kiovlune okautiva: tamakkoa

tamaita señamajorsuit tækkogalloarpigit? Ujarket ukkoa illunatik serkomitaujomãrput, kallerẽktokarungnẽrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimavium akkiane, Petrusiblo, Jakobusiblo, Johañesiblo, Andreasiblo kissiovlutik appersorpæt:

4. Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomãrkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomãrpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5. Jesusib kioveit, okalerlune: kamatitse uiverijaukoñase.

6. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseovunga, uñuktullo tamartiniarpeit.

7. Uñatadlartunik uñatadlartut nippersoanginiglonẽt tussarupse; erksiniarase, taimailiortokaromãrmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulãrniarput, attañionek attañionermut assimingnut. Nuñet suñatuinarne saijukpilugomãrput, kãngnartorsoarmiglo erksinartomiglo pijoka-

ramărpok. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Illipsele nangminipsingnik udsertoritse. Erkartorvingmingnut illiñiarvingmingnullo pititsomărpăse; ipperartordluselo, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ătitsomărpăse, uvanga pivlunga, erkartortautiksamingnut taimailioromărpăse.

10. Sivorngagut okautsit tussarnertut okautaujomărput iñungnut (sillarsoarmetunut) tamainut.

11. Aularutikpassele uñertotigiluse: sivõraniarase, kañoĕtomik sumiglonĕt okausiksakarmangapse, issumasimaniarase sivorngagut; tagvainak ţuñergusiasse okauserissigik. Illipse okanginapse: Añernerle ajunginek okartõvok.

12. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomărpa, atătablo erngnine; kittorngaitalo angajokatik akkerartorvigijomărpeit tokkokovlugillo.

13. Iñuit illunatik omigidlaromărpăse, attera pivlugo. Issuanulle sokkosijuitok (okperlune) piulijaujomărpok.

14. Kappianartorle nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniele okartok, iñigijeksaringitaminetok, (aglangnik ukkoninga attuarsijub kam̃agilerligit!) tava Judikut nuñanganetut kem̃alit kakkeñut.

15. Iglub kanganetok, akkarane iglomut, itterniaranelo iglominit sumik aiklerlune.

16. Perorsẽvingmetorlo: utterniarane añoratseñe pijartorlugit.

17. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

18. Tuksiaritsele kem̃aviksasse okiome pilerkoñago.

19. Uvlune taipkonañe iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik: sillab pigiarninganit, taimanget Gudib iñuit pingortilaungmagit, tamaña tikkilugo; kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

20. Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængippagit, iñuk attauserlonẽt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit, tapsoma añeri-

lauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkiglijaujomãrput.

21. Uvlut taipkoa nelliutikpetta okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanẽpok, ikkanelonẽt; tamaña okperiniarasiuk;

22. Kristuseolutik okartut, nellautainarluktut sæglujut sakkeromãrput nellunaikutaksoarnik tattam̃iniarnartunik pilutik: annerimajut aglæt tam̃artiniarlugit, tam̃artitaujungnarpetta.

23. Illipsele kam̃atsiaritse. Ahak, makkoninga tamainik okautivapse nelliutekãrtiñagit.

24. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, sekkeñerlo takkerlo kaumajungnẽromãrpuk.

25. Uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrput.

26. Iñum̃ Erngninga tava tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

27. Engeline tillitsomãrpeit: añerijangit

kattitilugit añorenit sittamanit nuñam issuanit killaub issuanut.

28. Napartome Feigeliksame adsigẽktomik illiñiaritse: Akkerungit iptekalerangetta, sigilerangettalo: aujajaraklilermet kausimavose.

29. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilãrniartut tækkogupsigik: kausimaniaritse kaglilermet.

30. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinagit.

31. Killaglo nuñalo nungutsomãrpuk: okautsikkale nungutsomãngilet.

32. Uvlomigle taipsominga, uvlublo nellunaikutaksanganiglonẽt kausimajokangilak: Engelillonẽt killangmetut, Erngnerublonẽt: Atãtama kissime nellungila.

33. Pigãritse tuksiarluse: kakkugo nelliutinajarmanget nellogapsiuk.

34. Sorlo angutib iglone kemekpa, nuñame assianut aulardlune: kivgeñe nalegangortilugit, tamaita tuñitsivigiveit sullijeksangiñik: itterviub udsertortinga okaupa, pigãrkovlugo.

35. Taimaitomik pigaritse, (iglub attañerijanget tikkilervia nellogapsiuk, uñukullonẽt, uñuak keterarpellonẽt, angutaunek nipliilerpellonẽt, uvlãkullonẽt.)

36. Tuavitomut tikkitaukoñase, siñiktilluse opingartaukoñase.

37. Illipsingnulle okarama, tamaiñut okarpunga: pigãritse.

KAPITELEMIK XIV.

Kristusib pititauninganik.

Uvluk marruk nãkpeñik añiviksiolãrput, kakkojeñik sẽrnakangitunik nerrilutik nelliutingmet. Ajokertuijorsuit aglangniglo illissimajut nipporsavlugo tigunasuarpæt tokkotsomavlugo.

2. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago, iñuit pikabladlarkoñagit.

3. Betaniamemet Simonib kallakadlartub iglunganc, nerrimavingme iksivatillugo;

arngnak tikkipok, publaujalijardlune tippigiktomik im̃alingmik pivianartovaksoarmik; publaujak serkomipa, im̃anga niakoanut koviva.

4. Illangille añulerput, okarlutik: Mingoarutiksak tamna sõg kovijaunerka?

5. Im̃ek tamna pissiangogune akkekarajalauktok kẽnaujẽt 300 dit uñukejangiñut, aglujuñut tuñijeksenik. Okarnerlõtigivæt.

6. Jesusele okarpok: (Arngnak) una pinasiuk; sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

7. Aglujunik illakatsainarapse; ajungitulliarvigijomagupsigik pituinariakarpose: uvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

8. Ajugaringitaminik pivok: sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9. Aham̃erik, okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiunut tamainut, okartokarom̃arivok, kanoẽtomik (arngnab) tapsoma maña pingmanga, erkarlugo.

10. Judase Ischariote, arkangemit aggartut illanget, ajokertuijorsoarnut aivok, tapkonunga pititsomavlugo.

11. Tamaña tussaramitsuk: kuviaisulerput, kẽnaujeniglo tuñitsivigijomavlugo okarput. (Taipkonunga) pitinasualerpa.

12. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik, uvlome sivorlime, añiviksiorutiksak saugãrsuk tokkoniaramitsuk, illiñiartingita apperivæt: Nane ãkiksoriartorkovittigut añiviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?

13. Illiñiartingne marruk tillivak, okautivlugik: Iglugaseksoarnut aileritik, iñuk angut pãrlãrpattik imertartok, tamna mallikiko.

14. Itterviet, iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iglo nauk, nerriviksara añiviksiorutiksamik saugãrsungmik illiñiartikka illagilugit?

15. Iñiksamik angijomik uñertotilãrpãtik, idluarsimajomik: tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.

16. Illiñiartuk aivuk, iglugaseksoarnut pivlutik: Okautilaungmagik naipipæk: añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

17. Uñulermet arkangemit aggartut illagivlugit tikkipok.

18. Nerrimãvingme iksivagamik nerritillu-

git, Jesuse okarpok: Aham̃erik okaupapse, illapse nerrekattima pititsomãrpãnga.

19. Siarklileramik apperivæt nellekardlutik: uvangauniarpik? assialo: uvangauniarpik?

20. Kioveit okarlune: Arkangemit aggartut illangeta, pogutamut mitsukterekattiga;

21. Iñum Erngninga pititaulãrpok, sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok; innungmut tapsomunga ajunginersauvok erngniangõngikune.

22. Nerritillugit, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonungalo tuñiva okarlune: Tigusiluse nerrititse; tagva timiga.

23. Erngusiãrsuk tigugiva, kujalivlune, tapkonunga tamna tuniva: illunatik tapsomanget im̃erput.

24. Okautiveit: tagva auga, testamentitãb aunga, tamna uñuktuñut kovijok;

25. Aham̃erik okaupapse, (mattoma) kingorngagut im̃erogungnẽrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutitin-

nago, nutautillugo iḿilerupko Gudib nalegauningane.

26. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit, añivut orksuktalingmut kakkamut.

27. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña tamapse koàsãngautigilãrpapsinga. Aglaksimangmet: Mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput.

28. Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

29. Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksarniængilanga.

30. Jesusib okautiva: Ahaḿerik, okaupagit, unnuak tamaña angutaunek niplerkãrtinago marroertorlune, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

31. Okarivok ama: Tokkokattigigupkillonẽt, missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.

32. Iglorsoarmut avalluliorsimajomut pivut, Gethsemanemik attelingmut. Illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksiarijartortillunga.

33. Petruselo, Jakobuselo, Johañeselo illagiveit; saijudlalerlune kappiaktoadlarpok.

34. Imak okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut: tagvanetitse pigãrluse.

35. Averngoartotõlerdlune, nuñame pãmangavok; tuksialarmelo, ajugakangipet nelliutok tamaña kãngerkovlugo.

36. Imak okarpok: Abba, Atãtaga, ajugakanginavit, erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

37. Siñiktut tikkinamigit, Petruse okautiva: Simone siñikpit? nellunaikutamik attautsemiglonẽt pigãrungnængilatit?

38. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkonase: Añernek piomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.

39. Ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attorlugit.

40. Ama uttermigame, siñiktut tikkiniveit; (ĩsingillo okumaimetta uerngarnermut,) kigusiksettiglo tapsomunga nellovlugit.

41. Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit: Maña siñikluselo merngoẽrseromavise? Namaksivok tagva, nelliusimavok: Ahak, Innum Erngninga pititaulãrpok ajortulliartut agganginut.

42. Makkititse aularta; ahak, uvamnik pititsiniartok kaglivok.

43. Sulle taimak okartillugo: Judase arkangemit aggartut illanget, tikkilerpok, innugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit aglangniglo illissimajuñit, iñuillo angajokangiñit pijut.

44. Pititsiniartuble nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilãrtara taimnauvok, tigusiuk aulartailiIugo.

45. Tikkiname, tuavilune nellipsarpa, okarlune: Rabbi, Rabbi! kuniklugolo.

46. Aktolerpæt tava tigulælo.

47. Illangettale señianetut, saviksoane amuva; ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, siutẽrpa.

48. Jesusible kiovlune, okautivæt: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoarlĩjarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautillunga.

49. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, ajokertuivlunga, aktulaungilapsinga: Nellautaijulle aglangit nellautsekovlugit.

50. Illiñiartingita illunatik kemekpæt, kemãvlutiglo.

51. Iñuosuktuble mallikpa, sãtomik añoramik uvinerugub; iñuosuktulle tamna tiguvæt.

52. Uvinerunele ipperarpa, anorẽrdlune kem̃ãvok taipkonanget.

53. Jesuse ajokertuijorsoarmut pitipæt: tagvunga ajokertuijorsuit, angajokaijello, aglangnik illissimajut illunatik kattimavut.

54. Petrusible kingornganit mallikpa, ajokertuijorsub iglorsoanganut pivlune; tagvane kivget iksivakattigællugit, ikkomamut kissakejartok.

55. Ajokertuijorsuit kiglissiniarviublo angajokangit illunatik patssitiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvãngilelle.

56. Uñuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik, okausingille adsigẽngilet.

57. Illangillo sæglovlutik patssiklertut sakkerput, okarlutik:

58. Tussalaukpavut, imak okartok; kattimavik aggangnut señamajok, asserortitsomavara, uvlune pingasune assianik señajomãrpunga, aggangnut señamangitomik.

59. Sulle okausingit adsigẽngilet.

60. Ajokertuijorsoak akkornganit nikkovipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungilatit tamakkoa pivlugit, patssidlarmattit?

61. Niplerlune kiungilak. Ajokertuijorsub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovit nakorinadlartub erngninga?

62. Jesuse okarpok: Ahaila, uvangaujunga: Iñublo Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

63. Tava ajokertuijorsub añoratseñe alliktorpeit, okarlune: Okautsareakarungnẽrpogut.

64. Okarnerlungninga Gudemik tussarpasse; kañok issumavise? Tapkoale illunatik erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.

65. Illangita kẽtseralerpæt, kẽnangalo mattovlugo erksãrpæt, okautivlugo: nellautalertigut. Kivgello kẽnanga tiglukpæt.

66. Petrusele Iglorsub illuet paklerkametillugo, ajokertuijorsub kivgangita illanget arngnab ittertub,

67. Petruse kissakejartok tækkogamiuk, tækkonãlerpa okarlune: Igvittauk Jesuse Nazaremiok illagivet.

68. Missiarpok, okarlune: Illitaringilara, okausitillo nellogivakka. Pãmut aningmet, angutaunek niplerpok.

69. Arngnab ama tækkogamiuk, seniane-tunnut okalerivok: Tamna taipkoa illang-et.

70. Missiarivok ama. Killamiojungnẽr-met, Petruse ama okautivæt tagvanetut: A-hamerik taipkoa illagivãtit; Galilæamiogavit, okausivit nellunailivãtit.

71. Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) okartok: Iñuk tamna okautigijasse illitaringilara.

72. Angutaunek aipanik niplerpok. Je-susib okausinga Petrusib erkarpa, okauti-laungmago: Angutaunek marruertorlune nip-lerkãrtinago, missiarutigilãrparma pingasuar-terlutit. Tava keasilerpok.

KAPITELEMIK XV.

Kristusib kellersorsimatillugo Pilatusemut ãtauninganik.

Kaulermet errinasuklutik ajokertuijorsuillo angajokaijello, aglangniglo illissimajut, kiglissiniartullo illunatik ingmingnut okaramik, Jesuse kellersorlugo aularutivæt, Pilatusemut uñertorpæt.

2. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivãtit? Kiova, okautivlugo: Okartotit.

3. Ajokertuijorsuit angijomik patssidlarpæt.

4. Pilatusib ama okautiva: Ahak, angijomik passidlarmattit, kiungilatit?

5. Jesusele kiojungnẽrpok: taimaitomik Pilatuse aglæt tattam̃iniarpok.

6. Añiviksiolerangetta (Pilatuse) illusekarpok, iñuit pijomajanginik parngnanẽrsimavingmetut illanget (tokkoteksaugalloak) añitilugo.

7. Parngnanẽrsimadsaujokarpok, Barraba-

semik attelingmik, kippallijorsuit illagivlugit tigujaujomik, kippalijorsõvlutik innungmik tokkotsigamik.

8. Iñugaseksuit kaggudlarlutik tuksiarvigivæt, illutsiminik attorkovlugo.

9. Pilatusib okautiveit: Judikut attaninget añititaukovissiuk uvamnut?

10. Ajokertuijorsuit keñugivlugo tagvunga pitilauktanget, nellunginamigit.

11. Ajokertuijorsuit iñuit okautilerpeit Barrabasemik tuksiarkovlugit añitekovlugo.

12. Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judikut attañinganik taijasse, kañok illiortaukovissiuk uvamnut?

13. Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.

14. Pilatusib ama appersorpeit: Kanoẽtomik ajortullialauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.

15. Pilatusib tava iñuit satomakojomavlugit, Barrabase añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatseñut issakajaukova uñertorlãlo kikkiektortaukovlugo seningajolingmut.

16. Sorsuktukselle Jesuse ãtipæt iglor-

soarmut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello tamaita tagvunga attautsemut kaikoveit:

17. Ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt, niakotiksenik kēnariktunik kakkilautilingnik peraivut, niakoanullo illilugo.

18. Sallutilerdlugo, imak okarput: sallutitaujotit, Judikut attañinget.

19. Niakoagut añaudlarpæt ajaupiamut suvlulingmut, ketserarlugo, sērkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20. Mittautigijarēramitsuk: ulliksoak aupaluktak pērpæt, nangmininganik añgvangi-nik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

21. Iñuk pārtigivæt, Simonemik attelik Zirenemiok, Perorsēvingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22. Ãtipæt kakkamut Golgatamut, imaipok: niakoverngit iñinget.

23. Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) imertinasuarpæt; pijomangilāle.

24. Kikkiektulauramitsuk: añorangit avikpeit, imerautigivlugillo kia piksariniarmangagit.

25. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet kikkiektorpæt.

26. Kollãne aglaksimavok, kañok patssidlarmatsuk imak: Judikut attañinget.

27. Iñuartuk marruk kikkiektortaukattigællugik pivæk, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

28. Okautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imak okartut: Ajortulliartut akkornganut pititauvok.

29. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik okarput: Koinængnalukpotit, kattimavingmik asseroijotit, ama sennalugo uvlune pingasune.

30. Illingnik piulidlarit, señingajolingmit maña akkarit.

31. Taimaktauk ajokertuijorsuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok;

32. Kristuseogune, Israelitit attañerikpatsuk, señingajolingmit maña akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattikitatauk mittautigivæk.

33. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaine tãrtorsõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

34. Uvlub nellunaikutanga arvengemit sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kem̃ekpinga?

35. Tagvanetut illangita tamaña tussaramitsuk, okarput: Ahak, Eliase kaikova.

36. Illanget akpangerpok, nipperkut kassilinartomut mitsukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, im̃ertipo, okarlune: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmangago.

37. Jesusele nippekortõvlune añernengerpok.

38. Kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget uñunga aglæt tikkilune.

39. Kappitauble nellãne nængertub, tækkogamiuk, tarngnengertok taimaitomut nippersoarmut, okarpok: Aham̃erik angut tamna Gudim Erngneriva.

40. Tagvanetauk arngnet kanitomit tamakkoninga tækkonãrtut, tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinersab, Josesiblo arngnæk, Salomelo.

41. Tapsominga malliksimajut Galilæame-tillugo, kivgartortullo ; aşsingillo uñuktut Jerusalemut kangivakattigilauktangit.

42. Uñulermet, uvlok oppalungaijaiviõng-met, sabbatib tuglia,

43. Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglis-siniarpaktut illanget, ajungitok issumagik-torlo, Gudib nalegauninganik neriungmi-jok: tapsoma sapperane Pilatuse ittervigi-jartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigi-va.

44. Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk, tattam̃iniarpok: Kappitak kaikova, apperiv-lugo tokkokam̃ermanget?

45. Kappitangmit tussaumaleramĭuk, ti-minga tuñijaukova Josefemut.

46. Uvineruksarsiniarame, akkartitsartor-pa, uvineruksamik im̃userlugo: illuvermullo illivlugo, kairtomut illulimajomut ; uja-rasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova.

47. Maria Magdalenable, Mariablo Jose-sim arngnæt, tækkonãrpæk, namut illijau-niarmanget

KAPITELEMIK XVI.

Kristusib makkiterninganik.

Sabbate kãngermet: Maria Magdalena, Marialo Jakobusib arngnã, Salomelo tippigiksautisiniarput, mingoarijartoromavlugo.

2. Uvlome wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkeñek nuilermet.

3. Ingmingnut okarput: Ujarasuksuk illuviub upkuanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4. Tækkogamitsuk, ujarasuksuk aksekãrtitavinek tækkovæt: angijovaksõngmet.

5. Illuvermut itteramik, angut iñuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijortamik kakkortamik añoralik: erksilerput.

6. Tapsomale okautiveit: Erksiniarase; Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimajok keñertasse; makkisimavok, tamanẽngilak; tagvunga illilaukpæt, tækkoleritse;

7. Okarijartoritsele illiniartinginut, Petrusemullo, Galilæamut sivorlerilãrpasse; tavane tækkojomãrpasse, taimak okautilaungmasse.

8. Tuavilutik añivut, illuvek kemekpæt: saijudlarlutik erksivut, okangilellonẽt innungnut, erksidlaramik.

9. Jesusele uvlãkut makkiname, uvlome wochib sivorlerpãme: sakkerkarpok Maria Magdalenamut, tapsomanget añernekulluit arvengemit aggartut añitilaukpeit.

10. Tamna okarijartorpok illagilauktangiñut, taipkoa kiksalarmiglo keajut.

11. Tapkoale omartok tussaramitsuk (Magdalenamullo) sakkertok, okperingilæt.

12. Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut marrungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingerartillugik nuñamut.

13. Tapkoatauk illamingnut okarijartorivuk tamattominga; tapkoatauk okperinginivakit.

14. Kingorngane arkangartut sakkerpeit, nerritillugit, okpingimetta suadlarpeit omættingillo mangaidlarmetta, tokkungajuñit makkisimajomik tækkolauktut okperingimagit.

15. Okautiveit: Sillarsoarmut tamainut

ainiaritse, okautsinik tussarnertunik okautigissigik iñungnut tamainut.

16. Okpertok Babtitaujorlo, piulijaujomãrpok, okpingitorle erkartortaujomãrpok.

17. Tamakkoningale nellunaikutakaromãrput okpertut: Attimne añernekulluit añititsomãrpeit, nutãnut okarnut okaromãrput.

18. Kuglugiãngojartunik pẽjaijomãrput: Tokkonartomiglo imeralloarunik, sokkoserniængilet; kañimajut aggangmingnut pattiktorpattigik piungnẽromãrput.

19. Nalekab taimak okautilauramigit: takpaunga kangattartitauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20. Tapkoale tamaiñut okarijartorput; Nalekablo piñiarkattigiveit, okausingit okpernartipeit tattamiñiarnartuñut malliktuñut.

LUKASIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Johannesib Babtiterijub innulerninganik Zachariase okautsaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okautsaulerpok. Elisabete Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

Unnuktut aglalaungmetta illutsinik uvaptingne,

2. Imak unipkautingmattigut tamakkoninga, nangminek kiglinganit tautulauktut, kingornganelo okautsinnik kivgartolertut.

3. Tamanna uvangatauk ajungitsugivara, tamaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, illingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.

4. Kiglilingmik piokalaunertunnik tussarkovlutit, nellojungnĕralloaravit.

5. Nuname Judæame Herodese attanniotillugo ajokertuijokarpok Abiab simmertangita illanganik, Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib panningita illanget Elisabetemik attelik.

6. Tamarmik idluartuk Gudemut, Nalekablo perkojangit piomajangillo tamaita naletsiarpakit.

7. Kittornga kangituk, Elisabete kittorngisuiname, innutokaulerdlutik tamarmik.

8. Taipsomane Zachariasib simmēniñe nelliutingmet, ajokertuijotitut asingititut pinniarame Gudemut.

9. Săkattab pitimmago ajokertuijub illusinginnut, Nalekab iglunganut (ivsornaitomut) itterlune tippigiktomik pujorame:

10. Innugaseksuit illunatik sillatanetut (iglub păngane) tuksiarlutik pujortillugo.

11. Nalekab Engelingita illanget tækkotipok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpiet tungâne nængertok.

12. Tamna Zachariasib tækkogamiuk, kvaksalarmelo erksilerpok.

13. Engelible okautiva: Zachariase! erk-

sinæk tuksiarnitit tussartauvut: nulliet Elisabete erngnijomarpok erngniksarnik, taimna Johannesemik atseraromavet.

14. Kuviaisutigilugo alliagiomavet, uñuktuttauk innuit kuviaisutigiomavæt iñulerpet.

15. Nalekamut angidlaromãrmet. Weinemik assianiglonẽt im̃iksamik pitsartudlartomik im̃erniængilak anãname timinget illuanetillugo, Annernermik ajunginermik illumigijaulãrpok.

16. Israelib kinguvangit unnuktut sãtitsomarpeit Gudemut Nalegangannut.

17. Nalekab sivorlerijomãrpa Eliasib annerningatut pitsartuningatullo, angajoket omættingit kittorngettik illagivlugit, sãtitsomãrpeit Nalekamut, okpingitullo pititsomãrpeit idluartut illissimaninginut, taimak Nalekamut innungnik oppalungẽrsimajuñik ãkigomavlugit.

18. Zachariasib Engele okautiva: Suna nellunaikutaksarivigo? Itulerama nulliaralo ningiungogivok.

19. Engelib kiovlune okautiva: Gabrieliovunga Gudib sãnganetsainartunga, tillijau-

vunga okauterkovlutit, mattominga nellojungnẽrtitaukovlutit.

20. Ahak, okautsikk̃a illingnut nellautsijut okperinginangne, okarungnængilãrpotit, okarnermik ajorsalerlutit, okautsima nelliuviksangetta uvluksanget nelliutitiñago.

21. Zachariase kattimavingme mullungmet, iñuit sillatãnetut uttakkivæt tattam̃iniarlutik.

22. Añigame okaulugit ajorpeit mallugivæt tagva tekkojorællugo kattimavingme.

23. Piñiareksame sorẽrvinget nelliutingmet iglominut angerarpok.

24. Uvlulle taipkoa nãngmetta, tapsoma nullia Elisabete singailerpok, takkenik tellimanik ĭjerartorkãrdlune okarpok:

25. Taimak Nalekab pĭvãnga, uvlut taipkonañe tækkunãraminga, kangusunera uvamnit pẽrlugo iñungne.

26. Takkit arverningane Engele, Gabrielemik attelik, Gudib tilliva iglugasengnut Galilæametuñut, Nazaretemik attelingnut.

27. Uigasungmut angersimajomut Davidib kinguvangita illanganut, Josefemik attelingmut uigasuk Mariamik attekartok.

28. Engelib ittervigiva okarlune: Sallutitauvotit saimartitaularpillo! Nalekab neijorpãtit, pillorinerõvotit arngneñit tamaiñit!

29. Engele Mariab tækkogamiuk, okausingillo tussaramigit, kvaksarpok issumalilarmelo: Kañok tagva sallutitauvik?

30. Engelible okautiva: Maria! erksinæk, Gudib saimartilaungmattit.

31. Ahak! singailarpotit erngnermik erngniomãrlutit, Jesusemik atseraromavet.

32. Tamna angidlaromãrpok, kotsingnerub erngninganik taijaujomãrpok. Gudib Nalekab tuñitsivigijomarpa angutæt Davidim iksivautanganik.

33. Jacob iglunganut attañiojomãrpok issokarniængitomut, attannioninga issokarniængilak.

34. Engele Mariab apperiva: kañok tagva pilarka? Angumik kausimanginama?

35. Engelib kiovlune okautiva: Añernerub ajunginerub kollangiaromãrpãtit, takpiksomalo pitsartuninget ulligomãrpãtit. Tamaña pivlugo ajunginek erngnijekset Gudim Erngninganik taijaujomãrpok.

36. Ahak! Elisabettauk illet singaigivok erngnermik ningiutokaulerdlune, takkit arverningane, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.

37. Gude sappernartissingimet.

38. Mariale okarpok: Attauk, Nalekab kivgarivãnga okaravit taimailerlanga, Engelib kemekpa tava.

39. Uvlune taipkonane Maria aulalerpok, aisarlune kakkenut iglugasengnut Judæab nunnanganetunnut.

40. Zachariasim iglunganut itterdlune Elisabemut okarpok: ullapirsautekarit.

41. Mariab okausinga tamaña Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok, tagvainak Elisabete illummertaulerpok Añernermut ajunginermut.

42. Nipliadlarlune Mariamut okarpok: Pillorinerovotit arngnennit tamaiñit, timivit singainga pillorikivok.

43. Kañok okarpik, nalekama anãnanget tikkimanga?

44. Ahak ullapirsautekarit okaravit tussarapkit, nutarak illumnetok kuviaisungnermut nerritoralerpok.

45. Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekam okausingit illunatik nellautsilermetta.

46. Maria okarpok: Tarngnima Nalegak nakoridlarpa.

47. Gude Piulijiga añernerma kuviaisugvigiva.

48. Saimannerminut kivgakullune kamagilermago. Ahak, mannamit innuit illunatik pillorineraromarpãnga.

49. Angijovaksoarmik pingmanga, ajuga kangitub, ajunginermiglo attiggub.

50. Nãpkininga nalektiminetsainarpok soraijunanne.

51. Sõngõgame tallerminut siamartipeit omamingne piujorijut.

52. Pitsartojorsuit iksivautangannit orrutipeit, nellokõtijorijut angijorortipeit.

53. Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksangiñik, agluitulle aulartipeit sokkartinagit.

54. Kivgeñe Israele Gudib piuliva issokangitomut, nãpkininga erkaumavlugo.

55. Okarame sivorliptingnut Abrahamut kinguvãnginullo tamainnut.

56. Takket pingasut nãvlugit, Elisabete

Mariab neijoramiuk, angerarivok iglominut.

57. Elisabetib erngniviksane nelliutingmet, erngnermik erngnivok.

58. Nalekab năpkigingmago, nunnakattingita illangitalo tussaramitsuk, kuviaisukattigivæt.

59. Uvlut sittamaujortut năngmetta, kippilugo (nutarărsuk) tikkipæt, angutănut Zachariasemit atteritipæt.

60. Arngnæt kioveit okarlune: Naukagle, Johannese attekalerpok.

61. Okautivæt: illakangilatille taimaitomik attelingmik.

62. Anguta Zachariase nullorarpæt, kannoētomik atsererkojómavlugo?

63. Aglageksamik kaikojivok, aglaklune okarporlo: Johannese attinga. Illunatik tattaminialerput.

64. Tagvainak Zachariasib kanninga okkangalo anginartitauvuk, okalerdlune Gude nakoridlàrpa.

65 Nunnakattingit illunatik erksilerput, tamakkoa tamaita tussaumalerpeit kakkamiut illunatik Judæame.

66. Tussartullo tamaita omamigilerpeit okarlutik: kañok illingajomãrasugiviuk nutarãrsuk una, Nalekam aggangminut neijormago?

67. Angutalo Zachariase Añernermut ajunginermut illumertaulerpok nellautsilertunnik okarlune imak:

68. Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gudinga! iñutitane tikkidlugit piulingmagit,

69. Piulijorsoarmik pitingmattigut kivgame Davidim iglungane:

70. Itsarsoak taimak okarame idluartut nellautaijut kanningittigut:

71. Piulijomavluta keñugijiptingnit, omigijiptalo tamaita agganginnit,

72. Angajokavut nãpkigilugit, anganine ajunginek erkaumavlugo.

73. Abrahamut atãtaptingnut miksekartomik okarame:

74. Piulijaukovluta kennugijipta agganginnit, kivgartorlugo Gude innotilluta erksinata,

75. Ivsornainermiglo idluarnermiglo kuviagijanganut.

76. Igvit nutarak, taijaujomãrpotit kotsingnerub nellautaininganik; Nalekab sivorlerijomãrpãtit apkotiksanga ãkiksorkovlugo,

77. Innutitangit nellojungnẽrtilugit piulijiksamik, ajornermingnit issumangnerungnẽrtomik,

78. Gudipta omættinget nãpkininganut, tapsomanget nuijub kotsingnermit tikkipãtigut;

79. Kaumarsãrlugit tãrsiortut tokkublo tachalininganetut ittikkavut torartilugit apkomut ullapirsartauvionartomut.

80. Nutarãrsuk aglisilerpok, sangidlarlarmelo annernerme, iñukangitomelunelo, sakkerviksane Israelib kinguvãnginut nelliutilerkãrtinnago.

KAPITELEMIK II.

Kristusim innulerninga Bethleheme, kippiningalo attingalo. Nutarărsuk Jesuse pitipæt kattimavingmut Jerusalemetomut, Sakkijarningalo kattimavingme Jerusalemetome.

Taipsomane attañersub Augustusib attanniovingme iñuit tamaita aglaktaukoveit (attingit).

2. Tamedsa aglait sivorliojut, pivut, Zireneuse attanniotillugo Siriame.

3. Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukovlugit.

4. Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengmit Nazaretemit, Judæamut Davidim iglugaseksoangiñut, Bethlehemik attelingnut, Davidim iglunganit kinguvănganillo pigame, aglaktaukovlugo.

5. Maria nullieksane aiparællugo, tamna singaijok.

6. Tagvanedlutik erngnisulerpok.

7. Erngniliaminik erngnivok. Im̃userd-
lugolo añoravinermik, nersutit nerchevianut
illiva, siñiktarvingme iñiksakanginamik as-
sianik.

8. Taipsoma erkane mianersijun-ĭput, na-
tẽrname nergsutitik avalulingmetut mianeriv-
lugit pivut.

9. Ahak, Nalekam Engelinget tikkipeit,
Nalekablo kaumasinget kaumartidlarmagit
erksidlalerput.

10. Engelible okautiveit: Erksinase! A-
hak, kuvianartorsoarmik okautivapse sillar-
soarmiunnut tamaiñut pilãrniartomik:

11. Pivluse manna Piulijok, Nalegak
Kristuse erngniangõngmet, Davidim igluga-
seksoanginne.

12. Tagva nellunaikutarissiuk: Ńutarãr-
suk annoravinermik im̃usersimajok, Nersu-
tillo nerchevianut illimajok naipilãrpasse.

13. Tagvainak Engeleme killangmiuga-
seksuin-ĭtut, Gude nakoridlarpæt okarlutik:

14. Gude kõtsingnermetok nakoridlar-
taule! ullapirsautekarle nunname! Inung-
nelo kuvianartokarle!

15. Engelit tãipkonanget killalliarmetta, mianersijut ingmingnut okalerput: Mannâ Bethlehemut ailaumitta, pijokalertomik tagvane tækkojartorluta Nalekam okautiserkojanganik uvaptingnut!

16. Tuavilutik tagvunga pivut, Marialo Josefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk nergsutit nercheviane illimajok.

17. Tekkogamitsuk, okautigijartorpæt taimainut, Engelib okausingit unĭpkautigiveit Nutarãrsuk pivlugo.

18. Tussartullo illunatik mianersijut okausingit tattamĩniariveit.

19. Mariable tussartane tamaita puigorungnængerlugit omamine erkarpeit.

20. Mianersijut utterivut, Gude nakorilugo kujagidlarpæt tussartattik tækkojattiglo pivlugit, taimak okautsaulauramik.

21. Uvlut sittamaujortolermetta, Nutarãrsuk kippijaungmet, atserarpæt Jesusemik, Engelib taimak taingmago, sulle arngnãme timingit illuane-ĭlerkãrtiñaga.

22. Uvlut nelliutingmetta, Maria sujungailune, Mosesib perkojangit malliklugit; nu-

A a

tarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemmut aitipæt, Nalekamut pititsomavlugo;
23. (Aglait pivlugit Nalekab perkojanginne: Angutiãrsuit kittorngengautit ananaminit sivorlerpæt annijut Nalekam̃ut perkojomãrpeit;)
24. Tunnergotiksettik tunnilugit, sorlo Nalekab perkojanginne aglaksimavok; Taubiñik (Akigiojartungnik) piarkeñiglonẽt marrungnik.
25. Ahak, taipsomane angut Jerusalem̃etok, Simeonemik attelik; iñuk taimna idluartok Gûdelo naletsainarpa, Israelib mañiguiniksanganik neriuklune uttakkijok, Añernerum ajunginerum iñigiva.
26. Annernermut ajunginermut nellojungnẽrtitaulauktok, tokkoniængilak, Nalekab Kristusinga tækkokãrtinnago.
27. Tamna Annernerum ajunginerub kajungertim̃ago, kattimavingmut pivok: Nutarãrsuk Jesuse angajokakita ãtim̃akko, perkojet naleklugit, aglaillo malliklugit nutarãrsutik pivlugo,
28. Simeonib tiguva, erkisimiardlugo, Gude nakoriva okarlune;

29. Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget angerarle, sorlo okalauktotit.

30. Isimnut piulijiksarekojet tækkogapko.

31. Tamna iñuit illunarsoatik kẽnangit sãnginne piarẽrtinangne sakkertilalo.

32. Kaumajok nellojuñik kaumatsitiksak, iñutitavillo Israelitit nakorijanget.

33. Nutarãrsuk pivlugo tussartatik Josefib atateksanget arngnællo tattamiiniarivakit.

34. Simeonib saimartipæk, arngnãnullo Mariamut okarlune: Ahak, una orrojutiksaujomãrpok, makkijutiksaujomarlarmelo unnuktuñut Israelib kinguvãnginnut, nellunaikutaksaujomãrlunelo akkerartugeksak.

35. (Tarngnikullo (Maria piva) kibliktaujomãrpotit saviksoarmut), uñuktut omættingita issumangit sagvartaukovlugit.

36. Arngnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik attelik, Fanuelib pañia, Aserib kinguvãngita illanget, ningiungolertok, uikalauktok okkiunik arvengemit aggartunnik uigasulaukãrdlune kingorngane.

37. Mannale uigarniojok okkiungit ungnijakattartut sittamertorlutik, kattimaving-

metsainarame, tuksiarnermullo nerringiñermullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello tamaita.

38. Tapsomatauk tikkipeit, Nalegak nakoridlarpa, okautigilālo piúlijiksamik uttakkijunnut tamaiñut Jerusalem̄etunnut.

39. Tamaita namaksigamikit Nalekab perkojangit pivlugit, ama Galilæamut utterivut iglugasengmingnut Nazaretemut.

40. Nutarārsuk aglissikpok pitsartudlarlunelo añernerme, sillatovaksoadlalarmelo, Gudib saimaninget neijoriva.

41. Angajokakit opernget tamaita Jerusalem̄ut aivuk, añivium erkaumavia nelliutilerangeт.

42. Jesusib okkiungit arkangemit aggarlermetta illagællugo takpaunga Jerusalem̄ut aivuk, illutsettik attordlugo.

43. Uvlut taipkoa nāgamikit, angerarmennik, nukapiak Jesuse Jerusalem̄e nokarpok, Josefiblo arngnǣllo nellovæk.

44. Illagilauktamingnut illausugigamiko, uvlok attausek ingeraramik keñerijartorpæk, apperkotigællugolo illamingnullo illitarijamingnullo.

45. Nenninginamiko, ama Jerusalemmut utterkpuk kenneriardlugo.

46. Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajokertuijorsuit akkorngane, tapkoa naleklugillo apperiveit.

47. Nalektullo illunatik tattamminiarivæt sillatuningalo kigosingalo.

48. Angajokækita tækkogamiko, kvaksarpuk, arngnæt okautiva: Erngnĭk, sõg imailiorpittiguk? Ahak, atateksavit uvangalo keñilaukpaptigit kiksarluñuk.

49. Jesusib kiovæk: Sõg kennerpittinga? nellovitik, Attatama pingit piñiariakarapkit?

50. Kañorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.

51. Illagællugik tava taunnunga Nazaretemut aivok, naleluarlugiglo. Okausingille makkoa tamaita arngæt omamine torkorpeit.

52. Jesusele sillatulerpalliadlarpok, okkiungillo uñuksivalliadlarlutik, saimalerpalliadlalarmelo Gudemelo iñungnelo.

KAPITELEMIK III.

Johannese ajokertuilerpok. Jesusib Babtitauninga Jesusib Kristusib sivorlinginnik Arngnæt Mariam angajokanginnik.

Okkiut arkangemit tellimaulermetta, Attanersoak Tiberiuse Attanniotillugo; Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame; Herodeselo nuñam illainangane attanniongmet Galilæame; nukkālo Fillippuse nuñam illainangane attanniongmet; Itturæame Trachonitisim erkāne; Lisaniaselo nunnam illainangane attañiōngmet Abileneme;

2. Hannaselo Kaifaselo ajokertuijorsutillugik; Johannese Zachariasim erngninga, Gudib kaikova iñukangitomit.

3. Jordanim erkānut tamaiñut pivok ajokertuivlune Babtijūmik ajortunnit pejautiksamik.

4. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga okarame: Ajokertuijub nippinga innukangitome imak pivok: Nale-

kam apkotiksanga ăkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

5. Korkut illunatik kipviartaujomărput, kakkello kakkărsuillo illunatik nakkiglijaujomărput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomărput, apkoserngillo mañetut manniksidlaraujomărput.

6. Uvingit (sillarsoarmiut) illunatik Piulijok Gudemit pijok tækkojomărpæt.

7. Innuit añivigingmatsuk Babtitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: kuglugiăngojartose! kia kemakovăse ningautsib pijomărtub?

8. Atte, kiglilingmik săgiarluse ablapsamik issumakaritse. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atătagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

9. Ullimaut napartub mimernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok kippijauniartok, ikkomamut egilugo.

10. Innuit apperivæt okarlutik: Kannok pinniarkita?

11. Kioveit okautivlugit: Marrungnik an-

noraggub aipanga tuñilugo pekkangitomut, nerkiksaliktauk taimaililugo.

12. Zoelnerritauk tikkipæt Babtitaujomavlutik, apperivlugolo: Ajokertuijok kannok uvagut piñiarkita?

13. Kioveit: uñunerseñik piomaniarase, perkojet kisseta pinniarlugit.

14. Sorsuktuksettauk appersorpæt okarlutik; Uvagulle kannok piñiarkita? Okautiveit: Iñungnik akunaidlarniarase idluitulliaraselonēt akkillertaunise namagissigik.

15. Innuille neriungmetta, illunatik omættimingne Johannese Kristuseosugingmatsuk;

16. Johañesib kioveit, tamaita okautivlugit: Uvanga imermut Babtipapse, nutāmik issumakarkovluse; Kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellovkotivungalo. Tapsoma ittiggagutingit singējarlugik. Tapsoma Babtitsomārpāse Annernermut ajunginermut ikkomamullo.

17. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematullivingme nettinga sanneromārpa, kakkojeksariktullo kematullivingminut kattitsomārpeit; piungitulle ōtsomārpeit ikkomamut kamitsuitomut.

18. Assinginullo unuktuñut okautsinnut innuit innerterpeit, okautivlugillo.

19. Herodesele Attangit settamat illanget, Johañesib suadlarmago nukkæt Fillippusib ñullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo tamaità pivlugit.

20. Tamakkoa tamaita illaveit mattominga Johannese parngnanĕrsimavingmut pitilugo.

21. Taipsomane inuit illunatik Babtitaungmetta, Jesusetauk Babtitaungmet tuksialarmelo, killak angmalerpok.

22. Annernek ajunginek (tingmiatut) taubetut àkkartok, (Jesusib) kãnganùt pijok: nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Igvit Erngnerivagit nægliktara, tamna kuviagijarà.

23. Jesusim okkiungit ungnijut tellimaujortullo pilermetta ajokertuilerlune piniarlerpok erngnionasugivælo Josefemut; Eli taipsoma erngninga.

24. Taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga, taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Jañab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga.

25. Taimna Mathatiasib erngnerilauktanga, taimna Amosib erngnerilauktanga, taimna Nahub erngnerilauktanga, taimna Eslib erngnerilauktanga, taimna Nangib erngnerilauktanga.

26. Taimna Matib erngnerilauktanga, taimna Matatiasib erngnerilauktanga, taimna Semeib erngnerilauktanga, taimna Josesib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

27. Taimna Johannab erngnerilauktanga, taimna Resab erngnerilauktanga, taimna Zorobabelib erngnerilauktanga, taimna Salatielib erngnerilauktanga, taimna Nerib erngnerilauktanga.

28. Taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Addib erngnerilauktanga, taimna Kosab erngnerilauktanga, taimna Elmodab erngnerilãuktanga, taimna Herrib erngnerilauktanga.

29. Taimna Jesob erngnerilauktanga, taimna Elieserib erngnerilauktanga, taimna Joreb erngnerilauktanga, taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga.

30. Taimna Simeonib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga, taimna Jonab erngnerilauktanga, taimna Eliakib erngnerilauktanga.

31. Taimna Melab erngnerilauktanga, taimna Mainab erngnerilauktanga, taimna Matatab erngnerilauktanga, taimna Nathab erngnerilauktanga, taimna Davidib erngnerilauktanga.

32. Taimna Jesib erngnerilauktanga, taimna Obedib erngnerilauktanga, taimna Boasib erngnerilauktanga, taimna Salmub erngnerilauktanga, taimna Nahasub erngnerilauktanga.

33. Taimna Aminadab erngnerilauktanga, taimna Arab erngnerilauktanga, taimna Esrob erngnerilauktanga, taimna Farezib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

34. Taimna Jakob erngnerilauktanga, taimna Isaab erngnerilauktanga, taimna Abrahab erngnerilauktanga, taimna Tarab erngnerilauktanga, taimna Nahorib erngnerilauktanga.

35. Taimna Saruchib erngnerilauktanga, taimna Ragahub erngnerilauktanga, taimna Falegib erngnerilauktanga, taimna Eberib erngnerilauktanga, taimna Salab erngnerilauktanga.

36. Taimna Kainab erngnerilauktanga, taimna Arfagsadib erngnerilauktanga, taimna Semib erngnerilauktanga, taimna Noab erngnerilauktanga, taimna Lamechib erngnerilauktanga.

37. Taimna Matusalab erngnerilauktanga, taimna Enochib erngnerilauktanga, taimna Jaredib erngnerilauktanga, taimna Maleleëlib erngnerilauktanga, taimna Kainab erngnerilauktanga.

38. Taimna Enosib erngnerilauktanga, taimna Setib erngnerilauktanga, taimna Adamib erngnerilauktanga, taimna Gudib pinga.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib õktortauninganik, sãlakarninganiglo.

Jesuse Añernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivok, Añernerum aitipa iñukangitomut.

2. Uvlunik marrungnik ungnijakattartut Satanasib õktorpa. Uvlullo taipkoa-ĩtillugit nerringilak, (uvlullo) taipkoa nãngmetta, kãlerpok kingorngagut.

3. Satanasible okautiva: Gudim Erngnerikpattit, ujarak una okautiuk kakkojarorlerkovlugo.

4. Jesusible kiova, okarlune: Aglait imaiput: Kakkojatuinak iñum iñotigingila, Gudible okausingit tamaita (iñotigiveit).

5. Satanasib aitipa kakkamut kingiktorsoarmut, sillarsum attañioningit tamaita tapsomunga attautsikut kem̃ergojautipeit.

6. Okautivlugo: Makkoa attañioningit tamaita, ãnanauningillo illingnut tuñijoma-

vakka; uvamnut tuñijaungmetta, issumam niglo tuñivakka piomajamnut;

7. Maña tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniartattit.

8. Jesusib kiovlune; okautiva: Satanase, uvamnit aularit; aglaksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

9. Jerusalemut aularutiva, ãtilãlo kattimaviub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudim Erngnerikpattit akkarit;

10. Aglaksimangmet: pivlutit Engeliñe perkojomãrpeit sapputilutit,

11. Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit apõrkoñagit ujarkamut.

12. Jesusib kiova, okarlunelo: Okautsit imaiput: Gude Naleket õktorniarnago.

13. Satanasim õktortiñe tamaita nãgamigit, manakut keñekpa.

14. Jesuselo añernerub pitsartuninganut ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãnetut illunatik tussaumalerpæt.

15. Illiñiarvingiñelo ajokertuivok, iñuit illunatik nakorivæt.

16. Nazaretemullo pivok, perorvingminut:

Illutsimitut sabbatteongmet illiniarvingmut itterpok, nikkoviname aglait attuaromangmagit.

17. Tuñitsivigivæt nellautaijum Jesaiasim aglanginik. Makperamigit, okautsit ukkoa nellaupeit, imak aglaksimajut:

18. Nalekam añerninga kollimnepok, taimaitomik saimartipãnga; tillilarmalo okautsit tussarnertut okautigẽkovlugit aglujuñut, iñuliklerkovãngalo serkomisimajunik omættelingnik; parngnanẽrsimavingnetut añiviksanget okautigekovlugo, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiaisuktullo kappiaisugungnẽrkovlugit ajorungnẽrkovlugillo.

19. Nalekablo uvlunga tussarominartok okautigekovlugo.

20. Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tuñigamigit ingipok. Illiniarvingmetullo illunatik tækkunãrpæt.

21. Imagle okautilerpeit: Uvlome aglait ukkoa siutipsingnut nellautsijut tussarpasse.

22. Illunatiglo nertorpæt, okausingillo tussarnertut kaninganit añijut tattaminiari-

veit, okarlutik: Tamna Josefim erngneringila?

23. Okautiveillo: Illale mattominga okautijomărpapsinga: Iñulijok, illingnik piulidlarit; tattaminiarnartunik angijunik tussalaukpogut Kapernaume? Taimailiorittauk tamane nunangne.

24. Okautiveit tagva: Ahamerik, okautivapse: Nellautaijok kujagingilæt nunnakattingita.

25. Nellăgulle okautivapse: Israelittiñe uigarnerit uñulaukput Eliase iñotillugo, killak parngnanĕrsimatillugo okkiut pingasut, takkillo pingasujortut, kăkavaksoadlalaungmet nuñarsoarme illunane;

26. Tapkoale illainangnut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nuñanganetomut, Eliase tillijauvok.

27. Kallakartullo uñuktut Israelittiñe taipsomane Elisa nellautaijok iñotillugo, assianik kallagungnĕrsimajokangilak, Naeman Siriamiok kissime.

28. Illiniarvingmetut illunatik tamaña tussaramitsuk, kañingaumajadlalerput.

29. Nikkovilutik, iglugaseksoarnit ãniti-
pæt, kakkam iglugaseksoakarvingetta nuvuk-
linganut aitidlugo, tagvanget ejukartitsomav-
lugo.

30. Akkorngattigulle aularpok.

31. Kapernaumut pivok Galilæab igluga-
seksoanganut, sabbateoleranget ajokertorlu-
git.

32. Ajokertutingit taipkoa tattãminiariveit,
kimnadlartomik okarmet.

33. Tagvane iñuk illiñiarvingmetok Sata-
nasemik makkojungnartomik illumiktok,
tamna nipliadlarlune,

34. Okarpok: Flai uvaptingnut sugivit,
Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpaptigut;
kinaujotit kausimagapkit, Gudim ajungine-
rivãtit.

35. Jesusible iñerterpa, okarlune: Okaju-
ẽrit, omanget iñungmit ãnit. Satanasib tava
orrotipa akkornganut, ãnilarmelo tapsomang-
et, akkoñarnagolo.

36. Illunamasiatik erksilerput, ingming-
nut okarlutik: Suna una? Ãnernerit mak-
kojungnartut sugartomullo pitsartojomullo
okautingmagit, nalekpæt ãnilarmiglo.

37. Piñiarningit tussaumalerpeit nuñab tapsoma erkãnetut illunatik.

38. Nikkovilune illiñiarvingmit, (añivok) Simonib iglunganut pivok. Simonib sakkia (arngnak) kañimanartomut kañimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39. Tikkipa, kañimanartok iñerterpa, kañimanartub tava keñekpa. Tagvainak makkipok kivgartorlugit.

40. Sekkeñek nippimalermet: sunatuinarnik kañimasiggit pitipeit tapsomunga. Aggangminut tamaita pattikpeit, iñulivlugillo.

41. Satanasittauk uñuktuñit añivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit Gudim Erngninga. Iñerterlugit okarkongileit; Kristuseõgame nellungimatsuk.

42. Kaulermet añivok, iñukangitomut aulardlune, iñuit keñerpæt, tikkinamitsuk, tagvanetilerpæt keñektaujomañatik.

43. Okautiveille: Iglugaseksoarne assiane okariakarivungatauk okautsinik tussarnertunik, Gudib nalegauninganik; tamaña pivlugo tillijauvunga.

44. Galilæam illiñiarvingine ajokertuivok.

KAPITELEMIK V.

Tattaminiarnatomik mingeritsenik nulluarniartunik.

Iñugiartorsuit nimniutimatsuk, Gudim okausingit tussaromavlugit; imab Genezaretib señianetok.

2. Umiakotuk marruk tækkovak señianetuk, mingeriarniartut niumavut nullutsettik erortorlugit:

3. Aipanganut, Simonib pinganut ikkimagame okautiva, imarbikparialakovlugo. Ingidlune, iñuit ajokertorpeit umiakotomit.

4. Okãlavlune sorẽrame; Simonemut okarpok: Imarbikpalerit ittijomut, nullutsesse kivitissigik, mingeriarkovluse.

5. Simonib kiova okautivlugo: Ajokertuijok, uñuak nãvlugo pinasuaralloarpogut angẽnarlutalo; okautsille naleklugo nullutset kivitiniarpakka.

6. Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangit alliktorlutik.

7. Umiakotomiut aipaitik kaikolerpeit, amuarkattikumavlugit. Tikkinamikit umiakototik ussilerpakit puklivlugik.

8. Tamaña Simonib Petrusib tækkogamiuk, Jesusib ittigangiñut pãmakterpok, okarlune: Nalegak keñenga, iñuvunga ajortolik.

9. Koaksarame, umiakattinelo illunatik, mingeritset uñuksigamikit pijerkattigẽklutik;

10. Taimaktauk Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusim erngnæk, Simonib pinasuarkattik (koaksalerivuk). Jesuse Simonemut imak okarpok: Erksiniarnæk; mattoma kingorngane iñunguik pilãrpotit.

11. Umiakototik nuñalitilugiglo, perkotitik tamaita keñekpakit, malliklugolo.

12. Iglugaseksoangita illanganetillugo: Ahak, angut kallaktorsoak tagvanepok. Jesuse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, tuksiarvigiva, okarlune: Nalegak pijomaguvit, kallagungnaititsomavarma.

13. Aggane issaktipeit aktorlãlo, okarlune: Pijomavunga, kallagungnerit. Tagvainak kallagungnẽrsãrpok tava.

14. Iñertērpa okautivlugo: assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnēravit nellojungnērkovlugit.

15. Anginersamigle tussaumajaulerpok, iñugaseksuit tussaromavlugo tikkipæt, iñulijaujomavlutiglo kañimalungnermingnit tapsomunga.

16. (Jesusele) kemeklugit iñukangitomutaivok, tuksiardlune.

17. Uvlut tapkoa illangane, ajokertuilerame; Farisæerit aglanguiglo illissimajut iglugasengnit tamaiñit, Galilæametuñit, Judæametuñillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksivangmetta. Nalekab pitsartuninga tapsomanget añivok, tamaita iñulivlugit.

18. Ahak, illangit ãtsivut tumaksajomik aumittine nellajomik akigarpæt; tamnalo ittertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut, iglub kanganut majoarput, angmajokut ningitipæt iñangavialo aglæt; (iñuit) akkornganut, Jesusib sãnganut.

20. Okperusingit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Iñuk, ajornitit issumagijaujungnẽrput.

21. Aglangnigle illissimajut Farisæerillo imak issumalerput, okarlutik: Kina una, okausekartok akkerartortunik Gudemut? kina ajortoẽrãtsijok, Gude kissime?

22. Jesusib issumangit kausisãramigit, apperiveit: Kañok omættipsingne issumakarpise?

23. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnẽrput? imaglonẽt okaudlugo: Makkitit, arvertarlutillo?

24. Nellojungnẽrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoẽrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Okaupagit makkitit, aumittititpikit, angerarlutillo.

25. Tautuktillugit makkisãrpok, aumittinelo neksarlugit, iglominut angerarpok, Gudelo nakoridlarpa.

26. Illuñatik tattamiñiarput, Gudelo nakoridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: uvlome tattamiñiarnartunik tækkolauktogut.

27. Mattoma kingorngane, añigame Zoelnere Levisemik attelik tækkova, tuñiorkai-

vingme iksivajok, tamna okautiva: mallinga.

28. Nikkovipok, tamaita kem̃eklugit mallikpa.

29. Levisib iglomine nerkikselliorpa uñuktuñik. Nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo assingillo uñuktut iksivakattigivæt nerrimãvingme.

30. Aglangnik illisimajut Farisæerillo, illinniartingit avamudlarvigilerpeit, okautivlugit: Sõg Zoelnerillo ajortulliartullo, nerrekattigivissigik?

31. Jesusib kioveit, okautivlugit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik;

32. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsamik issumakarkovlugit, ajorniggille kisseta.

33. Okautivælle: Sõg Johañesim illiñiartingit uñuktuñik nerringipakket, tuksiarlarmiglo uñuktunik, taimaktauk Farisæerit illiniartingit; illiniartittille agleratik nerrilutiglo im̃erpakpet?

34. Okautiveit: Nullianiktomut tikkitut, uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerrititaililugit ajorpesse;

35. Nelliutsomărpok, uiksamik aksartau-
lărput, tava agleromărput nerriniaratiglo.
36. Adsigektunik okautiveit: Añoratokak
illarniængilæt nutămik illaksamik; nutăb al-
lingmago nutaungitok, illartărlo idluangini-
vok nutaungitomut.
37. Weinelo nutăk im̃erkautinut nutaung-
itum̃ut im̃ertutingilæt; weinib nutăb allikto-
romangmagit im̃erkautit, weinelo kovituina-
romărpok, im̃erkautillo asserorlugit.
38. Weinemigle nutămik im̃erkautim̃ut nu-
tănut im̃ertutijeksauvok, tamarmik assero-
juikattigĕkpuk.
39. Weinemik nutaungitomik im̃ilauktok
killanăngilak nutămik; okarame, nutaungitok
mamarnerŏvok.

KAPITELEMIK VI.

Apostelit arkangemit aggartut Kristusib aňerininganik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit, sabbateme sivorliub tugliane, illiniartingit singailingit nutsulerpeit, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2. Farisæerille illangita okautiveit: Sõg imailiorpise, sabbateme pijeksaungitomik pigapse?

3. Jesusib kioveit, okautivlugit: Attualaungilase, kaňok Davide illiortok kãlerame, illaňelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, illaminullo tuňivlugit illangit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut.

5. Okautiveillo: Iňum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

6. Sabbateme assiane illiniarvingmut it-

terpok, ajokertuiniardlune. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpĭt tokkungajut.

7. Aglangnik illissimajut Farisæerillo udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago: Patssitiksarsiorlutik tapsomunga.

8. Issumangit kausimagamigit, iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit, tamaunga pĭt. Taimna nikkovilune tagvunga pingmet.

9. Jesusim okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sulliñiarpita, ajungitomiglonĕt ajortomiglonĕt, iñuk piulilugolonĕt asserorlugolonĕt?

10. Keviardlune avaminetut tamaita tækkunărpeit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ăkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

11. Tapkoale kĕvidlutik issumalulerput: okarkattigĕlerlutiglo kañok (Jesuse) piñiaromavlugo.

12. Uvlune tapkonane kakkamut majorarpok tuksiarijartordlune, uñuak năva Gudemut tuksiarlune.

13. Kaulermet, illiñiartiñe kaikoveit, tap-

kunanget arkangemit aggartut añeriveit, tapkoa tailerlugillo Apostelinik:

14. Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik taiva, nukkãlo Andrease; Jakobuselo; Johañeselo; Filippuselo, Bartolomeuselo; Mattheuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Simonelo Zelotesemik attelik.

16. Judaselo, Jakobusib nukkã, Judaselo Ischariote, pititsijomãrtok (Jesusemik).

17. Taipkoa illagivlugit attersãlerpok, naksam illanganut pivlune, illiñiartigaseit, innugiartorsuillo Judæab nuñanginetuñit tamaiñit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo, imarbiub erkængnetuñit:

18. Tagvane kattimajut tussaromavlugo, iñulijaujomavlutiglo tapsomunga kaiimanermingnit, añernernullo makkojungnartunnut kappiaisuktisimajut piungnẽrtitauvut.

19. Iñuit illunatik aktorasuarpæt; pitsartojok tapsomanget añingmet, tamaita piungnẽrtipeit.

20. Illiñiartiñe ĩsiminut tækkunãlerpeit, imak okarlune: Pilloridlarpose aglujose, Gudib nalegauninga pigilerapsiuk.

21. Pilloridlarpose kăktose (Gudim idluarninganut) illumertaujomarapse. Pilloridlarpose keajose, ĭjorpagomărapse.

22. Pilloridlarpose, iñuit omigikpasse, aviluselo, suadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Iñum Erngninga pivlugo.

23. Kuviaisugitse, okigĕseritse; akkiksasse angidlaromărmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit nellautaijut.

24. Kiglermut, kappianamek agluitose: mañigorviojomĕrapse.

25. Kappianamek, pekalloartose: Kăgomarapse. Kappianamek illipse, tamattomanetilluse ĭjudlartose: keadlarluse uguadlaromărapse.

26. Kappianamek illipse, iñuit illunatik ănanămik okautigikpasse: taimaktauk sivorlingita imailiveit nellautaijioluktut.

27. Uvangale okautivapse, illipse nalektose: omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut, ajungiviginiarsigik;

28. Illipsingnut okausiluktut, saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.

29. Ullutsekut erksãrtauguvit, igloatauk mañilermigiuk, ulliksoarniglo aksãrtauguvit, añoratsettauk pigiliuk.

30. Illingnit sumik tuksiartok, tuñitsivigiuk, perkutingniglo aksãrtauguvit, utterkoniængilet.

31. Iñuit kañoẽtomik piñiarkogupsigik illipsingnut; taimaktauk pigissigik.

32. Illipsingnut nægliktut kisseta næglígigupsigik: kañoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33. Pitsiartipsingnut pitsiakattarupse: kannoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34. Illipsingnut uttertitsijut attarsitikupsigik: kañoẽtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartuñut, taimaikuarẽnik uttertitsiviokovlugit.

35. Tamaña pivlugo omigijisse næglingniarsigik: pitsiarluselo, attarsiarkisititse uttertitsivioniarasuginasse: akkiksasse angidlaromãrpok tagva; kõtsingnerublo kittorngarijomãrpãse: tapsoma avagiveit kujalingitut ningaktullo.

36. Tamaña pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase nãpkingniktotõvok.

37. Patsiklerniarase, patsijikatsengilasetauk. Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk. Issumagijungnẽritse, issumagijaujungnẽromãrposetauk.

38. Tuñijititse, tuñitsiviojomãrpose. Õktomik tættætomik, nakkittersimajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik sãpsingnut tuñitsivigijomãrpãse. Õktutipsingnut, õktortaujomãrivose.

39. Okautsinik adsigẽktunik okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorajarpauk? Tamarmik kattangniængilæk ittersamut?

40. Illiñiartok ajokertortiminit anginerõngilak: namaksivorle, illiñiartok ajokertortimitun-ĩkune.

41. Kattanguvit ĩsinget sarmiktavininga sõg tækkoviuk, auvek ĩsingnetok mallugingilet?

42. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga, sarmiktaverngit ĩsingnit pẽromavara, auvek ĩsingnetok mallugingilet? Takkormortotit, auvek ĩsingnit

pẽrkãruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pẽrasuarlugo piuk.

43. Napartok ajungitok, ajortunik paungakarviojungnængerpok, napartorlo ajortok, paungakarviojungnænginivok ajungitunik.

44. Napartut illunatik nellonængilet paungamingnit. Feigit pẽjarniængileit Dornẽnit, paungillonẽt weiniggit kattersorniænginiveit okpingnit kakkilautilingnit.

45. Inub ajungitub ajungitut sagvarpeit omame pinganit ajungitomit; iñuble ajortub ajortut sagvartipeit omame pinganit ajortomit. Omættim ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

46. Sõg Nalekamik, Nalekamik taivissinga, nalengnagillo okautsikka.

47. Uvamnut pijok, okautsikka tussarlugit naleklugillo: tapsoma adsigijanganik kausititsomavara:

48. Adsigiva, iñuk iglulliortok, tapsoma nuña itterselliorlugo illutujomik, tungavilerpa kairtomut. Imẽk kussilermet; iglo koggub suppivigiva, aulatinagolo; kairtomut tungalerame.

49. Tussartuble mallingitublo: adsigiva innuk, iglulliortok nuñamut tunganekarane; koggub akkingmidlarmago, tuavilune orrovok, iglo tamna angijomik asserudlarlugo.

KAPITELEMIK VII.

Uigarnerub erngninganik Kristusib makkititsininganik.

Okautsit tamakkoa, iñuit tussartillugit nãgamigit, Kapernaumut aivok.

2. Sorsuktukset kappitangeta kivganga erdligijanga, kañimajok tokkokaseklune.

3. Tamnale Jesusemik tusaumalerame: Judikut angajokangit tuksiarijartorkoveit, (Jesusemut) kivgane iñulijaujartorkovlugo.

4. Ipkoa Jesuse tikkinamitsuk tuksiarvigivæt, okarlutik: tamaña pijariakarpok.

5. Inukattivut næglingmagit, illiñiarvikpullo señalaungmago.

6. Jesusib tavunga illagiveit. Iglunga kaglilermatsuk, sorsuktukset kappitangeta illæñarijañe illangit okarijartorkoveit (Jesusemut) imak: Nalegak tagvungarasuarnæk; nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.

7. Taimak pivlugo nellopkotivungalo illingnut kainermik; okarille okautsemut attautsemut, kivgara piungnailãrpok.

8. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakarlarmalo sorsuktuksenik; illangenut okaruma: ailerit, aigivok; ama illangenut, kait, kaigivok; kivgamnullo, señalauruk una, señava tagva.

9. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, keviarlune iñuit malliktiñe okautiveit: Okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nachvãlaungitunga Israelittiñe.

10. Tillilauktangit iglunganut tikkinamik, kivgak kañimalulauktok piungnẽrtok tikkipæt.

11. Mattoma kingorngane iglugasengnut Nainemik attelingnut aivok, illiñiartiñe uñuktut iñugaseksuillo illagællugit.

12. Iglugaseit ittervinget tikkimago: ahak,

tokkojok akkigarlugo añipæt. Taimna arngnæt erngnetuariva uigarniolarmelo; iñugaseksuittauk illagivæt iglugasengnit.

13. Nalekable tækkogamiuk illapsugidlarpa okautivlugo: Arngnak, keanæk.

14. Iglervik tikkilugo aktorpa, tessiktut nokkarput. (Jesuse) okarpok: Nukakpiak, okaupagit, makkitit.

15. Tokkojok tagva makkipok okallilarmelo; arngnãmut tuñiva.

16. Illunatik erksilerput, Gude nakoridlarpæt, okarlutik: Nellautaijorsub tikkipãtigut, Gudiblo iñutitañe nellipsarpeit.

17. Okauserlo tamaña (Jesuse pivlugo) tussaumajaulerpok Judæame tamaine, erkanetunnelo nuñeñe tamaiñe.

18. Tamakkoa tamaita Johañesemut illinniartingita unipkariveit. Illiñiartingne marruk kaikovak,

19. Taipkoa Jesusemut tillivak, imak apperijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit, assigivãtillonẽt neriugijapta?

20. Angutik taipkoa (Jesuse) tikkinamikko okarpuk: Johañesib Babtiteriub tillivãtiguk

illingnut, imak apperijaukovlutit: Tikkitsomãrnialaukpit, assigivãtillonẽt neriugijapta?

21. Taipsomane kañimajut ãniajullo unnuktorsuit iñuliveit, añernerillo idluitut añitipeit, tautungitullo uñuktut tautuktidlugit.

22. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo: Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnẽrput, tussilãrtut tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsinik tussarnertunik.

23. Pilloridlarporlo sinaungalungitok uvamnik.

24. Johañesib tillijæk uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik, okarlune: Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk? iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?

25. Sunalonẽt tækkojartorpissiuk? Iñuk añorãriktok? Ahak, añorãriktut ikligijamingnut iñuniartut, attañersuit iglungine-ĩtsõngovut.

26. Sunalonẽt añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-

kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

27. Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne ãkiksorkovlugo.

28. Ahamerik okautivapse, arngneñit erngniãngojokangilak, Johañesemit angnerojomik, Johañesemit Babtiterijomit nellautaijokangilak anginerojomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

29. Iñuillo nalektingita illunatik, Zoelnerilo Gude nakoridlarpæt, Babtitauniardlutiglo Johañesib Babtijutãnut.

30. Farisæerille, aglangnik illissimajullo Gudib perkosinga nachogivæt ingmingnut, Babtitaujomañatiglo tapsomunga.

31. Nalegak okarpok: Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? kimiglonẽt adsekarpæt?

32. Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromangitosele; kiksanartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañasele.

33. Johañase Babtiterijok tikkitok, kak-

kojartoranelo, weinemiglo imingimet, añer-nekullukartok okartose.

34. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo imilarmelo; okarpose: Ahak, innuk una nerrẽnartorsoak weinemiglo immẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illæñarijanget.

35. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut tamaiñut.

36. Farisæerille illangeta iñapa nerrekattikumavlugo. Farisæerim iglunganut itterpok, nerrimãvingmullo ingipok.

37. Ahak, arngnak tagvane iglugaseksoarnetok, ajortuliartorsoak. Farisæerim iglungane Jesuse nerrimãvingmut ingimet tussarame, erngusiãrsuk mingoarutiksamik (tippegiktomik) imalik tikkiutiva,

38. Ittiggangitalo tuñuæñut pivok, kealarmelo; kugviminullo ittiggangit mitsuktilerpeit, nutseminullo allartilaita; ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39. Farisæerib nerrijartorkojinget tamaña tækkogamiuk, illumigut imak okalerpok: una nellautaijõgune, arngnak una aktortine kausimanajaralloarpa, ajortulliartorsõngmet,

40. Jesusib kiova, okautivlugo: Simone, okausiksakarpunga illingnut. Taimnale okarpok: Ajokertuijok, okarit.

41. (Jesusim imak okautiva:) Kēnaujenik taungniartok marrungnik tamakkisimajokarpok: illanga akkiliksakartok kēnaujenik 500 dinik, aipangale akkiliksakartok kēnaujeñik 50 ginik.

42. Akkiksakalungimeñik, akkillerkojungnērpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakita nægliginersariomavauk?

43. Simonib kiova okarlune: Uvanga issumavunga, uñunersenik akkillerkojungnērtanget (nægliginersariva). Jesusible kiova: issumalorikpotit.

44. Arngnamullo sādlune, Simonemut okarpok: Arngnak una tækkoviuk? Iglungnut ittertunga, imermik ittikkama ubvautiksanganik tuñitsivigilaungilarma; unale ittiggakka mitsuktitsainarpeit kugviminut, nutseminullo allarterlugit.

45. Igvit kuñilaungilarma; unale itterame, soraijuerpok ittiggakka kuñikpeit.

46. Igvittauk niakora napartum orksuanik mingoænginivet; omale ittiggakka mingoalaukpeit tippegiktomut.

47. Tamaña pivlugo okaupagit: uñuktunik ajortoĕrotekarpok, angijomik næglilaurame; ikkitunigle ajortoĕrotekarpok mikkijomik nægliktok.

48. Arngnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnĕrput.

49. Nerrekattingit illumikut imak okalerput: Kina una, ajortuniktauk issumangnerungnĕrtitsijok?

50. Arngnamulle okarpok: Okperavit piulimavotit; ullapirsautekarlutillo aularit.

KAPITELEMIK VIII.

Adsigĕktomik karngătitsijomik.

Kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautigivlugit, ipkoalo arkangemit aggartut neijori væt.

2. Arngnello illangit, piungnĕrtitangit

añernekullungnit kañimalungnernillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, añernekullu̇ĕrotitaujok arvengemit aggartunik.

3. Johañalo, Kusab, Herodesib pimajinget nullia, Susañalo; assingillo unuktut, taipkoa perkotimingnit tuñitsivigivæt.

4. Iñugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnit tamainit nellipsarmatsuk, mattominga adsigĕktomik okautiveit:

5. Karngătitsijok karngătitsijartorlune pijok perorsĕeksaminik, karngătitsitillugo, apkosinermut illangit kattekput tullerajarlugit, tingmitsello killaub attănetut pukkumaluklugit piveit.

6. Illangillo kairtomut (ivsorluktomut) kattekput, nuileramik kuñulersarput, iptekanginamik.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngañut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut, nuilerput perorlutiglo, perorsĕeksakalerput, attunit 100 dinik. Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik tussarle!

9. Illiñiartingitale apperivæt, okarlutik: adsigẽktok una kañok tukkilik?

10. Kioveit: Illipse tuñitsiviovose killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; assisele okautsauvut adsigẽktuñut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlugillo tussaratiglo.

11. Tamañale adsigẽktub tukkinga: Gudim okausingit perorsẽeksauvut.

12. Apkõserngub señianetut: taipkoa, tussartut; Satanasib tava okautsit pẽjarijartorpeit omættingiñit, okperkoñagit pilloridlartitaukoñagillo.

13. Kairtometut: taipkoa, okautsemik tussartut, kuviaisungnermut pijomadlarivæt; tamakkoale amãkanginamik, killamik okpileralloarput, kappianartokalerangelle sorẽrput.

14. Okpit kakkilautiggit akkornganut kattektut: taipkoa, tussartut, agluitsomagamigle, nuñablo mattoma pinginik kajungerangamik, (okautsit) ippitipeit (illumingne) sullugaineẽrodlutiglo.

15. Ivsoriktomut pijut: taipkoa, okautsinik tussartut tukkekartilugillo, torkorlugillo

omamingne idluartome, sullugainerkartilugillo keñuẽlutik.

16. Neñergoak ikkitauniængilak kattaujab iksivautablonẽt attãnut illilugo; neñergoable iñiuganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo neñergoak.

17. Ĩjersimajokangilak sakkijaromãngitomik, angejijokaranelo tussaumajaujomãngitomik, kaumajomullo pitsengitomik.

18. Tamaña pivlugo tussartasse tussãtsiarissigik. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekkangitorle aksartauniarpok pigerkortaminik.

19. Arngnæ̃tale kattangutingitalo nellipsaramitsuk, tungalæ̃rlugo ajorpt iñungnut.

20. Illangita okautivæt: Anãnavit kattangutivillo kãnetut tækkojomavãtit.

21. Kiovlune okautiveit: Gudim okausinginik tussartut, malliklugillo, anãnagivara kattangutigivakkalo.

22. Uvlut illangiñe, illiñiartiñe illagællugit umiakotomut ikkivok, okautivlugit: Immarbiub akkianut ikarta. Avalekput tava.

23. Umiartortillugit (Jesuse) siñilerpok. Ullajutseradlalerpok iṁarbingme, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlalarmiglo.

24. Tikkipæt tuppãrdlugo okautivæt: Ajokertuijok, Ajokertuijok, umioniakodlalerpogut. Makkilune, añorelo maggillo iñerterpak; sorẽrpuk tava ikoblialilarmelo.

25. Okautiveille: okpernisse nauk? Tapkoale erksidlarput, tattaṁiniarlarmiglo ingmingnut okarput: Kina una? Iñertermagik añoriblo iṁarbiublo, nalekpak.

26. Umiakotokut ingeravut Gadarenerit erkãnut pivlutik, Galilæam akkianut.

27. Niungmet nuñamut, angutib nellaupa iglugaseksoarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, añoramik attungilak; iglome kikkajuitok, illuverne kissiane.

28. Jesuse tækkogamiuk, nipliadlarpok, okarpok: Suñiarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Tuksiarpagit kappiaisuktitaukoñanga.

29. Añernek makkojungnartok añekungmago iñungmit tapsomanget; akkunẽrtor-

soarmik kappiaisuktilaungmago. Kellersortaulaukpok kellaumgujeñut, parngnañẽrsutinullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasiblo aularutiva iñukangitomut.

30. Jesusib appersorpa, okarlune: Kinavit? Kiova: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit uñuktut pullamavigilaungmatsuk.

31. Tuksiarvigivæt, ittijomut aulartitaujomanatik.

32. Tagvane kuingẽngigaseksuin-ĭtut, kakkame nerrijut. Tuksiarvigivæt, tapkonunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveit.

33. Satanasit tava añivut iñungmit tapsomanget, kuingẽngiñut pullavut; kuingẽngigaseksuit (kakkam) imnarsoanganit ijukadlarput, imãnut ippivlutik.

34. Mianersijut tamaña tækkogamitsuk, kemãvut, iglugaseksoarmiuñut iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt.

35. Tækkojartoramitsuk tamaña; Jesuse tikkipæt, iñuglo satanaseẽrudsaujok naipipæt, añoratsiartok sillatõvlune iksivajok Jesusim ittiggangita sãngane tækkovæt; erksivlutiglo.

36. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, kañok satanasekalauktok piungnẽrpok.

37. Iñugaseksuit Gadarenerit illunamasiatik tamattomalo erkãnetut tuksiarpæt, kemmektigijomavlugo; erksidlaramik. Umiakotomut tava ikkivlune utterpok.

38. Angutible satanaseẽrudsaujub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok. Jesusible aularkova, okarlune:

39. Iglungnut angerarit, Gudib kanoẽtorsoarmik pingmattit okautigilugo. Aularpok iglugaseksoarne tamaiñe okalãlerpok, kannoẽtomik angijomik Jesusib pitimago.

40. Jesuse uttermet, iñuit illelliorpæt; illunatik uttakkigamitsuk.

41. Ahak, angut Jairusemik attelik, illinniarvium angajokanga, Jesusim ittiggangiñut pãmangajartorpok, tuksiarvigivlugo, iglominut itterkova.

42. Pañetuakarame, (taipsoma) okkiungit arkangemit aggartut, taimna tokkokasengmet. Tavunga (Jesuse) ingerartillugo, iñugaseksuit nimniortidlarpæt.

43. Arngnak, okkiut arkangemit aggartut

aunãtsainartok; perkotiñe tamaita nungupeit ãniarsiutilingnut, sokkoserane piungnaingilak.

44. (Jesusib) añoranget siñagut ãktorijartorpa tuñuanit; tagvainak aunga kigikpok.

45. Jesuse okarpok: Kia ãktorpãnga? Illunatik missiarmetta, Petruse neijortingillo okarput: Ajokertuijok, iñuit tettidlalarpillo nimniortipãtit, igvit okarpotit: kia ãktorpanga?

46. Jesusele okarpok: Aktortauvunga; missigigapko, pitsartojok uvamnit añingmet.

47. Tamanale arngnab angigutigijungnenginamiuk, saijuklune pãmangavigijartorpa; nellãgullo okautiva, iñuit illunatik tussartillugit uñipkarpok, suna pivlugo aktulauramiuk, kañorlo piungnẽrsarame.

48. (Jesusim) okautiva: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnẽrtipãtit, ullapirsautekarlutillo aularit.

49. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium angajokanget (kivgangita) illanget tikkipok, okautiva: Pañit tokkovok, Ajokertuijok pigiarkattarnago.

50. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiva: Erksiniarnæk; okpituinarit, piulijaulãrpok tava.

51. Iglunganut itterame, assingit itterkongileit, Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, niviarsiablo angutã arngnãlo, kisseta itterkoveit.

52. Illunatigle keavut, uggorivlugo. (Jesuse) okarpok: Keanase: tokkungilak siñikporle.

53. Ĩjoridlarpæt, (niviarsiamik) tokkojomik nellunginamik.

54. Tamaitale añitinamigit, aggangittigut tiguva, nipliarlune okarpok: Niviarsiak makkitit.

55. Añerninget uttervigiva tagva, makkisãrlune. Nerrititaukova.

56. Angajokæk tattaminiadlarpuk. Iñerterpagle, tamaña okautigekonago iñungnut.

KAPITELEMIK IX.

Aposteliñe Kristusib tilliklerninganik.

Illiniartiñe arkangemit aggartut kaikolerpeit: pitsartutilugillo, nalegautilaitalo satanasiñut tamaiñut, kañimajullo iñulidlarkovlugit.

2. Okarijartorkoveit Gudib nalegauninganik, kañimajuniglo piungnẽrtitsekovlugit.

3. Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonẽt neksarniarase, ajaupiamik, ikpiãrsungniglonẽt, kakkojeniglonẽt, kẽnaujeniglonẽt; añoratsængnik marrungnik attorniarasetauk.

4. Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakãrase tagvanget.

5. Illangita illellioromangippasse, añititse tagvanget iglugaseksoarnit, ittikkapse señerkarningit aglæt señẽjarsigik, nellojungnẽrutiksanginut.

6. Aularput tava, iglugaseittigut ingerav-

lutik okautsinik tussarnertunik okautiveit, kañimajullo iñulidlarpeit illunane.

7. (Jesusib) piñiarninginik Herodese, nunnam illainangane attañek tussaumalerpok; issumamigut issumajãlerpok, Johañese tokkungajuñit makkisimajok, illangita okautigingmatsuk;

8. Illangitale Eliase tækkotitok okautigivæt; ama illangita, nellautaijotokaverngit illanget makkisimajok okautigivæt.

9. Herodese okarpok: Johañese niakoẽrtautilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10. Apostelit utteramik, tapsomunga okautigiveit tattamiñiarnartitettik. Ingminut tava pitilugit aularpok iñukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11. Inuille tussaramik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauninganik, iñulijaujariakartullo iñuliveit. Uvloklilermet,

12. Arkangemit aggartut tikkipæt, okautivlugo: Iñuit makkoa aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut, iglugasengiñullo,

Ee

siñiktarviksarsiorlutiglo nerkiksarsiniarkovlugit.

13. Okautiveille: Illipse nerkiksanginik tunnitsivigissigik. Kiovæt: Tellimainarnik kakkojakarpogut, aulasakængniglo marrungnik; iñugaseksuit ukkoa nerkiksanginik pissiniarijartortuksaugupta kissiane.

14. (Iñuit 5000 diongmetta) Illiñiartiminut okarpok: Ingilit tuñulerĕkterdlutik, ingmikordlutik 50 olutik, ama 50 okattarlutik.

15. Taimailiorput tava, illunatik ikterkoveit.

16. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ărlorpok, kujalivlune, avgorpeit illiniartiminut tunnivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit.

17. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo, amiakungillo kattersorpeit, amăksuit arkangemit aggartut tættællugit.

18. Kissimeolerlune tuksiarame, illiñiartingita kissimik neijormatsuk; apperiveit okarlune: Iñuit kinausugivănga?

19. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivătit, Babtiterijok; illangitale Eliase-

osugivãtit; illangitatauk nellautaijut iñutokaverngit illanget makkisimajorivãtit.

20. Ama appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga? Petrusib kiova, okarlune: Gudib Kristusingaõvotit.

21. Iñerterpeille, unipkangõjomanañe iñungnut.

22. Okarivok: Iñum Erngninga ãniatitaudlaromãrpok, angajokaijeñut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut kissemgortatõniardlune, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

23. Tamaita okautiveit: uvamnik malligomajok, issumaminik piniatsengilak, senningajuksane (kappiaisutiksanelonet) uvlut tamaita nangmageksariva, malliklungalo.

24. Iñoserminik ivlertsijok assiujijomãrpok; iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

25. Sillarsoarloñẽt tamat pigigalloaruniuk, ingminik assiujigune asserortitsigunelonẽt, suksarivauk?

26. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok, tamnatauk Iñum Erngninga kangugijo-

mãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ãnanauningañe.

27. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik tækkokãratik.

28. Taimak okarame, uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Johañeselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiarijartorpok.

29. Tuksiartillugo, kẽnanget tautua ablapsaulerpok, añorãngalo kakkorsidlarlune keblariktorsõlerpok.

30. Ahak, angutik marruk tapsomunga okarpuk, Moseselo Eliaselo.

31. Ãnanavaksõvlutik sakkerpuk, okãlavlutik, (Jesusemik) tokkojomãrtomik Jerusaleme.

32. Petrusele illanelo uerngarnermut siñilerput. Tuppakamik, kaumarninga tækkovæt, angutiglo tapkoa marruk señianetuk.

33. Tapkoa kemengmakko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajokertuijok, tamãne-ĭtsainarominarpok, pingasunik iñiliorta, illing-

nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsine kausimangileit.

34. Taimak okartillugo, nuvujab ullikpeit, koaksarput nuvujab ullingmagit.

35. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36. Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerput okaratik tækkojamingnik, uvlune taipkonane.

37. Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, iñugaseksuit pãrpeit.

38. Ahak, angut iñuit akkornganit niplialerpok, okarlune: Ajokertuijok, tuksiarpagit, erngnera kem̃ergolauruk, erngnetuarigapko.

39. Ahak, añernerub (ajortub) tigulerangago, tuavilune niplialerpok, aulajartidlalerangago koppoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangamiuk, keta kem̃elerpakpa.

40. Illiñiartitit tuksialaukpakka añititaukovlugo, ajorpæt.

41. Jesusib kiova, okarlune: Tata! uk-

koa okpingitut mumiksimajut kinġuvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse, keñuginiaraselo? Ernerit kailauruk.

42. Tikkilermago, Satanasib aulajartidlarlugo akserotitidlarpa. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, sorusek piungnẽrtinamiuk angutãnut tuñigiva.

43. Gudib pitsartudlarninga tattamminiarivæt. Illunatik tattamminiarmetta (Jesusib) tattamminiarnartulliangit tamaita pivlugit, illinniartiminut okarpok:

44. Okautsit ukkoa tussajasse omamiutarissigik, Iñum Ernguinga pititaujomãrpok iñuit agganginut.

45. Okautsille ukkoa nellojungnæingileit, nellovlugillo tukkekartingileit, appersorlugolo ajorpæt okautsinik tamakkoninga.

46. Issumajalerpullo, kinakiak illatik anginerojomik.

47. Omættingita erkainingit Jesusib kausileramigit, nutarak señiminut pitipa,

48. Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, illellioriva uvamnik tillik-

lertok. Illipsingne tamapsingne mingnerojok, angijojomărpok.

49. Johañesib kiova, okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasinik añititsijok; iñerterpavulle, illagælluta mallingimattit.

50. Jesusible okautiva: iñerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitum, illagivătigut.

51. Kangattartauviksane nelliutilermet, kajusimalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52. Sivorlikseñe tilliveit. Tapkoale Samarittit iglugasengnut siñiktarviksarsioriarpæt.

53. Taipkoale siñiktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54. Illiñiartigik Jakobusiblo Johañesiblo tamaña tussaramiko, okarpuk: Nalegak, piomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungukovlugit.

55. Jesusible keviardlugik iñerterpak, okarlune: Añernerub nelliakita kittorngaringmattik kausimangilatik?

56. Iñum Erngninget asserorijartungileit iñuit tarngningit, piulijartorpeille.

57. Iglugasengnut assinginut aivut. Ingeravlutik, illanget okautiva: Malligomavagit aiviksarnut tamainut.

58. Jesusible okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble Erngninga nangminerminik iñangaviksakangilarlonẽt.

59. Assianulle okarpok: Mallinga. Tapsoma kiova: Nalegak, aikãrlaulanga atãtaga illuverlugo.

60. Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkungatittik illuverijartorlittigik; igville Gudib nalegauninganik okariartorit.

61. Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit; sivorlermik perkoginga, iglomiukattikka sorẽrutiksamik okautijartorkovlugit.

62. Jesusible kiova: Aggangminut tigusijok señajeksaminik, keviarlunelo, idluangilak Gudib nalegauninganut.

KAPITELEMIK X.

Illiñiartingit 70. *nik aulartipeit.*

Mattoma kingorngane Nalekab illiñiartingit assingit 70. nik añeriveit, marroterkattardlugit tilliveit, iglugaseksoarnut, nuñenullo nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2. Okautivlugit: Kattersivik angidlaralloarpok, kattersijulle ikkidlarput; taimak pivlugo kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksenik tilliklerkovlugo kattersivinganut.

3. Aileritse; ahak, sauketut tillivapse amarkut akkornganut.

4. Pokarase, ikpiarsulijaraselo, ittiggagusijaraselo; iñungniglo sallutitsiniarase ingeralluse.

5. Iglomut itteraigupsè, imak okaritse Iglo una ullapirsautekarle.

6. Tagvane ullapirsautekaromajomik iñukarpet, okausisse ullapirsautelik taipsomane-

tuaromãrpok: imaitokangipelle, ullapirsautipse uttervigiomãrivãse.

7. Iglome taipsomanetsainaritse, nerkiksanginik nerriluselo im̃eritse. Señajok akkilleriakarmet. Nukterniarase iglun̄ut tamain̄ut.

8. Iglugaseksoarnut pigupse, illelliorpasse; nerrititse tagvane nerkiksanginik.

9. Tagvanetullo kañimajut iñuliniarsigik, okautigissigiglo: Gudib nalegauninget palliuvigivãse.

10. Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliungipasse; iglut akkorngattigut añititse, okarluselo:

11. Sangit aglæt, p̃ejarpavut illipsingnut, iglugaseksoapsingnit aktoajut uvaptingnut; nellutsengilasele, Gudib nalegauninget palliuvigimalaukpãse.

12. Okaupapse: Sodomamiut uvlut nagatiksangane pidlartaunikinersaujomãrput iglugaseksoarnit makkonanget.

13. Kappianamek, Korazin! Kappianamek, Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo taimak angitigijunik tattam̃iniarnartitsiguma, sorlo illipsingne; itsak kakkialernermut põk-

satuinarnik añorakamerajalaungitut, ársameniarlutik.

14. Taimak pivlugo erkartuivingme ipkoa Tirusemiut Sidcnemiullo pidlartaunikinerjomãrput, illipsingnit.

15. Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkilugo, nettekangitomut kanunga ajektortaujomãrpotit.

16. Illipsingnik tussartub, tussarivãnga; illipsingniglo nachojub, nachogivãnga; uvamnigle nachojub nachogivatauk tilliklertok uvamnik.

17. Ipkoa illiñiartut 70. git kuviaisuklutik tikkinamik, okarput: Nalegak, añernekulluillo aglæt nalekpãtigut akkit pivlugo.

18. Okautiveit: Satanasc tækkogalloarpara kattektok killangmit, sorlo kaumalak.

19. Ahak, pitsartutilaukpapse, kuglugiarãluit kẽsuktut, Scorpionillo tokkonartoggit tullerarkovlusigik, ningarosuktublo pitsartuninganullo tamaiñut nalegautipapse; suniatsengilãselo.

20. Añernerille idluiluktut nalengmasse. kuviaisutiginasiuk: Makkoale kuviaisutigi-

nersarissigik attisse aglaksimangmetta killangme.

21. Taipsomane Jesuse añernermigut kuviaisukpok, okarlune: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk nakorivagit, tamaña illissimajuñut sillatojuñullo angigutsutigigangne, nuttakkatitun-ĭtuñut nellojungnertijutigigangne; ahamerik, Atãtak, taimak sãngne idluarijet.

22. Tamaita Atãtama tuñiveit uvamnut. Erngnermik kimik kausimajokangilak, Atãtab kissime kausimava, Atãtamiglonẽt kimik kausimajokangilak, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita nellunginivæt.

23. Illiñiartiñe sãbvigællugit okarpok: Pilloridlarput ĭsit, tautuktut tautuktapsingnik.

24. Okautivapse: Nellautaijut uñuktut attanniojullo tautuktapsingnik tækkojomalaurivut, tækkonagolo; tussartapsingnik tussaromalaurivut, tussarnagolo.

25. Ahak, aglangnik illissimajok nikovipok, õktorlugo okarlune: Ajokertuijok, sumik pinniarlunga iñogutemik nungusuitomik kingormgusilunga?

26. Jesusible kiova: Perkojeñe kañok ag-
laksimava? kañorlo attuarpigit?
27. Kiova okarlune: Gude Naleket næg-
ligijeksarivet, Omættingnut tamãnut, tarng-
ningnullo tamãnut, pitsartunernullo tamai-
nut, issumangnullo tamaiñut; iñukattillo il-
liktut nægligijeksarivet.
28. Jesusible kiova: Kiolorikpotit; imai-
lioritiñojomãrpotit.
29. Taimnale idluartorilerame, Jesuse ap-
periva: Kina tuglerivigo?
30. Jesusible kiova, okarlune: Iñuk Je-
rusalemit taununga Jerichomut attarpok,
iñuartut taimna opingarpæt; añorẽrdlugo
añaudlarlællo, tokkokaseklugo kemekpæt.
31. Illanget ajokertuijub taununga igera
jub, tækkogamiuk kangerpa.
32. Taimaktauk Lẽvitib, (ajokertuijut ik-
kajortingita illanget) tagvunga pijub, tikki-
namiuk tækkovlugo, kangeriva.
33. Samariamiublé ingerajub tikkilerpa;
tæknogamiuk nãpkoariva,
34. Nellipsarlugo, killingit mangipsertor-
peit, napartub orksoanik weinemiglo kuveriv-
lugit killingit; nergsutiblo kãuganut illiv-

lugo, iglomut siñiktarvingmut ãpa, tagvane udsertorpa.

35. Kaulermet aularomagame, kẽnaujæk marruk sakkerpak, tuñivlugiglo siñiktarvium iñuanut, okautivlugo: Udsertoriuk; uñunersenik illagungne, akkilleromãrpagit, ama utteruma.

36. Kañok issumavit, pingasut taipkoa illanget kina iñuartut killertigilauktangita iñukattigællugolo tuglerivauk?

37. Kiova: Tapsominga nãpkigosuktok. Jesusim okautiva: Imailiorijartorit.

38. Tagvanget ingeravlutik, iglugasengnut niuverviktalingnut itterpok. Arngnak tagvanetok, Marthamik attelik, tapsoma itterkova iglominut.

39. Nukkakarivok Mariamik attelingmik; tamna Jesusim ittiggangita sãnganut ingipok, okãlatillugo nalegiarpa.

40. Marthale omaridlalerpok, kivgartoromavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Nalegak, adsigẽktipiuk, nukkama kissima kivgartortimanga? okautiuk ikkajorlinga.

41. Jesusib kiova, okautivlugo: Martha, Martha, issumadsarikpotit omarikpotit;

42. Attausiojinak pijariakãrpok Mariab añerimava ajunginersak, tapsominga aksãrtauniatsengilak.

KAPITELEMIK XI.

Kristusib illiniartingit ajokertorpeit tuksiarutinik.

Iñime tikkitamine tuksiartok. Sorẽrmet, illiñiartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarutiksamik ajokertortigut sorlo Johañesim illiñiartingit ajokertorpeit.

2. Okautiveit: Tuksiarupse, imak okaritse: Atãtavut killangme, akkit nakorijaule; nalegaunĩt kaijiarle; perkojattit, malliktaulit nuñame, sorlo killangme.

3. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

4. Ajornivut issumagijungnẽrkit; sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnẽrpavut; õktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajortuñit.

5. Okautiveittauk: Illapse kia, nægling-

niktomik illæñarnerijakarune, uñuab kerkane imak okautijartoruniuk: Nægliktara illæñarijara, taukteliksarsilaulanga niakojenik pingasunik;

6. Nægliktama illæñarijarma tikkimanga, nerkiksak ajorpara.

7. Illuanetub kamanget imak kioniarpauk: Siñiktailinanga; ubkuak parngnañērsimangmet, kittorngakka illagivlugit iñilangavunga; taimak pivlugo makkinermik sappersertorpunga, tuñitsivigivlutit.

8. Okaupapse, makkitsomangikune, tuñitsivigilugo illænarnerigamiuk; tava makkilãrpok, iktoritailune tuksiarvigingmago sorrērane, pijomajanganik ajortanganik tuñitsivigilãrpa.

9. Okaupapsetauk: tuksiaritse, tuñitsiviojomãrpose; keñeritse, neñissijomãrpose; sopalugitse, ubkuērutsaujomãrpose.

10. Keñujok pilãrpok, keñajok nachvãlãrpok; sopaluktorlo, ubkuērutsaulãrpok.

11. Kia illapse angune erngninget kakkojamik tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriavinermiglonēt tuksiar-

vigikpago, kuglugitsamik tuñitsiviginiarpauk?

12. Mañingmiglonĕt tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk scorpionemik tokkonartomik?

13. Illipse nauk ajortose kittorngasse tuñergutinik ajungitunik tuñitsivigigapsigik, anginersamik Atătapse killangmetub tuñitsiviginiarpeit Añernermik ajunginermik tuksiartiñe?

14. Satanase okarungnængitok añitipa. Satanase añingmet, okarungnængitok okalerpok. Iñuille tattaminialerput.

15. Illangille okarput: Satanasit añitipeit Beelzebub, satanasit attañinget pitsartuninganut.

16. Assingita ŏktorpæt, nellunaikutamik killangmit tækkojomavlutik.

17. Erkainingit (Jesusib) kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungiñe illunatik ingmingnut illagĕgungnĕrtut, nunguniarput, iglublo iñungit ingmingnut akkerartortut, sŏngojungnĕrput.

18. Satanase ingminut akkerartorune,

kannok attañioninga-ĭtsomalerka? Okarapse, satanasit añititakka Beelzebumut.

19. Uvangale satanasit añitikupkit Beelzebumut, kimut kittorngapse añitipatigik? Tamaña pivlugo erkartortigijomărpasse.

20. Satanasit Gudim agganginut añitikupkit, Gudib naleganninget tikkisimavăse.

21. Sangijorsub sakkugub iglune sapputikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22. Sanginersable tikkikuniuk, sălagiguniuglo, sakkunginik tettigijanginik aksărdlarpa, aksarnigaverngit assinginut tuñiokarlugit.

23. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpănga; kattersuerkattigingitaralo siamartitsivok.

24. Añernek makkojungnartok iñungmit annijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoĕrserviksarsiorlune, nachvărnagolo; okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga.

25. Tikkinamiuk, pĕjarsimajok sañersimajorlo tikkipa.

26. Tava ailerpok, añernernik assiminik

ingminit ajornerojunik, arvengemit aggartunik illagilerlune: itteramik tagvanetualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok, sivorlermit.

27. (Jesuse) taimak okartillugo, arngnak torklulavok iñuit akkorngane, okautivlugo: Pilloridlarpok illingnik singaijok, illingniglo amãmaktitsijok.

28. Kiovale: Illa pilloridlarput Gudim okausinginik tussartut torkorlugillo.

29. Iñuille kattilermetta, imak okalerpok: ukkoarãluit uivesartut nellunaikutamik tækkojomavut; assianigle nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

30. Sorlo Jonase nellunaikutaugame Ninivemiuñut, taimak Inum Erngninga ïtsomarivok kinguvãngukattigẽnut ukkonunga.

31. Erkartuivium (uvluksangane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit Attañiub nullianga anget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugit; nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamanepok Salomomit anginerõjok.

32. Ninivemiut erkartuivium (uvluksang-

ane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit sakkeromãrput, erkartorlugit, Jonasim ajokertormagit assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerõjok.

33. Neñergoak ikkilugo ijerartuariniængilæt, kattaujab attãnullonẽt; neñergoable inninganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo, neñergoak.

34. Ĩse timib kaumarninga-ĩpok. Ĩsit idluarune, timit illunane kaumajomãrpok. Ĩsit nellangaikune, timit illunane tãromãrpok.

35. Taimaitomik udsertorit, kaumajok illungnetok tãrsekoñago.

36. Timit tamãt kaumãrpet, tartomik sumiglonẽt pinane; tamãt tava kaumadlarpok, sorlo neñergoab kaumarsarniarpãtit.

37. Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta nerrijartorkova ingminut, uvlok ketterarmet. Jesuse itterpok, nerrimãvingmut ingidlune.

38. Ubvarsimanañe nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamiiniarpok idluarinagolo.

39. Nalekable okãutiva: Illipse Farisæerit

erngusiãrsuillo poguntello sillatãtigut sujungaitikalloarpasse, illusele ullipkittarput ajortunik pijomatunermiglo.

40. Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo ivsornaitorivissiuk?

41. Ahak, perkotipsingnit tuñijiniaritse aglujuñut, illunatik sujungailãrput illipsingnut.

42. Kappianamek okorse Farisæerit, Minzelo Rautelo, nuñab perortungit tamaita tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk attañiojuñut, idluarnerlo, Gudib næglingningalo señerkopasse. (issumaginagiglo) Tamakkoale piñiarlugit pijeksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43. Kappianamek okorse Farisæerit, illiñiarvingme ungalliujomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo iñungnut niuvervingme.

44. Kappianamek okorse aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajotun-ĩnapse iñuit kãngittigut pissuktut kausimañagit.

45. Tagva aglangnik illissimajut illangeta

kiova, okautivlugo: Ajokertuijok, tamakkonunga okautsinut suadlarpaptiguttauk.

46. Kiova: kappianamektauk illipse Aglangnik illissimajut; iñuit kappiaisuktinapsigik nangmagekseñut aktornartuñut, illipsele nangminek tamakkoa aktoromangilasse aggangnut attautsemullonẽt.

47. Kappianamek illipse; nellautaijut illuvilliortasse, angajokapsele sivorlipse tokkotipeit.

48. Makkoninga nellunaijaivose, angajokapse piñiarningit malliklugit pigivose; ipkoa nellautaijut tokkopeit, illipsele illuvilliortasse.

49. Tamaña pivlugo Gudib sillatuninga imak okarpok: Nellautaijut Apostelillo tillijomãrpakka taipkonunga, taipkoa illangit tokkotsomãrpeit illangillo unangmilugit;

50. Nellautaijut illunarsoangita aungit kinguvãngukattigẽnut taipkonunga akkiñiartaukovlugit, kovijangit sillarsub kiglinganit,

51. Abelim aunganit aglæt, Zachariasiblo

aunga tikkilugo, imna tokkotanget altarib kattimaviublo akkorngangne. Ahamerik, okaupapse: kinguvãngukattigẽnut ukkonunga akkiñiartaujomãrput.

52. Kappianamek okorse Aglanguik illissimajut, illisimanartub pẽrutãnik pekarapse. Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkonginapsigik. (Gudib nalegauninganut)

53. Taimagle okautimagit, Aglangnik illissimajut Farisæerillo piñiarpalliadlarpæt, apperkosikseñullo sunatuinarnut okausiksẽrotsomavlugo;

54. Nautsertorpæt, okausingiñit patsitiksarsioromavlutik tapsomunga.

KAPITELEMIK XII.

Illiñiartingit mianerikoveit takkormornermik. Okpernerublo kañoẽninganik.

Tagvanetillugo, iñugiartorsuit tikkipæt, tausendekattartut kattimalerput, ingmingnut tullerakattaulutik. Illiñiartiñe Je-

susib okauterkãrpeit: Farisæerit kakkojangita sẽrnautiksanginik, tamedsa takkormorningi-nik, illissimasugitse.

2. Ĩjerartortut illunatik sakkijaromãr-put, angigutsutillo illunatik nellonaromãngi-let.

3. Tamaña pivlugo tãrtome okauserilauk-tasse, kaumajome tussartaujomãrput iglomelo assipsingnut issivsutigilauktasse, okautaujo-mãrput iglut kãngine.

4. Okaupapsele nægliktakka: Erksigini-arasigik timinik tokkotsijut, kingorngagut sapperput.

5. Sivõragijeksapsingnigle okautijomavap-se: Tamna erksigissiuk, tokkotsigune, pitsar-tunekarpok ãnianartovingmut egitsinermik sappingitoktauk. Ahaila, okaupapse, tamna erksigissiuk.

6. Kutsertet tellimet akkekarpangilet kẽ-naujenik marrungnik? Sunaubva taipkoa il-langalonẽt Gudib puigungila.

7. Nutsessetauk illunatik kittissimagivut niakopsingne. Tamaña pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginerogapse.

8. Okaupapsele: Uvamnik okausilik

iñungnut, taimnatauk Iñub Erngninget okautiginiarpa Gudim Engelingiñut.

9. Iñungnulle missiutilik uvamnik, taimnatauk missiutaujomãrpok Gudim Engelingiñut.

10. Okautsemik idluangitomik okautelik Iñum Erngninganik issumakarviojungnẽromãrpok: Añernermigle ajunginermik okautelulik, issumakarviojungnẽrniængilak.

11. Illiñiarvingmingnulle, attañersoarnullo attañiojunullo ãtikppasse: Sivõraniarase kannoẽtomik sumiglonẽt okausiksakarapse, kigusiksakarapselo.

12. Añernerum ajunginerum ajokertorniarmasse nellunaikutame taipsomane okausiksapsingnik.

13. Iñuit illangeta angutim okautiva: Ajokertuijok, angajuga okautiuk, kingormgujeksavuk avekovlugo uvaguk.

14. Okautivãle: Iñuk kia kiglissiniartuksautipãnga illiptingnut, kingormgujeksatik avekovlugit?

15. Okautiveit tava: Agluitsomañermik udsertoritse; perkutivaksuit, iñub iñotigingileit.

16. Adsigẽmik mattominga piveit, okarlune: Angumik agluitokalauktok, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17. Illumigut imak issumalerpok, okarlune: Kañok piñiarlunga? Perorsẽakka kattiteksakka iñiksakangimetta.

18. Imak pilaunga okarpok: Kem̃atullivikka serkomilugit piñiarpakka, angijororiarlugit señajomavakka, perorsẽakka tamaita, perkotikkalo kattitsomavakka takkam̃unga.

19. Tarngnimnullo imak okaromavunga: Nægliktara tarngniga, piksakavaksoadlarpotit okkiut uñuktut; kikkalerit, nerrilutillo im̃erlutillo kuviaisugit.

20. Gudible okautiva: Sillaitoãluk, uñuak tamaña tarngningilãrpotit; kia piksariniarpagit kattilauktattit?

21. Taimaktauk-ĩnivut perkotinik kattersijut, agluinatiglo Gudeme.

22. Iliñiartiñe okautiveit: Tamaña pivlugo okaupapse: Iñosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt; timipselonẽt añoraksanginik.

23. Iñosek ajunginerovok nerkiksẽñit; timelo ajunginerovok añoraksenit.

24. Tulluket nautsertorissigik; karngãtitsingilet, perorsẽeksenik kattersinatiglo, kemãtullivikaratiglo illiorkavekangilet; taipkoa Gudib nerritipeit. Tingmitseñit kañok angitigijomik ajunginerovise?

25. Kina illasse ingminik uiguksersijungnarka tallitut takkitigijomik attautsetut, nauk siarklerutigigalloarpa?

26. Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivissiuk?

27. Paunaujartut tækkunãrsigik, kañok perortut; señangilet peraingilellonẽt. Okaupapsele, Salomolonẽt piñarnadlartok taipkoa illangatut añorariksimangitok.

28. Iviksuket nuñametut Gudib taimak pinnarnartinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut egiteksaungmetta; anginersamik illipse añorartitsomavãse, okpernekitose tagva?

29. Tamaña pivlugo illipse okarniarase, sumik nerkiksakaromãrpose, sumiglonẽt imiksakaromãrpose; siarklerniarase.

30. Makkoa tamaita sillarsub iñungita okpingitut nellojullo piñasuagatuariveit; Atã-

tapse killangmetub kausimavāse, taimaitomik ajorsartose.

31. Gudible nalegauninga piñiarkārsiuk, tamakkoa tamaita pilārpasse.

32. Erksiniarase okorse illagēktuarsuit: Atātapse idluariva, tunitsivigiluse nalegaunerminik.

33. Perkutisse pissitigissigik, aglujuñut tuñilugit. Põksiniaritse pitokaungitunik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunik; tigliktit sappertanginik, kaurulillo asserojuēreksanginik.

34. Perkutipse neijugangit, omættipsetauk neijorivæt.

35. Makkitipsigut tapserutsiaritse, neñergoaselo ikkingmilit.

36. Iñuit adsigissigik, Nalekamingnik neriuktut, nulliarēlitainartut nerrimārninganit aggilertomik, tikkipet soppalulerpello, upkuērutisārlugo pilārpæt tuavilutik.

37. Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigārtut. Ahañerik okaupapse, nerrimāvingme iksivakojomārpeit, sailitserlune, nangminerlo kivgartoromārpeit.

38. Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut; kivget tapkoa pillorikput.

39. Tamañale kausilertssiuk, tigliktub tigligijartorvinga, iglum iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut itterkoñago.

40. Tamaña pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimatitse; Iñum Erngninga tikkitsomãrmet uvlub nellunaikutangane, neriuvigingitapsingne.

41. Petrusim okautiva: Nalegak, adsigẽktomik mattominga kissipta pivittigut, makkoalonẽt tamaita pivigit?

42. Nalekab kiova: pijariakarpok nertornartomik sillatojomiglo pairsijomik, taimna kivgaminut Nalekab pairsisungotimago, piksanginik tuñitsiviokovlugit nelliutileranget?

43. Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok, Nalekame tikkippago.

44. Ahamerik, okautivapse, perkutiminut tamainut pititsomãrpa:

45. Kivgarle taimna omamigut imak issumalerune: Nalegara killamik tikkiniængilak;

kivgello angutit arngnello añaudlarlugit, nangminerlo nerrilune imilarmelo tallardlune:

46. Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlome, ipsoma neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kausimangitangane; asserorlugo piniarpa naleganget, sokkosingitut okpingitut illagillugit akkivigijomãrpa.

47. Kivgarle Nalekame perkojanganik kausimajok, pinialaurane, perkojangalo mallingnago, unuktunik añaujaujomãrpok.

48. Perkojanganiglo kausimangitok, añaujariakartomik piniaraine, ikkitunik añaujaujomãrpok. Unuktunik tunitsiviojok, tapsomanget unutunik kenerviojomãrpok; unuktuniglo perkojaujok, tapsomanget unuktunik uttakkiviojomãrpok.

49. Ikkomamik ikkitsijartorpunga nunamut: kanoktõk manakut ikkoalajarẽrpet?

50. Babtijomulle Babtitaujariakarpunga; (angijomik) sivõravunga namaksekãrtinago?

51. Nunamut tikkinasugivissinga, iñuit illagẽktiniarlugit? Okaupapse: Aukak, ingmingnut akkerartutijomãrput.

52. Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomãrput; pingasut marrungnut, marruglo pingasuñut.

53. Angutã akkerartoromãrpok erngnerminut, erngnerlo anguminut; arngnã paningminut, pañik arngnaminut; sakke ukkoaminut, ukkoarlo sakkiminut.

54. Ama iñungnut okarpok: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikovitomik; tuaviluse okarpose: Sillarnerludlarniarpok; taimailerpok.

55. Uarngneluaranget okarpose: Kissidlarniarpok; taimailerporlo.

56. Takkormortose, nuñalo killaglo kañoẽniarmanganik illissimavasse: Sõgle tamaña nelliutok illissimangipissiuk?

57. Illupsingnelonẽt sõg idluartok issumagingipissiuk?

58. Illingnut akkerartortok aiparigungne erkartuijomut; ingeralutik saimarsarniaruk, kiglissiniartomut pititaukonæk, kiglissiniartublo parngnanẽrsimavium udsertortinganut unnertotaukonnæk, tapsomalo udsertortub parngnanẽrsimavingmut egippattit.

59. Okaupagit, tainganget añititauniæng-
ilatit akkillerkãrtiñagit kenaujet naggatik-
sanget.

KAPITELEMIK XIII.

*Kristusib inuit ajokertorpeit kakkialerner-
mik issumatarnermiglonẽt.*

Taipsomane neijutut illangita okautivæt
Galilæamiunik, taipkoa aungit Pilatu-
sim akkupeit tuñergutingiñut.

2. Jesusib kioveit, okautivlugit: Galilæa-
miut ipkoa ajortulliarnerõnasugivissigik Ga-
lilæamiuñit assingiñit tamaiñit, taimak pidlar-
taungmetta?

3. Aukãrpunga; okaupapsele: Sãgiarni-
ængikupse, tamapsetauk taimak asseroromã-
rivose.

4. Arverterngemit pingajortut ipkoa nu-
voguseksub Silloametub orrovigijangit tok-
kodlugit, ajornerõnasugivissigik iñungnit as-
singiñit tamaiñit, Jerusalemetuñit?

5. Aukãrpunga; okaupapsele: Sãgiarniængikupse, tamapsetauk taimak asseroromarivose.

6. Mattomingale adsigẽktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak iñub perortipa, Weinekarviksamut kakkaminut; paungarsioriaramiuk nachvãngilarle.

7. Weineliksamik perorsẽviksiortomut okarpok: Ahak, aujet pingasut napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvãrnanga; kippiuk; sõg iñekarpa sullinane tamane?

8. Taipsoma kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule aujak tamaña, avata poagijarlugo, ivsunga ivsoromavara,

9. Kingorugagut paungakarniarmanget; pekkangipelle, tava kippiuk.

10. Ajokertuiniarpok illiñiarvit illangane, sabbateõngmet.

11. Ahak, arngnak tagvanetok añernelik kannimanartomik okkiut arverterngemit pingajoartut, okkungainarlune issivinermik sappertok.

12. Jesusible tækkogamiuk kaikova, okau-

tivlugo: Arngnak, kañimanernit piungne-
rit.

13. Aggangminullo pattikpa; tagvainak
issivilerpok tava, Gude nakoridlarpa.

14. Illiñiarvium angajokanga ningalerpok,
Jesuse iñuliklermet sabbateme, iñuillo okau-
tiveit: Uvlut arviniovut, señajariaggit; uv-
lune taipkonane iñulijaunialeritse, sabbateo-
pelle piñase.

15. Nalekab kiova, okarlune: Takkormor-
tok una, illipse tamapse nergsutisse tuktuva-
kotisselo siutekoktojullo pittŭdsarpangilase
nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabba-
teme?

16. Abrahamib pañia una, pittuksimajok
satanasemut okkiut arverterngemit pingajo-
artut, pittuksimajungnĕriakangilak sabba-
teme?

17. Taimak okautingmagit, akkerartor-
tingita illunatik kangugivæt; iñuit illunatik
tattaminiarnartitangit tamaita, kuviaisutigi-
veit.

18. Jesusele okarpok: Suna Gudib nale-
gauninget adsigivauk, sumullonĕt adsigĕktit-
somavigo?

19. Senfkornetun-ĭpok, tamna iñub piva, perorsĕvingminut egipa. Perolertok aglivlune napartulerpok angijok, tingmitselo killaub attānetut iñekalerput akkerungetta attāne.

20. Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauninga adsigĕktitsomavigo?

21. Kakkojekset sĕrnautiksetun-ĭpok, arngnab tamna piva, akkulugo ŏktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pittalingnut, kakkojekset tamaita sĕrnartilugit.

22. Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuverviktigullo ingeravok, ajokertuiniarlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23. Iñuit illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut iñuit piulijauniarasugivigit? Okautiveille:

24. Illungertoritse, ittervikitokut itterniaritse; okaupapse, uñuktut piñasuarniarput itteromavlutik, itternermik ajorsaromārput.

25. Iglum iñua nikkovilune itterviub ubkuanga parngnanĕrppago, kingorngane illipsetauk sillatānit ubkuak avilortarijartoromā-

rivasse, okarluse: Nalegak, Nalegak, ubkuē-
rutittigut. Kiojomărpăse, okautivluse: Nakit
pingmangapse, illitaringilapse.
26. Okaromărpose imak: Nerrekattigivlu-
tillo im̃erkattigivaptigit, iglut akkorngane
ajokertulaukpaptigut.
27. Kiojomărpok: okaupapse, illitaringi-
lapse nakit pingmangapse, tamapse kem̃ek-
singa, ajortulliartose.
28. Tagvale kealuselo aglerulăromărpose:
Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo
tamaita Gudib nalegauningane tækkojomă-
rapsigik, illipsele sillatănut pingujartauma-
jose.
29. Iñuittauk unanget, păngello, ăngello,
avangello tikkitsomărput, Gudib nalegau-
ningane nerrimăvingmut ingitsomărput.
30. Ahak, kingorliojokarpok sivorliojo-
mărtunik; sivorliojokarlarmelo kingorliojo-
mărtunik.
31. Uvlok taimna Farisæerit illangita imak
okautijartorpæt: Aularit, tamaña kem̃eguk;
Herodesib tokkotsomangmattit.
32. Okautiveit: Terrianiak taimnà imak

okautijartorsiuk: Ahak, satanasit añitipakka, iñuliklerijartorlarmalo uvlome kaukpello, uvlut pingajuane piarĕlărpunga.

33. Uvlomele kaukpello, ungaliagolo arvertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotauvangilak.

34. Jerusalem, Jerusalem, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkeñut millorangne, kapsersoarnik kittorngatit kattitsomalaurivakka, sorlo arngnaungub kattipeit ivaveit piarkeñe issarkominut; pijomalaungitosele?

35. Ahak, igluse (kattimaviksasse) iñuĕrutsaujomărpok. Okaupapse: Ama tækkuniængilapsinga, nelliutitiñago okakărase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITELEMIK XIV.

Imĕrmik puvitok ajorungnĕrtipa Kristusib, ajokertorlunelo.

Mattoma kingorngane Farisæerit anga-
jokangita illangeta iglunganut nerri-
jartortok, sabbateme ; taipkoalo udsertor-
pæt.
2. Ahak, angut tagvanetok, imĕrmut pu-
vitok.
3. Aglangnik illissimajut Farisæerillo Je-
susib sãngaveit, appersorlugit: Sabbateõng-
met iñuliklernæk idluarka?
4. Tapkoale niplingilet. Tava tiguva,
iñulilãlo, aularkova.
5. Sãngaveit okautivlugit: Illapse nergsut
siutekoktujok tuktuvaklonĕt imĕrtarvingmut
nakkarpet, kia sabbateme kakkinasuarnieng-
ipauk?
6. Aama kionermik sapperivut.
7. Adsigĕktomik nerrimãrtut okautiveit;

issuklernik iksivautakaromajut nerrimãving-me tækkogamigit, okautivlugit:

8. Nulliarẽlitainartuk nerrimãrvinganut nerrijartorkojaujuvit, ungarlermut ingitsartor-lãngilatit, illingnit attañionersamik nerrijar-torkojimajokarasugellugo;

9. Tapsomingalo illingniglo nerrimãrtit-sijuksab tikkipattit, okautikpattillo; tamna agvaẽruk; kangusulerlutit ingitsartoromãr-potit tuñulermut.

10. Nerrijartorkojauguville, tuñulermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Nægliktara, ungar-lermut ingitsartungãrit. Nerrekattivit illu-natik tava nakorijomãrpãtit.

11. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujo-mãrpok; ingminigle miklilertok, taimna at-tañiotitauniarpok.

12. Nerrijartorkojiminulle okarpok: Uv-lub kerkane uñungmellonẽt nerkiksamik ã-kiksoiguvit, illæñarijattit, kattangutittillonẽt, illatillonẽt, sillellitillonẽt, nuñakattitillonẽt agluitut nerrijartorkonersarineijengilattit; taipkonunga ama akkiniarlutit nerrijartorko-jaunajarasugellutit.

13. Nerkiksamigle ãkiksoiguvit; aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14. Pilloridlaromãrpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkiviane.

15. Nerrimãrtut illangeta tamaña tussaramiuk, okautiva: Pilloridlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauningane.

16. Okautiva: Angut nerkiksarsoarmik ãkiksoijok uñungme, uñuktullo nerrijartorkoveit. Nerriviet nelliutingmet,

17. Kivgane imak okarijartorkova nerrijartortukseñut: Kaititse, illunatik piarẽrput.

18. Illunatik kingorlerẽklutik asserkotsiomalerlutik okarput. Sivorlium okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoromagapko pijariakarmet; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19. Aipanget imak okautiva: Tuktuvait tellimet kemuktukset pissiarigapkit, mañalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20. Pingajoet imak okautiva: Nullianikkama, tamaña pivlugo tikkiniængilanga.

21. Kivgab tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivgane okautiva: Katsungailutit ailerit iglugaseksuit akkorngeñut apkosinernullo, aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikigit.

22. Kivgarle okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle nimniungilet.

23. Angajokab kivgane okautiva: Nuñam apkosininginut, avaluñullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.

24. Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, nerkiksakka õngniængileillonẽt.

25. Iñugiartorsuit illagijañe, keviarpeit okautivlugit:

26. Uvamnut pijok, angune, arngnelo, nullelo, kittorngañelo, kattangutiñelo, nangminerlo iñosine omigingipagit; illiñiartiginiængilara.

27. Señingajuksaminik (kappiaisuviksaminiglonẽt) nangmangitok, mallingnangalo; illiniartiginiængilara.

28. Kina illasse nuvoguseksoarlijomagune, sivorngagut erkaumaniatsengileit pikseñe, ajorniarmangago iñerianga?

29. Tunganiksanganik señagune, kalliksanginik ajoromanane, illunatik tamattominga tautuktut mittautiksakoñagit,

30. Okarlutik: Iñuk tamna señalaurallo-arpok iñerlugo ajorpa.

31. Attañerlonĕt kia sorsugijartoromañerpa attañermut assiminut, sivorngagut erkaumaniatsengileit, uñurningit sorsuktukset 10,000 dit sivõraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32. Sivõragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujertorkova kivgaminut, sorsugungnĕrkovlugit.

33. Taimaktauk illasse, perkutiminik tamainik issumajungnĕromangitok, illiñiartiginiængilara.

34. Tarriok ajungikalloarpok; pitsartojungnĕrpelle tarriok, sumut ama pitsartutitauneijarpa?

35. Nuñamullonĕt perorsaijomullonĕt suksaujungnĕrpok; egiteksatuinauvorle. Tussãjungnik siutelik tussarle.

KAPITELEMIK XV.

Adsigẽktunik, saukamik tam̃arsimajomik, kẽnaujamiglo tamaijaumajomik.

Taipsomane Zoelnerillo ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.
2. Farisæerille Aglangniglo illissimajut avamudlarput, imak okarlutik: Ajortuggit oma illasearivlugit, nerrekattigiveit.
3. Adsigẽktomik mattominga okautiveit;
4. Kia illapse saukenik pigub 100 dinik, taipkoalo illanget tamaiguniuk, 99 nigle kemmengniængileit iñukangitomut, tamartorlo keñeriarkangilak, neñerkãrnago?
5. Neñiguniuk, kakkakpa kuviaisuklune.
6. Tikkilerame, illañeio nuñakattiñelo kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, saugara tam̃alauktok, neñigapko.
7. Okaupapse: Taimaktauk kuviaisugomãrput killangmiut, ajortulliartok kakkialer-

pet, 99 nit idluartuñit kakkialeriakangitunnit.

8. Arngnablonẽt kia tellimaujortunik kẽnaujagub, tapkoa illanget tamaiguniuk, neñergomik ikkitsiniængilak, iglo sañerlugo, keñerajængilak, neñerkãrnago?

9. Neñiguniuk, illañelo nuñakattinelo arngnet kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, kẽnaujara assiujilauktara neñigapko.

10. Okaupapse: Taimnaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudim Engelingita kuviaisutigivæt.

11. Ama okarpok: Angutekarpok marrungnik erngnelingmik;

12. Nukkardlium angune okautiva: Atãtak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutiñe tava avikpeit, nukkarẽngnut tapkungnunga.

13. Uvlut ikkitut nãngmetta, nukkardliub perkutiñe tamaita kattilerpeit, nuñamullo ungasiktometomut aularpok; tagvanelo perkutiñe nungupeit ajortulliarnermut.

14. Perkutiñe tamaita nungumagit, kãk-

soak pidlalermet nuñame tamane, tamnatauk ajorsalerpok;

15. Tamattoma nuñam iñungita illanget tikkipa, iñub tapsoma kivgarilerlugo aulartipa nuñaminut, kuingĕngit pairekovlugit.

16. Esijomalauralloarpok Bialiornilukkungnik, kuingĕngit nerkiksangita illanginik; tuñitsivionanelo tapkonanget.

17. Issumamigut imak erkailerpok, okarlune: Uvlut tamaita unuktunik kivgakarpok atãtaga, kakkojamik ajorsangitunik, uvangale tamãne perlilerpunga.

18. Atãtamnut angeraromavunga, imaglo okautijomavara: Atãtak, ajortullialaukpunga Gudemut killangmetomut, illingnullo;

19. Kingorngagut erngnermik taijaunek nellopkotivunga; kivgaulanga kivgettit illagilugit.

20. Tamaña tava keměkpa, atãtaminullo angeralerpok. Sulle kañingitometillugo, angutæt tækkova, nãpkoarivlugo, akpangerlune kongĕsingagut erkipa kuñiklãlo.

21. Erngninget okautiva: Atãtak, ajortullialauktunga Gudemut killangmetomut illingnullo; mattoma kingorngagut, erngnermik taijaunek nellopkotivunga.

22. Angutãle kivgaminut okarpok: Añorak piñarnarnersak kaitsiuk, attitisiuk, aggangillo ketterdlermingnik pitartsersigik, ittiggaluarsungniglo attitilugo;

23. Nocharlo koinijok kaitsiuk, tokkodlugo, nerriluta kuviaisuktalo:

24. Erngnera tamna tokkolauralloarame, ama omarivok; tamalauralloarame nachvarmingmet. Kuviaisulerput tava.

25. Erngningale angajuklek perorsẽvingme assinetok, angerarame iglo kaglileramiuk, imngertullo kachortullo tussarpeit;

26. Kivget illanget kaikova, appertsorlugolo tamattominga tussartaminik?

27. Tapsoma kiova: Nukket tikkipok, nocharlo koinijok angúvit tokkokova, erngnine kañoẽngitok ama pigamiuk. Angajoa añulerpok; itteromangimet angutã añivok itterkoniardlugo.

29. Angunele kiova, okautivlugo: Ahak, okkiut uñuktut kivgartulaukpagit, perkojettit illunaita nalelaukpakka; saukamiglonēt angutsoarmik tuñitsivigingitsainarparma, kuviaisukovlunga illæñarijakka illagilugit.

30. Erngnerille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok arngnarniarnermut, nochak koinijok tokkokovet tamna pivlugo.

31. Angutæt okautiva: Erngnera, neijutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit.

32. Serrilutillo kuviaisuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalaungmet, ama omarmingmet; tamalaungmello neñijaumingmet.

KAPITELEMIK XVI.

Adsigẽktomik, pimaklertomik idluangitomik, agluitorsoarmiglo.

Illiñiartiñe okautiveit: Angut agluitok, pimajikartok perkutiminik; tamna unnertsionerlũtigivæt, angajokame perkutinginik ñungutsijok.

2. Angajokanget kaikova, okautivlugo: Kañoẽṭomik tussarpunga illiornernik? Pim̃ajattit kittiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane pimaklertuksaujungnẽrpotit perkotimnik.

3. Pimaklertok illumigut imak okalerpok: Kañok piñiarpik? Angajokama pimaklerkojungnẽrmanga; poagejarnermik ajorpunga, keñunermiglo kangusukpunga.

4. Sulliamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglungiñut, pimaklerungnẽruma.

5. Angajokaminut tamakissimajijut tamaita kingorlerẽktillugit kaikoveit, sivorlek imak apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?

6. Kiova: Kattaujenik 100 nik orksunik ingnerotinik. Okautiva: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7. Ama aipanganut okarpok: Igville, kapsinik akkiliksakarkit? Kiova: 100 nik oktutinik kakkojeksenik pittalingnik. Okautigiva: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.

8. Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatojutut piñiarmet. Mattoma sillarsub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittorngangiñit.

9. Maña okaupapse: Illæñarsarsiniaritse nuñab pingiñut idluangituñut, ajulerupse, illelliortaukovluse iñimingnut nãksaungituñut.

10. Mikkijomik pitsiartok, angijomiglo pitsiarivok; mikkijomigle piñiarnerluktok, angijomiktauk piñiarnerlukivok.

11. Nuñab pingit idluangitut pairitsiængi-

kupsigik, kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?

12. Attartonerlukupse, kia tuñitsivigijomavãse nangminiksapsingnik?

13. Angajokæk marruk kivgab kivgartorungnængilak: Aipanga omigilerpãlonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gudelo nuñab pingillo attautsekut kivgartorvigijungnengilasse.

14. Tamaita makkoa Farisæerit agluitsomajut tussaramikit, mittautigivæt.

15. Okautiveit imak: Ajungitsomatõgalloarpose iñungnut, Gudible omættisse nellungileit; iñuit ajungitsuginingit, Gudib makkojugiveit.

16. Perkojello nellautaijullo nellautsitiksanik okarput Johañese tikkekãrtiñago; mattomale kingorngane Gudib nalegauninga okautaulerpok okautsiñut tusarnertunnut, illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.

17. Killaklo nuñalo nungunersauniarpuk, titaub attausib perkojeñetub pẽrninganit.

18. Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

19. Angunik agluitorsoakalauktok, aupalutsiariktunik sătuniglo pivianartovaksoarnik añoralik, uvlut tamaita iñunatsoridlarlune kuviaisuktok.

20. Anguttauk aglujok tagvanenivok Lazarusemik attelik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane kalladlartok,

21. Tuksiartok karngănekuvininginik, agluitub nerrimăvianit kattektunik. Kingmille alluktorijartorpeit kallangit.

22. Aglujorle tokkungmet, Engelit ătipæt Abrahab sănganut. Agluitorsoaktauk tokkogivok, illuvertauvorlo.

23. Ăniartorsoarme kappianartorsoarmedlune uitalerame, Abraha tækkova kañingitometok, Lazaruselo sănganetok,

24. Kaigarsulerpok okarlune: Atătak Abraha, năpkiginga, Lazaruse tilliuk, tikkime nuvua imermut missukkărlugo, okkara nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut ăniadlarama.

25. Abrahable kiova: Erngnek, erkarniaruk, iñotillutit ajungitunik pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok; mañale mannigortitauvok, igville ăniatitauvotit.

26. Tamañalo tappilugo akkonaptingne uñungarsoarmik ittersarsoakarpok, tamãnget illipsingnut ikkãromajut ajorpæt, taimaktauk uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sapperīvut.

27. Okarpok: Tamaña pivlugo tuksiarvigivagit, Atãtak, tillekovlugo Lazaruse atãtama iglunganut;

28. Sulle kattangutekarama tellimanik, okautsertorkovlugit, ãnianartovingmut tamattomunga pikoñagit.

29. Abrahab kiova, okautivlugo: Mosesiblo nellautaijullo aglanginik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.

30. Kiova: Aukak, atãtak Abraha: tokkungajulle illangeta tikkipagit, sãgiaromalerput.

31. Ama kiova Abrahab: Moseselo nellautaijullo nalengikunikit, okperiniænginivættauk, tokkungajut illanget omardlune tikkikalloarpattigik.

KAPITELEMIK XVII.

Jesuse ajokertorpok, iñulivlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gudib nalegauninganik tikkiniartomik okalãvok.

Illiñiartiñele okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamegle taimna asserorterijok.

2. Tapsomunga idluarnersauvok, asserorterijum ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviõgune, imarbingmullo egilugo, ukkoarãrsuit illangeta asserortauninganit.

3. Tamaña pivlugo udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, teñersaruk; ajorungnẽrpet, idluiningit issumagijungnẽrkit.

4. Uvlorme attautseme arvengemillonẽt aggartunik idluilugvigigunitit, uvloẽnarlo arvengemit aggartunik tikkikunitit, kakkialerpungãrpet; issumagijungnẽrkit tava tamarningit.

5. Apostelit Nalekamut okarput: Okpernivut nekkorsititsuk.

6. Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; mattomunga napartomut imak okarupse: Tagvanget pĕrit, im̃arbingmullo pĭt; tava nalegom̃ărpăse.

7. Kia illapse kivgagub, perorsĕvingmik senajomik, nergsutiniglonĕt mianersijomik, perorsĕvingmit tikkileranget, imak okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimăvingmut ingitsartorit?

8. Imak okautiniængila: Uñungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga im̃ertillungalo; kingunipkut nerrilutit im̃erniarivotit?

9. Kivgak tamna kujaginiarpauk nalengmago? Taimak issumangilanga.

10. Taimaktauk illipse, malligeksasse tamaita namaksigupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; piñiareksavut kisseta pigaptigik.

11. Jerusalemut ingeravlune, Samarialo Gallilæalo apkotigivak.

12. Iglugasengnut pingmet, angutit telli-

maujortut kallaktut pãrpæt, tapkoa kañitome nangertut,

13. Nippekortõvlutik okarput: Jesuse nægliktok ajokertuijok, nãpkigittigut.

14. Tækkogamigit, okautiveit: Ajokertuijuñut tækkotitsartoritse. Taingunga aivlutik kallakarungnẽrput.

15. Tapkoale illanget, kallagungnẽrnermik kausilerame; utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut,

16. Ittigangita kiglingane pãmangavlune kujagiva. Tamnale Samariamiut illanget.

17. Jesusib kiova, okarlune: Kallakarungnẽrkattitit tellimaujungilet? Nauk taipkoa tellimello sittamello?

18. Assingnik uttertokangilak, Gude nakorilugo, takkorngartak una kissime utterka?

19. Okautiva: Makkilutillo aularit, okpernivit piulivãtit.

20. Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib nalegauninga piomãrpa? Kioveit, okarlune: Gudib nalegauninga tækkuksaulune piniængilak.

21. Imaglonĕt okatsengilet: Ahak, manepok, ikkanelonĕt. Ahak, Gudib nalegauninga illupsingnut pimavok.

22. Illiñiartiminat okarpok: Uvlut nelliutsomărput, Iñum Erngninget uvlungita illanget tækkojomadlarpasse; tækkonagolo.

23. Imak okautijomărpăse: Ahak, tamănepok, ikkanelonĕt. Taikunga ainiarase.

24. Sorlo kaumalaub killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Iñum Erngninga itsomărivok uvluksamine.

25. Tamañale nelliutitiñago, ăniadlartitaujomărpok, iñuit makkoa kisserngortariomărpæt.

26. Sorlo Noah iñotillugo-ĭlauktok, taimaktauk Iñum Erngninget uvluksanganeĭtsomărivok.

27. Ipkoa nerrivut, imilarmiglo, nullianikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noam ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksub tava tikkipeit nungulugit tamaita.

28. Sorlo Lothe iñotillugo. Nerrivlutiglo

immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsĕvilliorput, iglulliorlarmiglo;

29. Uvlok taimna, Lothe aningmet Sodomamit, sillalulerpok killangmit ikkomamik orkseromiglo, tamaita nungupeit.

30. Taimaktauk-ĭtsomărivok Iñum Erngninget uvluksangane, sakkerviksangane.

31. Uvlok taimna, iglub kănganetub pijartorniarnagit piñe iglometut. Taimaktauk perorsĕvingmetub assine, utterviginiarnagit keñektañe.

32. Lothib nullia erkarissiuk.

33. Iñoserminik ivlertsinasuartok, assiujijomărpok; inoserminigle ivlertsingitok iñoniaromărpok

34. Okaupapse: Uñuak taimna angutik marruk siñigvingme attautseme iñangakattigĕgomărpuk; aipanga illelliortaujomarpok, aipale keñektaujomărpok.

35. Arngnæk marruk kaivititsikattigĕgomărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale keñektaujomărpok.

36. Angutik marruk perorsĕvingmetsomărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale keñektaujomărpok.

37. Apperivæt, okautivlugo: Nalegak, nanẽtaimaitsomãrpa? Kioveit: Killoktalingmut, nektoragit kattivakput.

KAPITELEMIK XVIII.

Adsigẽktomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisæermiglo Zoelnermiglo.

Adsigẽktomik okautiveit, soraijunata tuksiatsainarkovluta;

2. Okarlune: Erkartuijok iglugaseksoarnetok, Gude tapsoma erksigingila, iktoriakaranelo iñungmik.

3. Tagvanetauk iglugaseksoarne uigarnekĩnivok, tapsoma imak okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.

4. Akkunekãle tussãjomangila. Kingornganele illumigut imak issumalerpok: Nauk Gude erksigingilara, iñuillo iktoringilakka.

5. Uigarneruble tapsoma pachvisalermanga, piulijomavara, tussarnẽsugomanginama kẽta.

6. Nalegak okarpok: Ahak, idluangitub erkartuijum okausinga tussarsiuk.

7. Gudible añerijañe piuliniængileit, uvlullo uñuello nãvlugit nipliavigingmatsuk; unẽt akkunẽralloarune?

8. Okaupapse: Piulisaromãrpeit. Iñum Erngninga tikkitsomãrpet, nuñame okpernermik nachvãromãrasugiviuk?

9. Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsigẽktomik okautiveit:

10. Angutik marruk takpaunga kattimavingmut tuksiarijartortuk; aipa Farisæeriojok, aipangale Zoelneriojok.

11. Farisæere ingmigut nængertok, illumigullo imak tuksiarame: Gude kujagivagit, assiptut iñuktun-ĩnginama, tigliguktitut, idluitulliartotullo, arngnarniartotullo, Zoelnertullonẽt otunak;

12. Uvlungnik marrungnik nerringitunga sabbatik akkorngangne, perkotimalo illuna-

tik tellimajoetta aipanga tuñivara attanniojuñut.

13. Zoelnere kañinane nængertok, killangmullonẽt ãrloromangitok; sakvingminut pattiksimajok okarlune: Gude saimartilaunga! ajortorsojunga.

14. Okaupapse: Tamna aiparminit ajorneminït issumagijaujungnẽrnertsauvlune taununga angerarpok iglominut. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomãrpok, ingminigle miklilertok, attañiotitaujomãrpok.

15. Nutakkettauk ãtipeit tapsomunga, agganginut pattiktaukovlugit. Ãtsijut illiñiartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16. Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

17. Ahamerik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauninganik pingitok itterniængilak.

18. Angajokaijet illanget apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kañoẽtomik piñiartuksauvik, pijomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

19. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga; Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok kissime.

20. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnæk, iñuarniarnæk, tiglingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago (aipait), atãtello anãnello nalekik.

21. Tamnale okarpok: Tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

22. Jesusib tamaña tussaramiuk, okautiva: Attausek sulle pingilet. Perkutitit tamaita niorvgotiginiarkit, aglujunnullo pilliutigilugit, killangme perkutitsiariksiniarpotit tagva; mallingniarlungalo.

23. Tamaña tussaramiuk, kiksalerpok; agluiname.

24. Kiksalertok Jesusib tækkogamiuk, okarpok: Agluitut killaub nalegauninganut pilutik sappernekasekpok.

25. Ajornænginerovok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ïsingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Tamattomingale tussartut, okarput: Kiname pilloridlarniarpa?

27. Kioveille: Iñungnut ajornartok, Gudemut ajornængilak.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita kem̃elaukpavut, mallilarpillo.

29. Tapsomale kioveit: Aham̃erik okaupapse: Iñum iglune kem̃ekuniuk, angunelonẽt, arngnelonẽt, kattangutinelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, Gudib nalegauninga pivlugo.

30. Tamna mattomanelune uñuktunik piomãrivok, sillamelo tikkitsomãrtome iñogumik nungusuitomik.

31. Arkangemit aggartut ingminut pitinamigit, okautiveit: Ahak, takpaunga Jerusamut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsiomãrput, Iñum Erngninga pivlugo.

32. Tamna pititaujomãrpok nellojuñut; taipkoa mittautigijomãrpæt, ketserarlugolo;

33. (Aklunatseñut) ipperartorniarpæt tokkolugolo; uvlut pingajuane omaromãrivok.

34. (Okausingille) tamakoa tamaita tussãngileit, nellovlugillo tukkekartiñagit okauserilauktangit.

35. Jerichomut kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, keñuvlune pijok.

36. Iñugiartorsuit señerkumago tussaramigit, appersorpeit mattominga.

37. Jesusemik Názaremiomik kãngutijomik okautingmago;

38. Niplialerpok okarlune: Jesuse, Davidim Erngninga, nãpkiginga!

40. Jesuse nokkalerlune kaikova, tessiortaukovlugo señianut. Ãtingmatsuk apperiva;

41. Okarlune: Kañok piomavit uvamnut? Kiova: Nalegak, tautuleromavlunga.

42. Jesusib okautiva: Tautulerit; okpernivit piulivãtit.

43. Tagvainak tautulerpok, malliklugolo, Gudelo nakoridlarpa. Iñuillo illunatik tamattominga tækkunãrtut, Gude nakoridlarpæt.

KAPITELEMIK XIX.

Zoelnermik Zacheusemik.

Mattoma kingorngagut Jerichomut pivut,
iglugaseksuit apkotigigamigit.
2. Ahak, angut tagvanetok, Zacheusemik
attelik, Zoelnerit kappitanget agluitorsõv-
lune;
3. Jesuse taipsoma tækkojomadlarpa,
iñungnut ajorpok mikkigame.
4. Sivorliovlune akpangerpok. Naparto-
mullo Feigeliksamut majoarpok, tækkojar-
torlugo; tagvona ingeralermet.
5. Jesuse tagvunga pigame, kungmut ãr-
lorame, tækkogamiuk okautiva: Zacheuse,
akkarsãrit; iglungnut uvlome itteromaga-
ma.
6. Tava akkarsãrpok, kuviaisuklune iliel-
liorpa.
7. Illunatik tamaña tækkogamitsuk, oka-

ludlalerput, angumut ajortulliartomut ittermet.

8. Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak, ahak, perkotikka marroilivlugit tuñivakka aglujuñut, uiveriklerlunga pinnialauktakka sittamanik uñukenersanginik uttertitsivigiomavakka.

9. Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksarsivok, Abrahab kinguvãringmago tamna; (iglub iñua)

10. Iñum Erngninga tamarsimajut keñerijartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11. Illunatik okausingit nalengmagit, adsigẽktomik okautiveit, Jerusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauninga tuavilune sakkerniarasugingmatsuk.

12. Taimak pivlugo okarpok: Attañek nunnamut ungasiktometomut aularpok, attannionek piñiarlugo, angerarivlune ama.

13. Kivgeñe tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigivlaitalo kẽnaujenik tellimaujortunik, okautiveit imak: Niorvgotigigissigik tikkerkãrtiñanga.

14. Iñukattingitale nakoringinamitsuk,

imak okautsaujartorkovæt: Tamna attanniokongilavut uvaptingnut.

15. Tikkiname, attañionek pigamiuk; kivgeñe ipkoa kaikoveit, kẽnaujenik tuñitsiviñe, tussaromavlune niorvgotigingmangagit pijanginik.

16. Sivorlek sakkerpok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunik.

17. Okautiva: Kivgartorloriktotit, ikkituñut ñertornarlutit piñiaravit, iglugasengnut tellimaujortuñut attañiotitsomavagit.

18. Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attanek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19. Taimnatauk okautigiva: Igvittauk attañiojomãrpotit iglugasengnut tellimanut.

20. Pingajuak sakkerame, okarpok: Attañek, ahak tagga kẽnaujakuttit, torkorsimajok kakkigomut;

21. Erksigilaurapkit, angutanseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattidlarlaitalo karngãtilaungitattit.

22. Kiova: Kivgaãluk una, okausernit erkartorpagit. Angutausertunga kausimagamga, illilaungitakka tiguvakka, karngãtilaungitakkalo kattikapkit;

23. Sõg kẽnaujakutiga kẽnaujenik taugsẽjuñut pingipiuk? Tikkikuma, tigujomalauktara aiperlugo assianik.

24. Tava neijortine okautiveit: Tapsomanget kẽnaujak aksarnigarissiuk tuñilugolo tellimaujortunik kẽnaujalingmut.

25. Kiovæt: Attañek, tamna tellimaujortunik kẽnaujakarpok.

26. Okaupapsele: Pekartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.

27. Ipkoale uvamnik keñugosuktut, uvamniglo attañiokojingitut, kaitissigik, tæknãrtillunga tokkotsigik.

28. Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29. Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, oksuktalingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne marruk tillivak.

30. Okarlune: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut; itteruptik nochak pittuk-

simajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iñung-
mik ingitokalaungitok. Pitõdsãrlugo, kai-
tikko.
31. Apperijauguptik, sõg pitõdsãrmangap-
tiko, imak kiogittik: Nalekab attoromang-
mago.
32. Tillijaujuk aularpuk, sorlo okauting-
magik naipipæk.
33. Nochak pitõdsãrsitillugo, iñungita o-
kautivakit: Sõg nochak pitõdsãrpittiko?
34. Kioveit, okautivlugit: Nalekab atto-
romangmago.
35. Ãtipak tava Jesusemut, anoratik no-
chaub keṁerloanut illivlugik, Jesuse kãnga-
nut ingitipæt.
36. Ingeratillugo, añoratsetik issivilerpeit
apkotãnut.
37. Kaglilermello, orksuktalingmit ķak-
kamit attersãlermet; illiniartingita illunatik
kuviaisuvaksoarnermullo nippersoarmullo
Gude nakoridlarpæt, tattaminiarnadlartut
tamaita, tækkojettik pivlugit,
38. Okarlutik: Nalekam attingane tikki-
tok, Attañersoak nakorijaule! Ullapirsaute-

karle killangme, nakudlartokarle kõtsingnerme!

39. Farisæerillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajokertuijok, illiñiartittit innerterkit.

40. Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippangeromalerpetta, ujarket niplerómãrput.

41. Iglugaseksoarnut (Jesuse) kaglilerame, tautukpeit, keagidlarlaitalo,

42. Okarpok: Kañoktõk sulle mãnakut kausimagupsiuk, issumasiniarajarpose ullapirsautiksapsingnik. Mañale ĭsipsingnut ĭjersimajok.

43. Nelliutsomãrpok, ningarijipse avallulioromãrpãse avatipsigut, kittorngasse illagillugit, illulluse añekoñase, nanekupselo illunane kappiaisuktitsomãrpãse;

44. Nungutsomãrpãse (iglusselo) ujarkamik attautsemiglonẽt kallerẽktokarungnẽromãrput; piulijiksapse nelliuninga, kamagilaunginapsiuk.

45. Kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut, añitilerpeit.

46. Okautiveillo: Aglaksimavok: Iglugatuksiarviõvok; illipsele iñuarvigilauktasse.

47. Uvlut tamaita kattimavingme ajokertuivok. Ajokertuijorsuille Aglangniglo illissimajut, iñuillo angajokangit, issumajalerput tokkotsomavlugo:

48. Nachvãratiglo kañok illijarianga; iñuit illunatik ungagidlarlãlo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITELEMIK XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sãlagidlarlugit.

Uvlullo taipkoa illangane, iñuit kattimavingme ajokertormagit, okautsinik tussartunik okartillugo; Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tikkipæt, iñuit angajokangit illagællugit,

2. Okautivæt, imãk okarlutik: Okautittigut, kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kia-

lonẽt pitsartojomik mattominga tunnitsivigivãtit?

3. (Jesusib) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut kiogissinga:

4. Johañesib Babtisitinga killangmit iñungnillonẽt piva.

5. Erkarsãlerput, ingmingnut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

6. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñugiartorsuit milleromavãtigut ujarkeñut, Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

7. Kiovut: nakit pingmanget nellovlutik.

8. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

9. Iñuit adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Iñuk perorsẽvilliudlartok weinemik paungalingmik, perorseviksiortuñut attartortaukogamiuk, nuñame assianut aularpok multudlarlune.

10. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsĕviksiortuñut, perorsĕviub paunganginik pijartorkovlugo. Perorsĕviksiortulle kivgak tamna tiguvæt, añaudlarlugo neksartinagolo aulartipæt.

11. Ama kivgak assia tilligiva; tamnalo añaudlarlugo, mittautigivlugolo, neksartiminago aulartinivæt.

12. Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsĕvingmillo) pingujarpæt.

13. Perorsĕviub angajokanga tava okarpok: Kañok pilunga? Erngnera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illaragijomavallukpæt.

14. Perorsĕviksiortut erngninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak, atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15. Perorsĕvingmit pingujarlugo tokkopæt. Perorsĕviub angajokanga, perorsĕviksiortut ukkoa kañok pijomavagit?

16. Tikkitsomărpok, tamakkoa perorsĕviksiortut tokkollugit, perorsĕvinelo assing-

iñut attartortaukojomava. Tamaña tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!

17. Tækkosărpeit okarlune: Aglait aglaksimajut kañoelingavæt: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

18. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaujomărpok, kattakvigijañele ujarkam oma serkomitsiomărpa?

19. Ajokertuijorsuit Aglangnik illisimajullo killanalerlutik, tigujomagalloarpæt; iñuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsigĕktomut mattomunga okautigingmagit.

20. Udsertorpællo, udsertortut tapsomunga tilliveit, ajungitojărlutik, okausinganit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nuñab attañinganut tapsomalo pitsartuninganut.

21. Tapkoa innak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartŏjotit, ajokertuigavit okaravillo kausivaptigit, iñuit sivŏragingilattit, illunaita nellĕgigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit.

22. Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonĕt?

23. Nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga?

24. Kẽnaujak tækkulago, kia adsinga, kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik: Attañivaksub.

25. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

26. Iñuit pivlugit okausingit idluigingileit; kigusingalo tattaminiarivlugo nippangerput.

27. Saduzæerit illangita tikkipæt, omarviksakangitomik okartut, apperivællo,

28. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosesim imak aglagvigivãtigut: Angutim angajoa tokkokpet, nulle kittorngakangitok kemmekpago, nullia tava nukkanget piomãrpa, angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

29. Nukkaret arvengemit aggartut-ĭlauktut. Angajuklek nullianilauktok, kittornginane tokkovok.

30. Tugliet nulliarilermigamiuk, tamnatauk tokkogivok kittorngingminane.

31. Pingajueta pigigiva. Taimaktauk ar-

vengemit aggartut illunatik, kittornginekaratik tokkovut.

32. Illunatik kingorngattigut, arngnak tokkogivok.

33. Makkittervingmele nelliata nullianiktariomãrpauk? Illunatik tapkoa arvengemit aggartut nulliarilaungmatsuk.

34. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijõngovut, uinijõngovullo.

35. Sillable aipãnut pijuksaujut, tokkungajunit makkitsomãrtut; nullianingniængilet, uiningniængilello.

36. Kingorngagut tokkosuituksauleramik; Engelitun-ĭtsomãramik, Gudib kittorngariveit, tokkungajuñit makkinamik.

37. Tokkungajunik omaromãrtunik Mosesib okautilaukpãse, napãrtune-ĭname, Nalegak taigamiuk, Abrahab Gudinga, Isablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt; tapsomunga illunatik iñoniarput.

39. Aglangnik illissimajut illangita kiov-

lutik, okautivæt: Ajokertuijok okalorikpotit.

40. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41. Okautiveillo: Sõg Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

42. Davidim aglangine tuksiarutsingine, nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43. Ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

44. Nalekamik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

45. Iñuit illunatik nalektillugit, illiñiartiñe okautiveit:

46. Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, añoratsenik angijoktanik attoromadlarput, niuvervingme sallutitaujomavut, illiñiarvingme nerrimãvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

47. Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrput.

KAPITELEMIK XXI.

Kattimaviub serkomitaujomãrninganik.

Tækkosarame agluitut tautukpeit, tuñergutimingnik illijijut Gudim iklervinganut.

2. Uigarnektauk aglujok tækkogiva, kẽnaujãrsungnik marrungnik illijingmijok.

3. Okarpok: Ahamerik, okaupapse: Uigarnek una aglujok uñunersenik illijilaukpok ukkonanget tamainit.

4. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tuñergutinut Gudib pinganut; unale aglujok perkutituaminik illijivok.

5. Kattimavingmik illangit okarput, ujarkeñut ivlernartuñut mañiktuñullo ãnanausijauvok, okautiveit:

6. Nelliutijomãrpok, tamakkoa tamaita

tækkojesse, ujarkenik kallerĕktokarungnĕrlutik illunatik serkomitaujomărput.

7. Appersorpæt, okarlutik: Ajokertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomărket? Sunalo nellunaikutaksanga taimaitsomărpet?

8. Kioveit: Kamatitse uiverijaukoñase. Uñuktut tikkitsomărmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo, (okarmilutik) Taipkoa mallingniarasigik.

9. Uñatadlartunik akkerartortorsoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokaromărmet sivorngagut; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10. Ama okautiveit: Iñuit iñungnut assimingnut sorsugomărput, attañionek attañionermut assimingnut.

11. Nuñet suñatuiñarne angijomik saijukpillugomărput, kăngnartorsoarmiglo kannimaluălungnartomiglo; (pijokalerlune) erksinartunik nellunaikutaksoarnik sakkertokaromărpok killangmit.

12. Tamakkoa tamaita perkărtiñagit, ti-

guluse kappiaisuktitsomãrpãse, illiñiarvingmingnullo parngnanẽrsimavingmingnullo pititsomãrpãse, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ãtitsomãrpãse, attera pivlugo.

13. Erkartortautiksamut taimailioromãrpãse.

14. Omættipsingne issumasimaniarase sivorngagut kanoẽtomik kigusiksakarmangapse.

15. Kañermiglo illissimanermiglo tuñitsivigijomãrpapse, omigijisse illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16. Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænarijapselo pititsomãrpãse; illasse illangit tokkotsomãrpeit.

17. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

18. Nujarlonẽlle attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19. Keñuẽluse tarngnisse pairissigik.

20. Jerusalemim avatã sorsuktuksarsoarnik illumajok tækkogupsiuk: kausimaniarpose, asserortauniarvia nelliutilerpok.

21. Judikut nuñanginẽtut, kemãlit kak-

kennut; tagvanetullo kerkanetut kemãgilitsuk assinetullo perorsẽvingme itterniaratik.

22. Uvlut taipkoa akkiñiartauviojomãrmetta, aglait tamaita nellãgut nellautsekovlugit.

23. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamana nelliutikpet; angijomik kappianartokaromãrmet nuñane, iñuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.

24. Saviksoarnut ipiktuñut tokkotauniarput, nunalingnut tamaiñut ãtauniarput; Jerusaleme asserortauniarpok nellojuñut, nellojut nelliuninget namaksekãrtiñago.

25. Sekkeñerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromãrput; iñuillo nuñametut erksinermut sivõradlaromãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromãrput.

26. Iñuit erksinermut uttakkinermullo nukkingẽrotijomãrput, nuñamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrmetta.

27. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt nuvujættigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

28. Tamakkoale pilerpetta; ărloritse, kungmullo tækkunărluse, piulijiksasse nelliutilermet.

29. Adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak, napartullo tamaita tækkunărsigik.

30. Sigilerangetta, aujajaraklilermet kausimavose.

31. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilărniartut tækkogupsigik; Gudib nalegauninga kaglilermet kausimaniarpasse.

32. Ahamerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtiñagit.

33. Killaklo nuñalo nungutsomărpuk, okautsikkale nungutsomăngilet.

34. Illipse udsertoritse, omættisse okkumailerkoñagit nerritunermullo imertunermullo, nuñab pinginik piñasuarnermullonĕt, uvlomut taipsomunga kaningartaukoñase;

35. Nuñametut tamaita taipsoma tikkitsomărpeit, sorlo nigak.

36. Taimak pivlugo pigărutigissiuk, tuk-

siarluse, kem̃ãjuksaukovluse tamakkoninga pijom̃ãrtunik illunainik, Iñum Erngninget sãngane (illarasugase) sakkijartuksaukovluse.

37. Uvlojaranget ajokertuivok kattimavingne; uñugangello añivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38. Kaungmet uvlãkut iñuit illunatik tikkipæt, kattimavingme ñãlegiarlugo.

KAPITELEMIK XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

Sẽrnakangitunik kakkojaktorviksak kaglilermet, añiviksiorvingmik taijãuvok.

2. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut issumaliorput, kanoẽlilutik tokkotsomagamitsuk; iñuille erksigiveit.

3. Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarẽrpok, arkangemit aggartut illanganut.

4. Ajokertuijorsoarnut kappitainullo aivok okarkattikumavlugit, kañok illilune pititsomavlugo tapkonunga.

5. Kuviaisulerput tagva, kẽnaujenik tunnitsivigijomavlugo okarput.

6. Angerpok tagva, (tapkonunga) pitinasuarpa, nautsertorlune, iñuit pikabladlarkoñagit.

7. Sẽrnakangitunik kakkojaktoramik uvlunga nelliutingmet, saugãrsuk añiviksiorutiksak tokkuniarmitsuk.

8. Petruselo Johañeselo tillivak, okautivlugik: Ãkiksuijartoritik añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerkiksaptingnik.

9. Appersorpæt: Nane ãkiksortaukoviuk uvaptingnut?

10. Okautivak: Ahak, iglugaseksoarnut itteruptik, iñuk pãrniarpatik imertartok, tamna malliktikko ittervianut.

11. Iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iñiksak nanẽka, saugãrsungmik añiviksiorutiksamik nerriviksara, illiñiartikka illagilugit?

12. Iniksamik angijomik uñertotilãrpãtik; tagvane ãkiksoritikko.

13. Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

14. Nelliutingmet ingipok, Apostelit arkangemit aggartut illagivlugit.

15. Okautiveit: Killanãdlalaukpunga, añiviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse, ãniakãrtiñanga;

16. Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauningane namaksekãrtiñago.

17. Erngusiãrsuk tiguva, kujalivlune, okarpok: Pigissiuk illuẽngarluse; (imersiuk).

18. Okaupapse, imerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauninga tikkekãrtiñago.

19. Kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tuñivlugo okarpok: Tagva timiga, tuñijomãrtok illipsingnut; imailioritse erkarlunga.

20. Taimaktauk Erngusiãrsuk tigugiva, nerriarẽramik, okarlune: Tagva Erngusiãrsuk, Testamentitãb Aumnik, tamna illipsingnut kovijok.

21. Ahak, uvamnik pititsijomărtub aggangit illagivlunga nerrimăvimneput.

22. Iñum Erngninga pititaulerniarpok, taimak kajusimangmet. Iñugle tamna kappianamek, tapsominga pititsijok.

23. Ingmingnut appersotilerput, kinaumangæt taimailioromărtomik?

24. Akkirartutilerput ingmingnut, kina akkonermingne anginerõmangæt;

25. Okautiveit: Nuñametut attañersuit attañiojartortut, pitsartudlartut taijauvut attannernik saimajunik:

26. Illipsele taimailerniarase; illassele angnek nukkardlitun-ĭniarpok, illaminillo attañionersak, kivgatun-ĭnivok.

27. Kina attañionersauva? Nerrimăvingme iksivajok, kivgartortorlonĕt? Taimnaungitok nerrimăvingme iksivajok? Uvangale akkonapsingne kivgatun-ĭpunga.

28. Illipsele neijutsainalaukpapsinga kappiaisuklunga.

29. Nalegaunek tuñijomărpara illipsingnut, sorlo Atătama kailaukpa uvamnut;

30. Nerriluselo imeromărpose nerrimavimne nalegaunimnetome, iksivaluselo iksi-

vautañe, Israelib kinguvãngit arkangemit aggartut erkartorlugit.

31. Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahak, Satanasib pijomagalloarpãse, karngãtitsivigijomavluse, sorlo kakkojekset pinnerpeit.

32. Uvangale pivlutit tuksialaukpunga, okpernerit sorẽrkoñago. Kingorngagut ama sãgiaruvit, kattangutitit nækorsitilaumigit.

33. Okautiva: Nalegak, pijarẽrsimavunga, aiparillutit parngnanẽrsimavingmut tokkomullo.

34. Kiovale: Petruse, okaupagit, uvlome angutaunek niplerkãrtiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit, illitarinanga okarlutit.

35. Ama okautiveit: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo, ittiggagutekaraselo, taipsomane ajorsarkise? Kiovæt: Aukak.

36. Okautiveit: Mañale põkkartub neksarliuk, ikpiãrsuglo aglæt. Taimaitokangituble añoratsañe tuñiliuk, saviksoarsiniarlune pille.

37. Okaupapsele: Nellautsilerniarputtauk aglait uvamnik imaitut: Ajortulliartut akkornganut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut, namaksijomãrput.

38. Kiovæt: Nalegak, ahak, tagva saviksudsæk. Okautiveille: Namakpuk.

39. Illutsine attordlugo, orksuktalingmut kakkamut pivok. Illiñiartingitalo mallikpæt.

40. Tagvunga pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkoñase.

41. Kemekpeit tava millutib tupvingatun ungasiktigijomut, sẽrkortorlune tuksiarpok.

42. Okarlune: Atãtak, pijomaguvit erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; pijomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

43. Engelible killangmit sakkerpa, nækkorsititsartordlugo.

44. Tokkomut aulaumajartitaugame, tuksialualerpok. Kiægungningit kuttitut auktun-ĩtut, nunamut kattalerput.

45. Tuksiarnermit makkiname, illiñiartiñe kiksarnermut siñiktut tikkinamigit;

46. Okautiveit: Sõg siñikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlungnartomut pekkonnase.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, iñugiartorsuit aggerput, arkangemit aggartut illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse tikkipa kuñigomavlugo.

48. Jesusible okautiva: Judase, Iñum Erngninga kuñiklugo nellonailivlugo piviuk?

49. Neijortingita, kañok illiortokalermet tækkogamik, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?

50. Illangita, ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, suitã tallerpia nakkarpa.

51. Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutã àktorlugo mamitipa.

52. Ajokertuijorsuit, kattimaviub kappitangillo, angajokaijello tigujartortiñe, Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.

53. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, aktulaungilapsinga aggangmut attautsemullonẽt. Tamedsale nelliunisse, tãrtublo pitsartuninga.

54. Tigulerpæt, aularutivlugo, ajokertui-

jorsub iglorsoanganut pitipæt. Petrusible kingornganit mallikpa.

55. Ikkomamik ikterdlutik avalut illuet kerkane, tagvane iksivalerput, (kissakejarlutik) Petruse akkornganut ingipok.

56. Kivgab arngnab kissakejartok tækkogamiuk, tækkonãlerpa okarlune: Tamnatauk aipariva.

57. Missiarporle okarlune: Omãt! illitaringilara.

58. Killamiãrsuk kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illanget. Petrusib kiova: Omãt! taimnaungilanga.

59. Ama killamiojungnẽrmet, nellunaikutamik kingorngane, taipsoma assia okarivok: Ahamerik, tamnalo aiparilauriva; Galilæamiongmet.

60. Petruse okarpok: Omãt! Okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61. Nalekab keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekab okausinga Petruse erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkãr-

tiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

62. Petruse tava añivok, keavaksoadlarlune.

63. Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt añaudlarlãlo,

64. Mattovlugo, kẽnangagut erksardlugo, appersorpæt: Nellautalertigut, kia erksarpãtit?

65. Assinginuttauk uñuktuñut okausilungnut okautigivæt.

66. Kaulermet, iñuit angajokangit, Ajokertuijorsuillo Aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniarviksoarmingnut ãpæt.

67. Okarlutik: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68. Apperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonẽt.

69. Taimaitomik, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga iksivajomãrpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungãne.

70. Illunamassiatik okarput: Gudim Erng-

nerivătit: Okautiveit: Okartose, taimnaujunga.

71. Tapkoale okarput: Okautsariakarungnĕrpogut, nangminek okartok tussaraptigo.

KAPITELEMIK XXIII.

Pilatusemut Kristuse kikkiektortaukojauninganik.

Illunatik kittimajut nikkovilutik, Pilatusemut ātipæt;

2. Okautigiludlarpæt, okarlutik: Kausimavavut, tapsoma iñuit asserortipeit, attañivaksoarmut tuñergutikset tuñijaukolaungileit; Kristuseovlune attañersoak okartok.

3. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivătit? Kiova, okarlune: Okartotit.

4. Pilatuse Ajokertuijorsoarnut iñungnullo okarpok: Iñung una pidlareksausugingilara.

5. Tapkoale sugardlutik, okarput: Iñuit aulatidlalaukpeit, ajokertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6. Pilatuse Galilæamik tussarame; apperivok, Gallilæamiõngmanget.

7. Herodesib attañioninganit pijok, tussaramiuk; Herodesemut ãtaukova, uvluñe taipkonane taimna Jerusalemetok.

8. Jesuse Herodesib tækkogamiuk, kuviaisudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; uñuktuñik tussaumagamiuk, tattamiñiarnartomik tapsomanget tækkojomãrasugællune.

9. Sunatuinarnik appersorpa: (Jesusible) kiungila.

10. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tagvanetut okarnerlõtigivæt angijomik.

11. Herodesible sorsuktuksangitalo nachogivlugo mittautigivæt, añorãmik kakkortamik attitipæt, ama Pilatusemut uttertipæt.

12. Uvlok tamna Pilatuselo Herodeselo

illæñarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningalauramik.

13. Pilatusib Ajokertuijorsuit, kappitailo, iñugaseksuillo attautsimut kaikoveit,

14. Okautivlugit: Iñuk una uvamnut ãtipasse, iñungnik asserorterijok okartose. Ahak, sãpsingne kiglissinialauktara, patsitiksapsingnik iñungmut omunga nachvalaungilanga;

15. Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahak, patsitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõnermik.

16. Tamaña pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17. Illutsimitut parngnanẽrsimavingmetomik taipkonunga añititsijuksaungmet, añiviksiorvik nelliutingmet.

18. Illunamassiatik nippekortõvlutik okarput: Pẽruk una, Barabbasemik tuñitsivigittigut.

19. Tamna parngnanẽrsimavingmut ittertisimajok, kippallijorsuit illagællugit, iglugaseksoarne tokkotsigamik (iñungmik)

20. Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesuse aularkojomagamiuk.

21. Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk

22. Pingajuanut appersorpeit: Kanoĕtomik ajortullialaukka? tokkoteksausugingilara; tamaña pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23. Nippersoarmulle perkotsainarpæt, kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajokertuijorsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24. Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.

25. Piomajangiñut añitekova parngnaněrsimavingmut ittertitaumajok, kippallijorsuit illagilauramigit iñungmik tokkotsijok; Jesusele uñertolerpa tapkoa issumangiñut (illiortaukovlugo).

26. Aularutigamitsuk, iñuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsěvingmit pijok; tapsomunga kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27. Iñugaseksuillo, arngnagaseillo mallikpæt, uggurivlugo keagivæt.

28. Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut pañingit, keanasinga, illipsingnigle, kittorngapsingniglo keatitse.

29. Ahak, uvlut nelliutsomãrput, imak okaromãrmetta: Pilloridlarput kittorngisuitut, timaillo erngnilaungitut, iviangimingniglo amãmagviulaungitut.

30. Kakkãlungnut okaromalerput: Sittorvigidlartigut! kakkarsoarnullo: ulliktigut!

31. Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pallermik pijokaromãrka?

32. Assigik marruk, ajortulliartuk ãtaukattaugivuk, tokkotaukovlugik.

33. Iñiksamut, niakoverngit iñinganik attelingmut tikkinamik; tagvane kikkiektorpæt, iñuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34. Jesusele okarpok: Atãtak, issumagijungnẽrkit; sullijattik nellumagit. Añorangit tava avikpeit, imerautigivlutit.

35. Iñugaseksuit tagvanetut tækkunãrpæt. Angajokaijello iñuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmi

nik piulile, Kristuseõgune, Gudim añerijanga.

36. Sorsuktuksello mittautigivæt, kassilinartomik im̃ipæt,

37. Okarlutik: Judikut attañerikpattit illingnik nangminek piulidlarit.

38. Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Grichillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik, imaitut: Judikut attañinget.

39. Ajortulliartugle aipanget nivingakattinget mittautigiva, okarlune: Kristuseõguvit illingnik nangminek piulidlarit, uvaguglo.

40. Aipanget suadlarlugo, imak okautiva: Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tokkomut) pidlartaugavit?

41. Uvagugle pidlariakaramnuk, ajortullialauramnuk: tamnale idluitomik piñialaungilak.

42. Jesusemullo okarpok: Nalegak, erkaringa nalegauningneleruvit.

43. Jesusib kiova: Aham̃erik, okaupagit, uvlome aiparilarapkit Paradiseme.

44. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaiñe tãrtorsõlerpok, nellunaikuttet arvengemit sittamartuñut tikkidlune,

45. Sekkeñek kaumajungnẽrpok, kattimavium uminga allikpok marrolivlune.

46. Jesuse nippekortõvlune, okarpok: Atãtak, añernera aggangnut perkovara. Taimak okarame añernengerpok.

47. Kappitauble illiortokalauktut tækkogamigit, Gude nakoridlarpa, okarlune: Ahamerik angut tamna ajungidlartok.

48. Iñuillo illunamassiatik tagvanetut, tamakkoninga tækkunãrtut, kanorlo illiortokalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattiktordlugit utterput.

49. Illunatik illagilauktangit, arngnello tapsominga malliksimajut Gallilæamit, kanitome nangertut, tamakkoninga tamainik tækkunãrlutik.

50. Ahak, angut tagvanetok, Josefemik attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo.

51. Tapsoma issumakattigilaungileit, (Jesuse tokkokovlugo) tamna Arimathiamit, Judikut iglugaseksoangita illanganit pijok, Gudib nalegauninganik nerriungmijok.

52. Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib
timinga tuksiarpa.
53. Akkartipa tava, uvineruksamik im̃u-
serdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illu-
limajomut, sulle tagvunga iñungmik illiji-
violaungitomik.
54. Uvlok tamna oppalungaijarvia, sab-
bateolarmelo.
55. Arngnettauk illagællugo Galilæamit
pijut, mallikput, illuvek kem̃ergojartordlugo,
kañorlo timinga illijaulermanget.
56. Angerarlutik tava, mingoarutiksamik
tippigiksaumiglo oppalungaijaijartorput,
sabbateotillugo kikkarput, perkojittik mal-
liklugo.

KAPITELEMIK XXIV.

Kristusib makkitervianik killalliarvia-niglo.

Uvlorme wochib sivorlerpãme uvlarãrsu-kut, illuvermut pivut, mingoarutikset idluarsilauktettik neksarpeit, assitiglo illagi-veit.

2. Ujarasuksuk aksakărtitavinek illuvermit tækkovæt;

3. Itteramik, Nalekab Jesusib timinga neñingilæt.

4. Taimak pivlugo siarklileramik, ahak, angutik marruk señianut pivuk keblariktomik añoralak.

5. Erksilerdlutik kẽnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sõg omartok keñerpissiuk tokkungajuñe?

6. Tamanẽngilak, makkisimavok. Erkarissiuk okautilaungmase, sulle Galilæameĭdlune.

7. Okarame: Iñum Erngninga iñuit ajortulliartut aggangiñut pititaujomărpok kikkiektortauvlune, uvlut pingajuane makkitsomărpok.

8. Okausingit tava erkarpeit.

9. Illuvermit aularput, tamakkoninga tamainik arkangartut, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10. Maria Magdalena, Johañalo, Marialo Jakobusim, (arngnã) assingillo arngnet tamattominga okartut Aposteliñut.

11. Okausingille tapkoa piungitsugiveit
okperinagillo.
12. Petrusele nikkovilune illuvermut ak-
pangerpok, illuanut itsuarame, uvinerukset
kisseta tækkoveit, angerardlune; tattammi-
niarpok kañok illiortokalaungmet.
13. Ahak, illagik marruk uvlok tamna ig-
lugasengnut aivuk, Emausemik attelingmut,
Jerusalemit ungasingitomut.
14. Ingmingnut makkoninga tamainik
illutsinik okãlavuk.
15. Taimak okartillugik, ingmingnut ap-
perikattautivlutik; Jesusib anguvak, ingerar-
kattigivlugiglo.
16. Ĩsigigle imailivuk, illitarsekoñagik.
17. Apperivak: Kañok okãlavitik illip-
tingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?
18. Aipæ̃t kiova, Kleofasemik attiggub, o-
kaudlugo: Tujormitseñit illunainit Jerusa-
lemetuñit, uvlune tamakkonane illutsinik
kausimangitotõvit?
19. Appersorpak: Kanoẽtomik? Kiovæk:
Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauk-
tok pitsartudlarlune, piñiarnernut okautsi-
nullo, Gudimelo iñungnelo tamaine;

20. Tamna Ajokertuijorsoapta kappitap talo unnertonerpæt tokkotaukovlugo, kik kiektortaukŏvlugolo (señingajolingmut).

21. Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlome, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22. Arngnet illapta illangita, illuvermut uvlărulauktut koaksailaukpătiguttauk.

23. Timinga neñinginamitsugŏk, okarijartorput, Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24. Illapta illuvek nellipsarpæt, arngnet okarmetta taimak naipipæt, (Jesusele̊) kingorarpæt.

25. Okautivak: Illissimaipotik, omættiptingne okpernek ajortotik, nellautaijut okausinginik;

26. Kristuse taimak angitigijomik ăniatiteksaulaungilak, ănanaunerminut itterlune?

27. Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik ingminik aglaksimajunik, ipaksitidlugik nellojungnĕrtipak.

28. Iglugaseit nellipsarniartatik kaglileramikit; sivunersimaniarkolaulerpok.

29. Uñiksarpæk, okarlutik: Uvaptingnelerina, ubloklilermet uñulermello. Itterkattigivak tapkungnangnenialerdlune.

30. Iksivakattigileramigik nerrivlutik; kakojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnunga tuñivlugo.

31. Ĩsigik tava uitalerpuk, illitarigamiko. Sãmingne nippaivak.

32. Ingmingnut tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsiomilaungilæk, okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33. Erinesulerdlutik nikkovipuk, aularlutik, Jerusalemut utteramik, arkangãrtut neijortingillo kattimajut tikkimagit,

34. Imak okarput: Nalegak ahamerik makkisimavok, Simonemut sakkilauktok.

35. Tapkoa (marruk) illamingnut okarpuk, apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarsitigingmako, kakkojak avgormago.

36. Taimak okartillugit, Jesuse akkornganut pivlune, okautiveit: Ullapkotekaritse illipse!

37. Tapkoale koaksãngalerput erksililarmiglo; añerneĭnak tækkunasugællugo.

38. Appersorpeit: Sõg koaksãngavise? Sõngme imaitunik issumakarkise omættipsingne?

39. Aggakalo ittikakkalo tækolersigik, uvangauvunga; aktorlungalo tækkonãrsinga: Añernek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga pekkartunga.

40. Taimak okarame, agganelo ittigganelo keñergokolerpeit.

41. Kuviasungnermut sulle okpernek ajormetta, tattaminiarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42. Aulasagavinermik jarrasimajub illanganik tuñijivut.

43. Tamakkoa nerriveit tautuktillugit.

44. Okautiveit: Tamedsa okautsikka, okauserilauktakka illipsingnut, sulle neijorapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesiblo nellautaijullo aglangiñe, Davidib tuksiarusinelo.

45. Tagva ipaksitilerpeit, aglangnik nellojungnẽrtidlugit.

46. Okautiveillo: Imak aglaksimajok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajuñit uvlut pingajuane.

47. Iñungnut tamaiñut okarkojijok atterminut, kakkialerkovlugillo issumatãrkovlugit, ajorningit issumagijaujungnẽrkovlugit, Jerusalemiut issukliulugit.

48. Illipsele makkoa tamaita okautigijomãrpase (iñungnut).

49. Ahak, Atãtama okautigilauktanga illipsingnut tillijomãrpara. Illipsele iglugaseksoarne Jerusalemetuarniarpose, pãnget pitsartunermik tuñitsiviokãrase.

50. Tagvanget Betaniamut aitipeit: Agganne kollangiutidlugit saimartipeit.

51. Imagle saimartikamigit kem̃ekpeit, takpaunga killangmut kangattartitauvok.

52. Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemut kuviaisuvaksoadlarlutik utterivut;

53. Kattimavingmetsainalerput, Gude nakoridlarpæt kujagidlarlãlo.

aithei uiótno
arngnaelle (mater)
M. 27,56 arngnaek mater
10,35 arngnanut (matrem)
10,37 arngnaminiglonet (vel m.
Mc. 3,31 arngnâlo (matrejus)
3,32 ananavit (Kiga)
3,33 ananaga (ningya)
3,34 ananiga (d°)
3,35 ananagivaralo (ningagaie
15,40 arngnaek (ogiva)
6,24 arngne (ogin)
6,28 arngnaminut (matri suae
7,10 ananello (Kiga gaie)
7,11 ananaminullo (ogingi
7,12 arngnaminullo (ogingi
10,7 arngnâlo (ogin gaie)
5,40 arngnalo (ogin g.)
~~7,10~~
10,19 ananello (Kiga gaie)
10,29 arngnelonet (Kenigaie ogin)
10,30 ananeniglo (d° ogin)
L. 1,43
2,33
2,48
2,51
8,19
8,20

ains, ε15

L 7,41 illanga aw bejig
–17,35 aipanga-aipale bejig-bejig
–18,10 aipa-aipangale b°-b°
–18,22 ~~attausek~~ iltunum
–9,33 ~~attantsemik~~ bejig
–15,7
–16,17 attausib "
–20,3 attantsemut "
–15,8 illanget "
–17,15 illanget "
–8,22 illanginne una die
–17,22 illanget bejig
–5,3 ~~illanget~~ "
–15,4 illanget "
–7,41 illanga "
–17,34 aipanga-aipale, b.-b.
–18,10 aipa-aipangale "
–16,13 aipanga-aipa "
–17,35 aipanga-aipale
–5,17 illangane una die
–15,19 illagilagit b.
–5,12 illanganetillugo b. [illegible]
–4,8 Kissiet eta
–9,36 Kissiet eta
–4,4